

UCHWAŁA Nr XX/145/2012

Rady Gminy Elbląg

z dnia 13.09.2012 r.

w sprawie przyjęcia "Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011-2032"

wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 18 ust. 1 i art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) oraz "Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032" przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009r. Rada Gminy Elbląg uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011-2032", stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały wraz z prognozą oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego dokumentu, stanowiącą załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Elbląg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodniczący Rady Gminy Elbląg
Wojciech Jezierski

Uzasadnienie

W dniu 14 lipca 2009r. Rada Ministrów przyjęła „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Podstawowym celem tego Programu jest oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych wyrobów zawierających azbest do roku 2032, wyeliminowanie spowodowanych azbestem negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski, a ponadto sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym czasie, do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

Zadania przewidziane w Programie są realizowane na trzech szczeblach: centralnym (Rada Ministrów, minister właściwy ds. gospodarki), wojewódzkim (wojewoda, samorząd województwa), lokalnym (samorząd powiatowy i samorząd gminny). W związku z powyższym na gminy, powiaty i województwa nałożony został obowiązek opracowania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

"Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011-2032" zawiera również inwentaryzację wyrobów azbestowych i w sposób przejrzysty ujmuje zagadnienia ściśle związane z realizacją nałożonych na gminę obowiązków. Wskazuje m.in. jego cele i zadania, ramy prawne i polskie regulacje prawne w tym zakresie w odniesieniu do zagadnień gospodarowania azbestem na terenie miasta i gminy. Wskazuje ponadto aktualny stan w zakresie wyrobów zawierających azbest oraz określa harmonogram realizacji programu.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska uchwalanie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest należy do kompetencji rady gminy.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały został opracowany w 2011r. (od października do grudnia), dlatego dotyczy okresu 2011-2032; natomiast prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji tego dokumentu została sporządzona w marcu 2012r. (załącznik nr 2 do niniejszej uchwały).

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr **XX/145/2012**

Rady Gminy Elbląg
z dnia **13.09.2012 r.**

Program usuwania wyrobów zawierających azbest
dla Gminy Elbląg na lata 2011-2032

SPIS TREŚCI

	strona
1. DANE OGÓLNE.....	5
1.1. Nazwa opracowania	5
1.2. Zleceniodawca.....	5
1.3. Autor opracowania.....	5
1.4. Podstawa opracowania.....	5
1.5. Cel i zakres opracowania	6
2. PRAWNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI BUDOWLANymi I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	7
2.1. Uregulowania prawne.....	7
2.2. Rodzaje i klasyfikacja odpadów zawierających azbest	7
3. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHemiczne AZBESTU	9
4. ZASTOSOWANIE WYROBÓW BUDOWLANych ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	11
4.1. Zastosowanie azbestu	11
4.2. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest	13
4.3. Zastosowanie wyrobów azbestowych w budownictwie mieszkaniowym	14
4.4. Zastosowanie wyrobów azbestowych w ciepłownictwie.....	15
5. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW - BEZPIECZNE UŻYTKOWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST	17
6. PROCEDURY - OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI ORAZ ZARZĄDCÓW PRZY UŻYTKOWANIU OBIEKTÓW I TERENÓW Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST	18
6.1. Procedury.....	18
6.2. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	36
7. ZAGROŻENIA DLA LUDZI WYNIKAJĄCE Z OBECNOŚCI AZBESTU W ŚRODOWISKU	37
7.1. Deklaracja Brukselska	37
7.2. Źródła narażenia na działanie azbestu	38
7.3. Skutki narażenia na działanie pyłu azbestowego	38
8. PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 - 2032 ZAŁOŻENIA OGÓLNE	40
8.1. Krótka charakterystyka „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu. na lata 2009-2032.”	40
8.2. Zakres zadań dla gminy i powiatu wynikający z „Programu...”	46
9. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA LATA 2011-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020.....	43

10. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY ELBLĄG	47
10.1. Wstęp	47
10.2. Określenie ilości wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz uwzględnieniem nieruchomości, na których występują - inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg	49
10.3. Określenie stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz stopień pilności ich usunięcia – ocena stanu technicznego	52
10.4. Baza danych problematyki azbestowej	67
10.5. Określenie rejonów szczególnie zagrożonych wyrobami zawierającymi azbest.	68
10.6. Określenie dalszego sposobu gospodarki odpadami azbestowymi z uwzględnieniem ich transportu oraz możliwościami ich unieszkodliwiania	68
10.6.1. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest.....	68
10.6.2. Transport odpadów zawierających azbest	70
10.6.3. Możliwości i miejsca składowania odpadów zawierających azbest.....	71
11. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PROGRAMU	72
12. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU	74
13. KOSZTY USUNIĘCIA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z OBIEKTÓW OSÓB FIZYCZNYCH	76
14. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM.....	77
14.1. Wstęp	77
14.2. Określenie wskaźników monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu.....	78
14.3. Określenie sposobu monitorowania i zarządzania programem.	79
15. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	80
16. ZAŁĄCZNIKI	81

1. DANE OGÓLNE

1.1. Nazwa opracowania

PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST DLA GMINY ELBLĄG NA LATA 2011 – 2032.

1.2. Zleceniodawca

Gmina Elbląg z siedzibą w Elblągu ul. Browarna 85, 82-300 Elbląg.

1.3. Autor opracowania

ROT RECYCLING ODPADY TECHNOLOGIE S.C., 44-101 Gliwice, ul. Prymasa
Stefana Wyszyńskiego 11.

1.4. Podstawa opracowania

- Umowa nr 84/2011 z dnia 20 października 2011 r.,
- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst z 2008 r. - Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (jedn. tekst z 2007 r. - Dz. U. Nr 39, poz. 251 z późn. zm),
- „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, Uchwała nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r.,
- Rozporządzenia i zarządzenia dotyczące bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest – wymienione w pkt.2.1 nin. Programu.

1.5. Cel i zakres opracowania

Celem przedmiotowego programu jest spowodowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu Gminy Elbląg z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Zakres programu obejmuje prawne aspekty postępowania z wyrobami budowlanymi i odpadami zawierającymi azbest, właściwości azbestu i zastosowanie wyrobów budowlanych zawierających azbest, zagrożenia dla ludzi wynikające z obecności azbestu w środowisku, zakres zadań dla gminy wynikający z „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, skalę ilości i rodzaju wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg, inwentaryzację oraz określenie ilości wyrobów i odpadów zawierających azbest, kierunki działań organizacyjnych i finansowych, harmonogram realizacji programu oraz zarządzanie programem.

2. PRAWNE ASPEKTY POSTĘPOWANIA Z WYROBAMI BUDOWLANymi I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

2.1. Uregulowania prawne

Do aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest należą ustawy, rozporządzenia i inne dokumenty dotyczące bezpiecznego postępowania i ochrony przed azbestem i materiałami zawierającymi azbest.

Szczegółowy wykaz aktów prawnych przedstawiono w Załączniku do niniejszego opracowania.

2.2. Rodzaje i klasyfikacja odpadów zawierających azbest

W wyniku demontażu, rozbiórki, wyburzeń, usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów, budowli i urządzeń powstają odpady zawierające azbest.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) ściśle wymienia rodzaje odpadów zawierających azbest, które zostały zaliczone do odpadów niebezpiecznych.

W zależności od źródła powstawania w katalogu wymieniono 9 rodzajów odpadów zawierających azbest:

1.	Kod	06 07 01*	Podgrupa:	Odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania chlorowców oraz z chemicznych procesów przetwórstwa chloru
			rodzaj :	Odpady azbestowe z elektrolizy
2.	Kod	06 13 04*	Podgrupa:	Odpady z innych nieorganicznych procesów chemicznych
			rodzaj :	Odpady z przetwarzania azbestu
3.	Kod	10 11 81*	Podgrupa:	Odpady z hutnictwa szkła
			rodzaj :	Odpady zawierające azbest
4.	Kod	10 13 09*	Podgrupa:	Odpady z produkcji spoiw mineralnych (w tym cementu, wapna i tynku) oraz z wytworzonych z nich wyrobów
			rodzaj :	Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo – azbestowych
5.	Kod	15 01 11*	Podgrupa:	Odpady opakowaniowe (włącznie z selektywnie gromadzonymi komunalnymi odpadami opakowaniowymi)
			rodzaj :	Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego

-
- (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
6. Kod **16 01 11*** Podgrupa: Zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy (włączając maszyny pozadrogowe), odpady z demontażu, przeglądu i konserwacji pojazdów (z wyłączeniem grup 13 i 14 oraz podgrup 16 06 i 16 08)
rodzaj : **Okładziny hamulcowe zawierające azbest**
7. Kod **16 02 12*** Podgrupa: Odpady urządzeń elektrycznych i elektronicznych
rodzaj : **Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest**
8. Kod **17 06 01*** Podgrupa: Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest
rodzaj : **Materiały izolacyjne zawierające azbest**
9. Kod **17 06 05*** Podgrupa: Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest
rodzaj: **Materiały konstrukcyjne zawierające azbest**

* - odpad niebezpieczny

3. WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE AZBESTU

Przez azbest należy rozumieć grupę włóknistych krzemianów, naturalnych minerałów o budowie krystalicznej, tj.:

- azbest chryzotylowy - chryzotyl (azbest biały)
- azbest krokidolitowy - krokidolit (azbest niebieski)
- azbest amozytowy
 (gruenerytowy) - amozyt
- azbest antofilitowy - antofilit
- azbest termolitowy - termolit
- azbest aktynolitowy - aktynolit

Główne cechy azbestu to odporność na wysoką temperaturę i wysoka odporność na działanie środowiska agresywnego, chemicznego. Azbest odznacza się również wysoką wytrzymałością mechaniczną i wysoką odpornością na korozję.

Największe znaczenie ze względu na swoje właściwości posiadał azbest biały - chryzotyl i azbest niebieski - krokidolit.

Włóknisty charakter azbestu wraz z w/w cechami to główne właściwości fizykochemiczne, które pozwoliły na jego szerokie zastosowanie.

Włókna azbestu w zależności od odmiany azbestu mają długość kilku centymetrów i średnicę kilku milimetrów, osiągając wartości submikronowe.

Główne zastosowanie znalazł azbest biały - chryzotyl, azbest niebieski - krokidolit i azbest amozytowy. Biorąc pod uwagę różnicę w budowie włókien azbestu chryzotylowego i azbestu krokidolitowego oraz amozytowego, pył azbestu chryzotylowego jest mniej groźny od pyłu azbestu krokidolitowego i amozytowego w odniesieniu dla zdrowia ludzi. Włókna chryzotylu są znacznie dłuższe od krokidolitu i amozytu, natomiast średnica chryzotylu jest mniejsza od krokidolitu i amozytu. Włókna chryzotylu są „długie” i „miękkie”, natomiast krokidolitu i amozytu są „krótkie”, „twarde” i „grube”.

W tabeli I przedstawiono charakterystykę właściwości fizykochemicznych azbestu.

Tab.1

Charakterystyka właściwości fizykochemicznych wybranych odmian azbestu

Właściwości	Chryzotyl	Krocidolit	Amozyt
Barwa ¹⁾	biała do jasno-zielonej, żółta	niebieska, lawendowa, zielona	brązowa, szara
Główny składnik chemiczny [%] ²⁾	SiO ₂ - 38 - 42 MgO - 38 - 42 Fe ₂ O ₃ - 0 - 5 FeO - 0 - 3	SiO ₂ - 38 - 42 MgO - 38 - 42 Fe ₂ O ₃ - 13 - 18 FeO - 3 - 21	SiO ₂ - 49 - 52 MgO - 5 - 7 Fe ₂ O ₃ - 0 - 5 FeO - 35 - 40
Struktura włókna ¹⁾	bardzo liczne włókna, łatwo rozdzielne	włókniste	blaszkowate, grube
Długość włókien [mm] ³⁾	0,2 - 200	0,2 - 17	0,4 - 40
Średnica włókien [mm] ³⁾	0,03 - 0,08	0,06 - 1,2	0,15 - 1,5
Powierzchnia [m ² /mg] ³⁾	10 - 27	2 - 15	1 - 6
Gęstość [g/cm ³] ²⁾	2,55	3,3 - 3,5	3,4 - 3,5
Temperatura rozkładu [°C] ²⁾	450 - 800	400 - 800	600 - 900
Temperatura topnienia [°C] ²⁾	1515	1170	1395
Twardość wg Mosha ³⁾	2,5 - 4,0	4,0	5,5 - 6,0
Odporność na kwasy ³⁾	bardzo słaba	dobra	dość dobra
Odporność na zasady ³⁾	bardzo dobra	dobra	dobra
Tekstura ²⁾	elastyczna, jedwabista i twarda	elastyczna do łamliwej	łamliwa

Źródło: ¹⁾ Szymczykiewicz K.: Uwaga azbest, IWZZ Warszawa 1989, s. 10 - 12.

²⁾ Wytyczne szacowania ryzyka zdrowotnego dla czynników rakotwórczych, IMP, Łódź 1997, s. 7.

³⁾ Poradnik gospodarki odpadami, Verlag Dashofer, Warszawa 2006, tab. 4.5.5.2/1.

4. ZASTOSOWANIE WYROBÓW BUDOWLANYCH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

4.1. Zastosowanie azbestu

Właściwości fizykochemiczne azbestu powodowały, że był stosowany w ponad kilku tysiącach wyrobów zawierających azbest, a najbardziej rozpowszechniony w wyrobach budowlanych, energetyce, przemyśle chemicznym i transporcie. Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą (*K.Szymczykiewicz, 1989*):

1. Wyroby azbestowo-cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych, takie jak: płyty faliste, obudowy, płyty Karo, płyty warstwowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10 do 35 % azbestu. Wyroby te są ogniotrwałe, odporne na korozję i gnicie, wytrzymałe na działania mechaniczne.
2. Wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych, a także ubrań i tkanin ognioodpornych. Należą do nich: wata, włóknina, sznury, przędza, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Zawierają one, w zależności od przeznaczenia, od 75 do 100 % azbestu, głównie chryzotyłu.
3. Wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione. Najbardziej powszechnymi wyrobami uszczelniającymi były płyty azbestowo-kauczukowe, które charakteryzują się odpornością na podwyższoną temperaturę, wytrzymałością na ściskanie, nieznacznym odkształceniem trwałym, dobrą elastycznością. Płyty mogą być zbrojone. Szczeliwa plecione były stosowane do uszczelniania części pracujących w wysokich temperaturach, a także w środowisku wody, pary wodnej, gazów obojętnych i aktywnych, kwasów organicznych i nieorganicznych, smarów, olejów, rozpuszczalników, gazów spalinowych, ługów, roztworów soli.
4. Wyroby cierne, takie jak: okładziny cierne i taśmy hamulcowe, stosowane do różnego typu hamulców. Azbest chryzotylowy stosowany do ich produkcji chronił elementy robocze przed zbytnim przegrzaniem.
5. Wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40 % azbestu.

Poza tym azbest stosowany był w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym do filtracji, jako wypełniacz do lakierów, do izolacji przewodów grzewczych.

Tab. 2

Najważniejsze wyroby azbestowe i zawartość w nich azbestu ¹⁾

Wyroby	Przybliżona zawartość azbestu [% wag]	Rodzaj azbestu	Uwagi
Wyroby azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie	10 - 15	chryzotyl amozyt krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Wyroby azbestowo-cementowe obejmujące rury ciśnieniowe, kanalizacyjne i wodociągowe	12 - 15	chryzotyl krokidolit amozyt	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim
Ognioodporne płyty izolacyjne	25 - 40	amozyt chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z cementem portlandzkim lub z uwodnionym krzemianem wapnia albo też z zasadowym węglanem magnezu
Wyroby izolacyjne łącznie izolacjami natryskowymi	12 - 100	amozyt chryzotyl krokidolit	luźne mieszaniny włókien azbestowych z materiałami nieorganicznymi: z cementem, gipsem., z krzemianem wapnia, węglanem magnezu, ziemią krzemkową
Złącza i uszczelki	25 - 85	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z elastomerami, włókiennicze wyroby azbestowe plecione
Materiały cierne, wyroby włókiennicze	65 - 100	chryzotyl krokidolit	włókiennicze wyroby azbestowe takie jak przędza, rowingi, ubranie, taśmy, węże
Płytki i wykładziny podłogowe	5 - 7,5	chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z gumą termoplastyczną
Wyroby z mas plastycznych i obudowy akumulatorów	55 - 70	chryzotyl	kompozycje azbestowe (związane) z gumą termoplastyczną i gumą termoodporną
Wypełniacze, wzmocnienia i wyroby z nich produkowane (wojłok, karton, papier, filtry do wina i piwa, kity, kleje, powłoki ochronne itp.)	25 - 98	chryzotyl krokidolit	kompozycje azbestowe (związane) z różnymi masami plastycznymi lub z masami bitumicznymi

Źródło: ¹⁾ Wytyczne szacowania ryzyka zdrowotnego dla czynników rakotwórczych, IMP, Łódź 1997, s. 11.

4.2. Klasyfikacja wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu.

Klasa I obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe m.in. w sprzęcie AGD, płytki podłogowe PCW oraz materiały i wykładziny cierne. Ocena wielkości produkcji wymienionych wyrobów oraz ilości aktualnie użytkowanych jest niemożliwa do przeprowadzenia.

Klasa II obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m^3 definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo” stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo- cementowe, z których należy wymienić przede wszystkim rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz w budownictwie jako przewody kominowe i zsypy.

Źródło: Program usuwania azbestu..., Ministerstwo Gospodarki i Pracy

4.3. Zastosowanie wyrobów azbestowych w budownictwie mieszkaniowym

Do zastosowania w budownictwie mieszkaniowym wyrobów twardych (azbestocement - 10 - 15 % zawartości azbestu) należy zaliczyć:

- elewacje ścian,
- pokrycia dachowe,
- rury azbestowo-cementowe,
- materiały ognioochronne do konstrukcji budynków.

Do prac elewacyjnych stosowano następujące materiały:

- płyty barwne, autoklawizowane typu Acekol, Kolorys, Pikolorys,
- płyty azbestowo-cementowe, prasowane płaskie okładzinowe,
- płyty lignocementowe modyfikowane,
- płyty prasowane typu Karo.

Do prac dachowych stosowano następujące materiały:

- płyty faliste, płyty azbestowo-cementowe oraz gąsiory,
- płyty prasowane typu Karo.

Rury azbestowo-cementowe stosowano jako:

- rury ciśnieniowe - wodociągowe (woda pitna),
- rury (grawitacyjne) kanalizacyjne - ścieki bytowo-gospodarcze

Stosowanymi materiałami ognioochronnymi (wyroby twarde i wyroby miękkie zawierające azbest) do konstrukcji budynków były ¹:

- płyty ogniochronne „Sokaliť”.
- płyty ogniochronne „Pyral”,
- tynki z dodatkiem azbestu,
- natryski masy ogniochronnej z azbestem na konstrukcje budynków

¹ Źródło: Wojciechowska-Piskorska H., Skucza L.: Ochrona przed azbestem, ODiDKo, Gdańsk 2000, s. 28 - 30.

Zastosowanie płyt ogniochronnych z „Sokalitu”:

„LIPSK I”

- sufit podwieszony na wszystkich kondygnacjach wykonany z „Sokalitu”,
- słupy i rygle obudowane „Sokalitem”,
- ściany osłonowe od I do V piętra: od zewnątrz szkło hartowane, pustka powietrzna, płyta „Sokalit”, wełna mineralna,
- obudowa szybów dźwigowych od wewnątrz - płyty z „Sokalitu”,
- całość klatki schodowej obudowana płytą „sokalityową”

„LIPSK II”

- sufit podwieszony z płyty gipsowej, jedynie na poziomie piwnicy, w suficie płyty „sokalityowe”.
- osłona belek stalowych stropu „Sokalitem”, osłona słupów i rygli na antresoli z „Sokalitu”
- obudowa szybów dźwigowych: od wewnątrz - płyty „sokalityowe” - na poziomie parteru, płyty gipsowe ogniochronne w wyższych kondygnacjach ²

Tynki z dodatkiem azbestu oraz natryskowe masy ogniochronne stosowane były jako izolacje termiczne (ognioodporne) i akustyczne w obiektach użyteczności publicznej (sale koncertowe, sale kinowe).

4.4. Zastosowanie wyrobów azbestowych w ciepłownictwie

Jako wyroby twarde zawierające azbest stosowane w ciepłownictwie można wymienić:

- rury ciśnieniowe (woda pitna) - rury cementowo azbestowe
- rury kanalizacyjne (grawitacyjne), kanalizacja wewnętrzna.

Jako wyroby miękkie stosowane w ciepłownictwie można wymienić:³

- szczeliwa azbestowo-kauczukowe o nazwie „Polonit” i „Gambit” (od nazw producentów),

² Źródło: Wojciechowska-Piskorska H., Skucza L.: Ochrona..., op. cit., s. 28-30

³ Ibid

-
- płaszcze azbestowo-cementowe o zawartości azbestu pow. 50% i płaszcze azbestowo-gipsowe,
 - sznury i tektura azbestowe.

Szczeliwa azbestowo-kauczukowe („Polonit”) stosowano jako płyty i uszczelki do połączeń armatury prowadzącej wodę o wysokich parametrach lub parę, gazy obojętne i aktywne, roztwory soli nieorganicznych i organicznych.

Szczeliwa azbestowo-kauczukowe („Gambit”) stosowano jako płyty i uszczelki do uszczelniania stałych elementów maszyn i urządzeń pracujących w środowiskach, w których występuje para wodna, woda i wysoka temperatura do 500°C.

5. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW LUB UŻYTKOWNIKÓW - BEZPIECZNE UŻYTKOWANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Do obowiązków właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości w zakresie bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest należy:

- dokonanie przeglądu technicznego obiektów i urządzeń budowlanych lub instalacji przemysłowych wraz z identyfikacją rodzaju azbestu oraz ze sporządzeniem „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”
- przedłożenie wyników inwentaryzacji (jako informacja) marszałkowi województwa (przedsiębiorca), odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta (osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami),
- sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, (Dla każdego pomieszczenia, gdzie może występować azbest w różnej postaci, należy sporządzić plan kontroli jakości powietrza obejmujący pomiary stężenia azbestu. Dopuszczalne stężenia azbestu w powietrzu w środowisku pracy zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833 i z 2005 r. Nr 212, poz. 1769)).
- podjęcie decyzji o usuwaniu azbestu,
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest (na co najmniej 30 dni przed ich rozpoczęciem, a w zgłoszeniu określa się, że zabezpieczanie lub usuwanie wyrobów budowlanych zawierających azbest wykona firma specjalistyczna posiadająca zatwierdzony decyzją program usuwania odpadów azbestowych z obiektów budowlanych na terenie Gminy Elbląg), (§ 6 ust.4 *Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości obowiązany jest zgłosić prace polegające na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ* z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest - Dz.U.Nr.71, poz.649.
- dokonanie wyboru wykonawcy prac prowadzącego zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest (wyłącznie wykonawca prac spełniający wymogi w tym zakresie, wymogi jak dla wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest),
- opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń, w których jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- oznakowanie miejsc, pomieszczeń, instalacji lub urządzeń zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.

6. PROCEDURY - OBOWIĄZKI I POSTĘPOWANIE WŁAŚCICIELI ORAZ ZARZĄDCÓW PRZY UŻYTKOWANIU OBIEKTÓW I TERENÓW Z WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

6.1. Procedury

Ministerstwo Gospodarki w „Poradniku dla użytkowników wyrobów azbestowych ” zaproponowało procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest:

Grupa I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Grupa II. Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Grupa III. Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

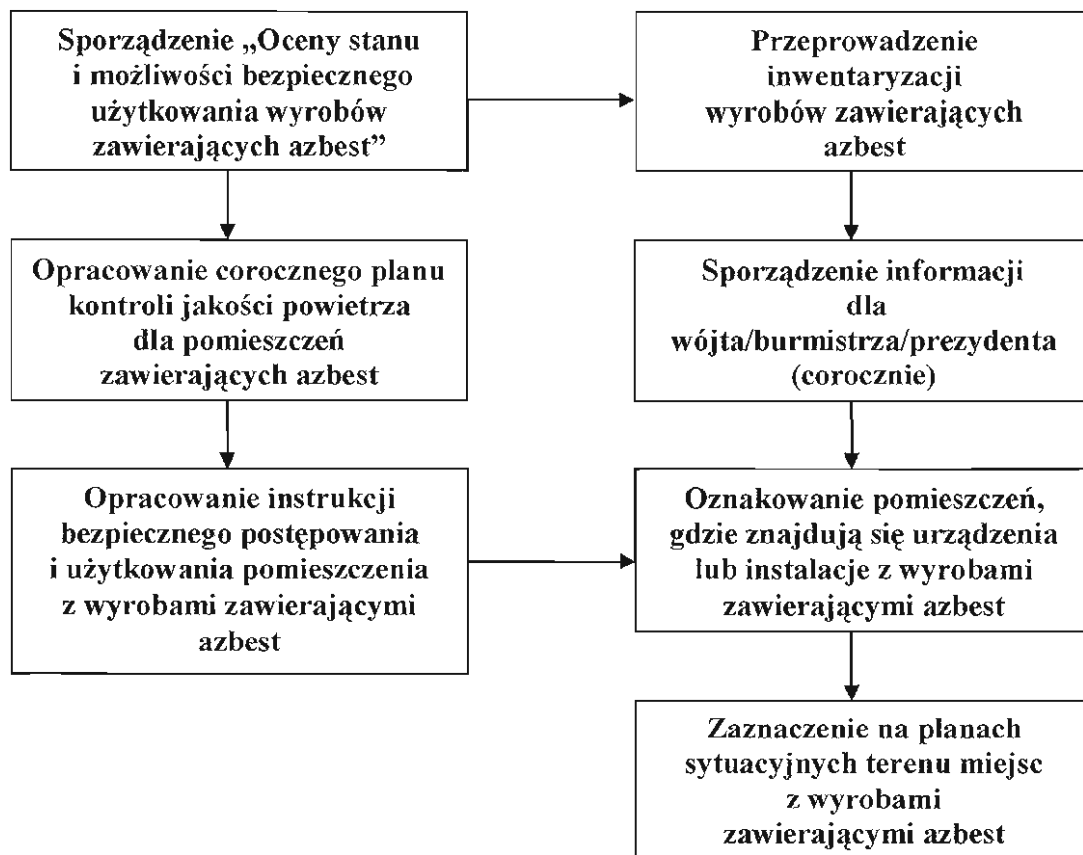
Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Grupa IV. Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Procedura 1

Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje cały okres, w którym budynek, budowla, instalacja lub urządzenie przemysłowe oraz teren, niezależnie od ich wielkości lub stanu, charakteryzuje się tym, że znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu, gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest, ma obowiązek sporządzenia - w 1 egzemplarzu „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”. Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej – sporządzają następne oceny w terminach wynikających z warunków poprzedniej oceny, tzn.:

- po 5-u latach, jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- po roku, jeżeli z oceny wynika II stopień pilności.

Wyroby, które uzyskały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia – powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz oceny właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego – w terminie do 30-u dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu – do czasu sporządzenia następnej oceny. Właściciel lub zarządca obowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyrobów zawierające azbest - informacje o wyrobach zawierających azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik sporządza w dwóch egzemplarzach:

- jeden egzemplarz przedkłada w formie pisemnej właściwemu organowi,;
- drugi egzemplarz przechowuje przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami przedkładają informacje odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Wzory informacji według załącznika nr 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest, co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie.

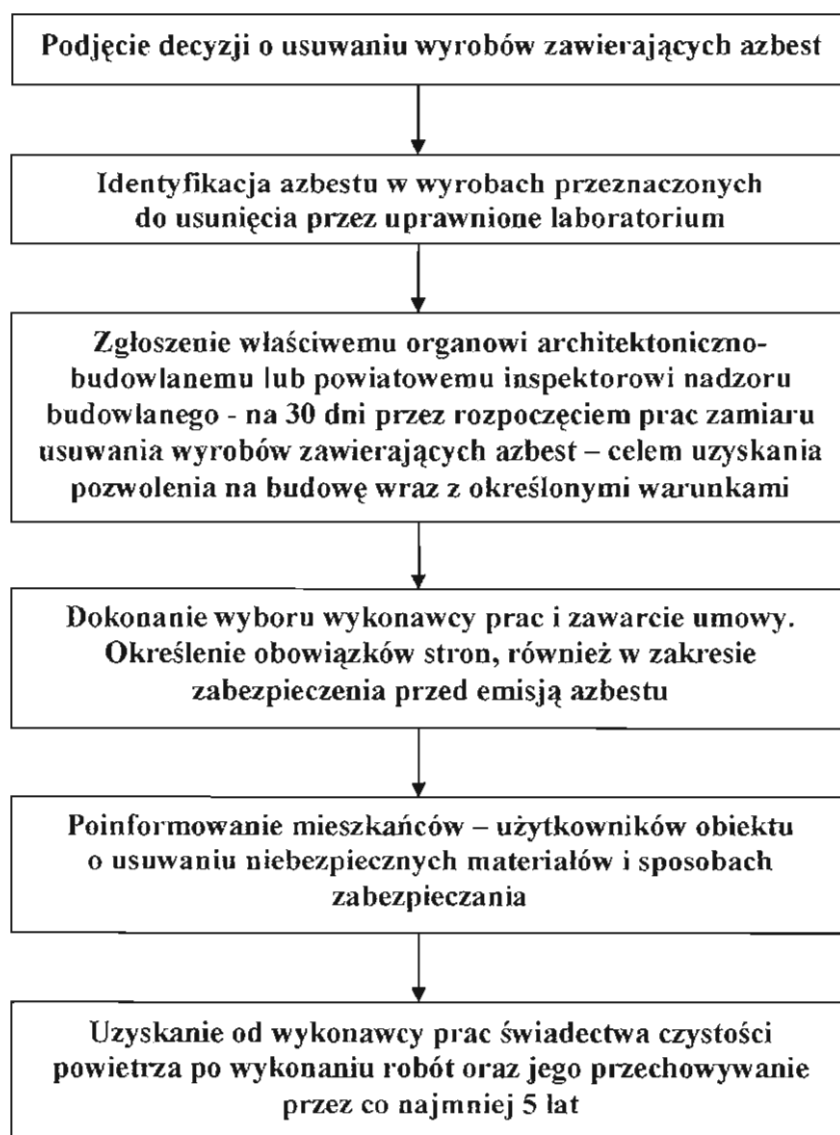
Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest – odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu,
- opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest,
- zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu oraz na terenie znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m^3 (tzw. „miękkie”) lub, jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolit, a także, jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska – właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwzględnić przy dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura 2.

Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli, zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest – przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczania takich wyrobów.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres od podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest,

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest, powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów. o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- sporządzaniu „Oceny...”.
- sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac – wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym – odpowiednio przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym – przeprowadzenie czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

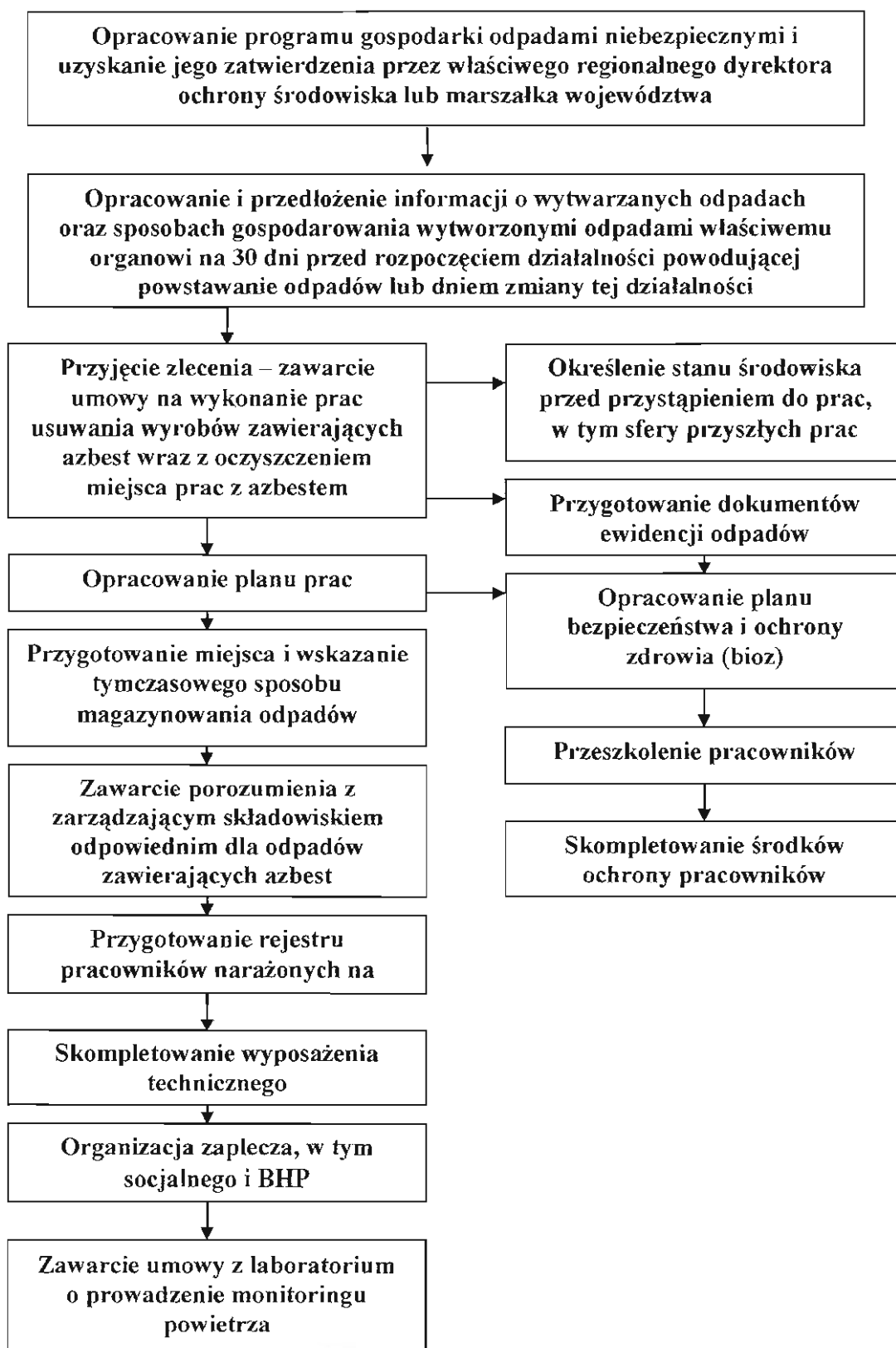
Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek dopełnienia wymogów wynikających z przepisów ustawy – Prawo budowlane tj. uzyskania pozwolenia na budowę lub złożenia z odpowiednim wyprzedzeniem wniosku zgłoszenia robót budowlanych. Wniosek powinien być sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 30 ust. 7 ustawy – Prawo budowlane. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo budowlanych skutkuje – na podstawie ustawy - Prawo ochrony środowiska – odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres, co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Procedura 3.

Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zasad postępowania podczas prac przygotowawczych do zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje całokształt prac oraz postępowania dotyczącego przygotowania do zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

W rozumieniu przepisów ustawy o odpadach wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw, a także przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami.

Wytwórcę odpadów obowiązuje postępowanie określone przepisami ustawy o odpadach. Podstawową czynnością dla przedsiębiorcy, który zamierza podjąć działalność w zakresie wytwarzania odpadów zawierających azbest jest opracowanie programu gospodarki odpadami.

Wytwórca odpadów, który jednocześnie prowadzi działalność w zakresie rozbiórki i remontów obiektów, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest i który przetwarza te odpady w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania jednej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, obejmującej odpady powstające w wyniku rozbiórki i remontów oraz odpady powstałe w wyniku eksploatacji urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.

Program gospodarki odpadami dołączony do wniosku o wydanie decyzji zatwierdzającej program, powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, z uwzględnieniem ich podstawowego składu chemicznego i właściwości;
- określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku;
- wskazanie sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów.

Informację o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami przedkłada się właściwemu organowi w terminie 30 dni przed dniem rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów lub dniem zmiany tej działalności wpływającej na ilość lub rodzaj wytwarzanych odpadów lub sposobów gospodarowania nimi. Informację przedkłada się w czterech egzemplarzach.. Właściwym organem jest:

1) regionalny dyrektor ochrony środowiska - dla przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych;

2) marszałek województwa - dla przedsięwzięć i zdarzeń, o których mowa w art. 378 ust. 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;

3) starosta - dla pozostałych przedsięwzięć.

Właściwość miejscową organów określonych w ust. 2 ustala się według miejsca wytwarzania odpadów. Informacja, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do wytwarzania, a w przypadkach, gdy określenie rodzaju nie jest wystarczające do ustalenia zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów;
- określenie ilości odpadów poszczególnych rodzajów przewidzianych do wytwarzania w ciągu roku;
- informacje wskazujące na sposoby zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- opis dalszego sposobu gospodarowania odpadami, z uwzględnieniem zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- wskazanie miejsca i sposobu oraz rodzaju magazynowanych odpadów.

Do rozpoczęcia działalności powodującej powstawanie odpadów można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia informacji, o której mowa w ust. 1, w terminie 30 dni od dnia złożenia informacji nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji.

Po dopełnieniu obowiązków wynikających z ogólnych zasad postępowania wykonawca prac uprawniony jest do przyjęcia zlecenia i zawarcia umowy na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, wraz z oczyszczaniem miejsca prac z azbestem. Dla prawidłowego zawarcia umowy koniecznym jest określenie stanu środowiska przed przystąpieniem do prac, w tym strefy przyszłych prac. Pozwoli to na określenie stopnia narażenia na azbest w miejscu pracy oraz prawidłowe przygotowanie planu prac.

Plan pracy powinien być sporządzony zgodnie ze stosownymi przepisami i zawierać m.in.:

- określenie miejsca wykonywania prac oraz charakteru prac i przewidywanego czasu ich trwania,
- określenie rodzaju azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia,
- aktualną „Ocenę stanu...”,
- przewidywaną ilość wytwarzanych odpadów do usunięcia,
- ustalenie odpowiednich sposobów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- określenie rodzajów i metod pracy, z uwzględnieniem technicznych środków,
- określenie sposobów eliminowania lub ograniczenia uwalniania się pyłu azbestu do powietrza,
- zapewnienie pracownikom niezbędnej ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy,
- charakterystykę środków ochronnych użytych do ochrony pracowników i innych osób znajdujących się w miejscu pracy.

Następnie powinien zostać opracowany plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, "plan bioz", obejmujący m.in.:

- informacje dotyczące przewidywanych zagrożeń, występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich wystąpienia,

- informacje o wydzieleniu i oznakowaniu miejsc prowadzenia robót budowlanych, stosownie do rodzaju zagrożenia,
- informacje o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych, w tym: określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia, konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej, zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi, przez wyznaczone w tym celu osoby,
- określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy,
- wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie.

Pracodawca jest obowiązany zapoznać pracowników lub ich przedstawicieli z planem prac, szczególnie w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Wykonawca prac jest obowiązany przeszkolić wszystkie osoby pozostające w kontakcie z azbestem, pracowników bezpośrednio zatrudnionych, kierujących i nadzorujących prace w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest i ich odpadami. Szkolenie powinno być przeprowadzone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, oraz przez upoważnione instytucje i potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zaświadczeniem.

Pracodawca jest obowiązany do zapewnienia pracownikom odpowiednich ubrań roboczych zabezpieczających pracowników w czasie trwania robót i oczyszczania terenu.

Pracodawca będący wytwórcą odpadów niebezpiecznych, zawierających azbest obowiązany jest do przygotowania, prowadzenia i przechowywania rejestru pracowników narażonych na działanie azbestu.

Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca i sposobu tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, po ich demontażu, a jeszcze przed transportem na składowisko. Miejsce takie powinno być wydzielone i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych oraz oznakowane znakami ostrzegawczymi o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Na potrzeby ewidencji odpadów niebezpiecznych, wytwórca odpadów przygotowuje dokumenty, którymi są:

- karta ewidencji odpadu,
- karta przekazania odpadu.

Celem zapewnienia składowania odpadów niebezpiecznych powstałych po usunięciu wyrobów zawierających azbest, wytwórca odpadów powinien przed przeprowadzeniem robót, zawrzeć porozumienie z zarządzającym składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Ważne znaczenie dla prawidłowego przygotowania robót ma skompletowanie wyposażenia technicznego, w tym narzędzi ręcznych i wolnoobrotowych, narzędzi mechanicznych, urządzeń wentylacyjnych oraz podstawowego sprzętu przeciwpożarowego. Na tym etapie należy też zabezpieczyć techniczne środki zapobiegające emisji azbestu w

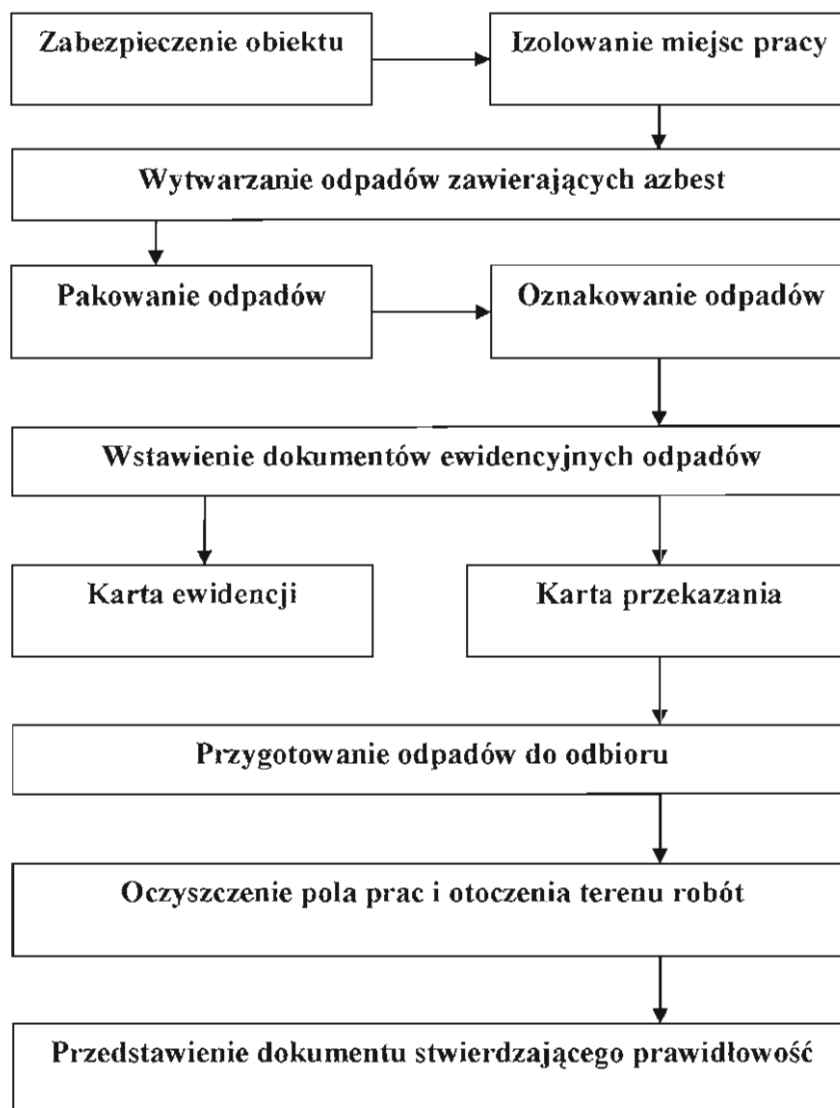
miejscu pracy oraz środowisku, w zależności od określenia stanu środowiska, przed przystąpieniem do wykonywania prac.

Jeżeli usuwane są wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 , lub inne, mocno uszkodzone, a także zawierające krokidolit oraz wyroby znajdujące się w pomieszczeniach zamkniętych, to niezbędne jest zawarcie umowy z laboratorium upoważnionym do prowadzenia monitoringu powietrza. Duże znaczenie ma również przygotowanie i organizacja zaplecza budowy, w tym części socjalnej.

W planie prac – w zależności od wielkości lub specyfiki budynku, budowli, instalacji lub urządzenia, a również terenu, gdzie prowadzone będą prace zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest, także występującego stopnia narażenia na azbest – mogą zostać określone również inne niezbędne wymagania.

Procedura 4.

Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania wykonawców (wytwórców odpadów) prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania od rozpoczęcia do zakończenia prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczaniem budynku, budowli, instalacji lub urządzenia i terenu z pozostałości azbestu.

Opis szczegółowy

Na wstępie należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia obiektu, będącego przedmiotem prac i miejsc ich wykonywania, a także terenu wokół – przed emisją pyłu azbestu, która może mieć miejsce w wyniku prowadzenia prac.

Teren należy ogrodzić, zachowując bezpieczne odległości od traktów komunikacyjnych dla pieszych, nie mniej niż 2 m przy zastosowaniu osłon. Teren prac należy ogrodzić poprzez oznakowanie taśmami ostrzegawczymi w kolorze bialo-czerwonym i umieszczenie tablic ostrzegawczych z napisami „Uwaga! Zagrożenie Azbestem!”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” lub „Zagrożenie Azbestem krokidolitem”.

Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, aż do gruntu, a teren wokół objęty kurtyną, powinien być wyłożony grubą folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej.

Ogólne zasady postępowania przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest określają następujące wymagania:

- *nawilżanie wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usunięciem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,*
- *demontaż całych wyrobów (płyty, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe,*
- *odspajanie wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze,*
- *przewodzenie kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania stężeń pyłu azbestu, przekraczających dopuszczalne wartości dla miejsca pracy,*
- *po każdej zmianie roboczej, usunięte odpady zawierające azbest, powinny zostać szczelnie opakowane i składowane na miejscu ich tymczasowego magazynowania,*
- *codzienne, staranne oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń, z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry o dużej skuteczności ciągu (99,99% lub na mokro). Niedopuszczalne jest ręczne zmiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.*

W przypadku prowadzenia prac z wyrobami azbestowo-cementowymi, których gęstość objętościowa wynosi mniej niż 1000kg m^{-3} , (tzw. miękkie), a także z innymi wyrobami, których powierzchnia jest w widoczny sposób uszkodzona lub zniszczona lub, jeżeli prace prowadzone są na obiektach, z wyrobami zawierającymi azbest krokidolit, lub też w pomieszczeniach zamkniętych, powinny być zastosowane szczególne zabezpieczenia strefy prac i ochrony pracowników oraz środowiska, niezależnie od ogólnych zasad postępowania. Są to m.in.:

- *komory dekontaminacyjne (ślizy) dla całych pomieszczeń lub stanowiące łącznik izolacyjny między miejscem stanowiącym strefę prac, a miejscem na zewnątrz obiektu,*
- *zaostrzone rygory przestrzegania stosowania środków ochrony osobistej,*
- *inne metody, określone na etapie prac przygotowawczych.*

W obiekcie przylegającym do strefy prac, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, w tym uszczelnienie otworów okiennych i drzwiowych, a także inne, właściwe dla stopnia narażenia środki zabezpieczające.

Wszystkie zdemontowane wyroby zawierające azbest powinny być szczelnie opakowane w folie z polietylenu, lub polipropylenu o grubości nie mniejszej niż 0,2 mm i zamykane w sposób uniemożliwiający przypadkowe otwarcie (zgrzewem ciągłym lub taśmą klejącą). Niedopuszczalne jest stosowanie worków papierowych. Odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej większej niż 1000kg/m^3 , a więc płyty i rury azbestowo-cementowe, lub ich części powinny być szczelnie opakowane w folię. Pył azbestowy oraz odpady powstałe z wyrobów o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 powinny być zestalone przy użyciu cementu lub żywicy syntetycznych i po związaniu spoiwa szczelnie zapakowane w folię. Pakowanie usuniętych wyrobów zawierających azbest powinno odbywać się wyłącznie do opakowań przeznaczonych do ostatecznego składowania i wyraźnie oznakowane, w sposób określony dla azbestu. Etykiety i zamieszczone na nich napisy powinny być trwałe, nienlegające zniszczeniu, pod wpływem warunków atmosferycznych i czynników mechanicznych. Dla usuniętych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz ich transportu na składowisko odpadów niebezpiecznych, wypełnia się:

- kartę ewidencji odpadu,*
- kartę przekazania odpadów.*

Po zakończeniu prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych – wykonawca prac ma obowiązek dokonania prawidłowego oczyszczenia strefy prac i otoczenia z pozostałości azbestu.

Oczyszczenie powinno nastąpić przez zastosowanie urządzeń filtracyjno wentylacyjnych z wysokoskutecznym filtrem (99,99%) lub na mokro. Wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia właścicielowi lub zarządcy obiektu, będącego przedmiotem prac, oświadczenia stwierdzającego prawidłowość wykonania prac i oczyszczenia z azbestu. W przypadku, kiedy przedmiotem prac były wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000kg/m^3 lub wyroby mocno uszkodzone i zniszczone lub prace obejmowały wyroby zawierające azbest krokydolit lub prowadzone były w pomieszczeniach zamkniętych, wykonawca prac ma obowiązek przedstawienia wyników badania powietrza, przeprowadzonego przez uprawnione do tego laboratorium lub instytucje.

Procedura 5.

Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania dotyczących przygotowania i transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od uzyskania zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, poprzez pozostałe czynności i obowiązki transportującego takie odpady - aż do ich przekazania na składowisko odpadów, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis szczegółowy

Posiadacz odpadów, który prowadzi działalność w zakresie zbierania lub transportu odpadów jest obowiązany uzyskać zezwolenie na prowadzenie tej działalności. Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wydaje starosta. Właściwym starostą do wydania zezwolenia na transport odpadów jest starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.

Wniosek o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów powinien zawierać:

- wyszczególnienie rodzajów odpadów przewidzianych do transportu, w przypadku, gdy określenie rodzaju jest niewystarczające do ustalenia, zagrożeń, jakie te odpady mogą powodować dla środowiska, właściwy organ może wezwać wnioskodawcę do podania podstawowego składu chemicznego i właściwości odpadów,
- oznaczenie obszaru prowadzenia działalności,
- wskazanie sposobu i środków transportu odpadów,
- przedstawienie możliwości technicznych i organizacyjnych pozwalających należycie wykonywać działalność w zakresie transportu odpadów,
- przewidywany okres wykonywania działalności w zakresie transportu odpadów.

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów jest wydawane w drodze decyzji przez właściwy organ na czas oznaczony nie dłuższy niż 10 lat.

Transportem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest może zajmować się wytwórca odpadów lub inny, uprawniony do tego podmiot prawny. W każdym przypadku konieczne jest uzyskanie od właściwego starosty zezwolenia na transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Przekazanie partii odpadów zawierających azbest przez wytwórcę odpadów innemu posiadaczowi odpadów niebezpiecznych, np. w celu ich dalszego transportu odbywa się z zastosowaniem karty przekazania odpadu – sporządzonej przez wytwórcę odpadów. Do obowiązków posiadacza odpadów niebezpiecznych prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ich transportu na składowisko należy:

- posiadanie karty przekazania odpadu z potwierdzeniem przejęcia odpadu,
- posiadanie dokumentu przewozowego z opisem towarów (odpadów) niebezpiecznych,
- posiadanie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu odpadów niebezpiecznych,
- posiadanie przez kierowcę zaświadczenia ADR o ukończeniu kursu dokształcającego dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne,

- oznakowanie pojazdu odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi,
- utrzymanie czystości skrzyni ładunkowej pojazdu,
- sprawdzenie stanu opakowań i ich oznakowanie litera „a”,
- sprawdzenie umocowania sztuk przesyłki z odpadami w pojeździe.

Transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, należy prowadzić z zachowaniem przepisów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych spełniając określone w tych przepisach kryteria klasyfikacyjne. Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz odpady izolacyjne zawierające azbest, zgodnie z ADR zaliczone zostały do klasy 9 – różne materiały i przedmioty niebezpieczne, z czego wynikają określone wymagania przy transporcie.

Posiadacz odpadów, dokonujący ich transportu, obowiązany jest do posiadania dokumentu przewozowego materiałów niebezpiecznych, który według ADR powinien zawierać:

- numer rozpoznawczy odpadu nadawanego do przewozu i jego pełna nazwę,
- klasę, do której należy odpad nadawany do przewozu,
- liczbę sztuk przesyłki,
- całkowitą ilość przewożonych odpadów,
- nazwy i adresy nadawcy oraz odbiorcy przewożonych odpadów (składowiska).

Do przewożenia odpadów zawierających azbest mogą być używane samochody ciężarowe z nadwoziem skrzyniowym, bez przyczepy lub z jedną przyczepą. Pojazdy przewożące odpady niebezpieczne powinny być zaopatrzone w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu towarów niebezpiecznych. Świadectwo to wystawiane jest przez Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego na podstawie badania technicznego pojazdu dokonanego przez okręgową stację kontroli pojazdów oraz sprawdzenia dokonanego przez Transportowy Dozór Techniczny. Kierowca wyznaczony do przewozu odpadów zawierających azbest, obowiązany jest posiadać – poza prawem jazdy – zaświadczenie ADR ukończenia kursu doszkalcającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, wydane przez podmiot posiadający zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie takiej działalności. Każdy pojazd przewożący odpady zawierające azbest powinien być oznakowany dwiema odblaskowymi tablicami ostrzegawczymi bez numerów rozpoznawczych. Tablice te powinny być prostokątne, o wymiarach 30x40 cm, barwy pomarańczowej odblaskowej, dookoła otoczone czarnym nieodblaskowym paskiem o szerokości nieprzekraczającej 15mm. Po wyladowaniu odpadów tablice te nie mogą być widoczne na pojeździe stojącym lub poruszającym się po drodze.

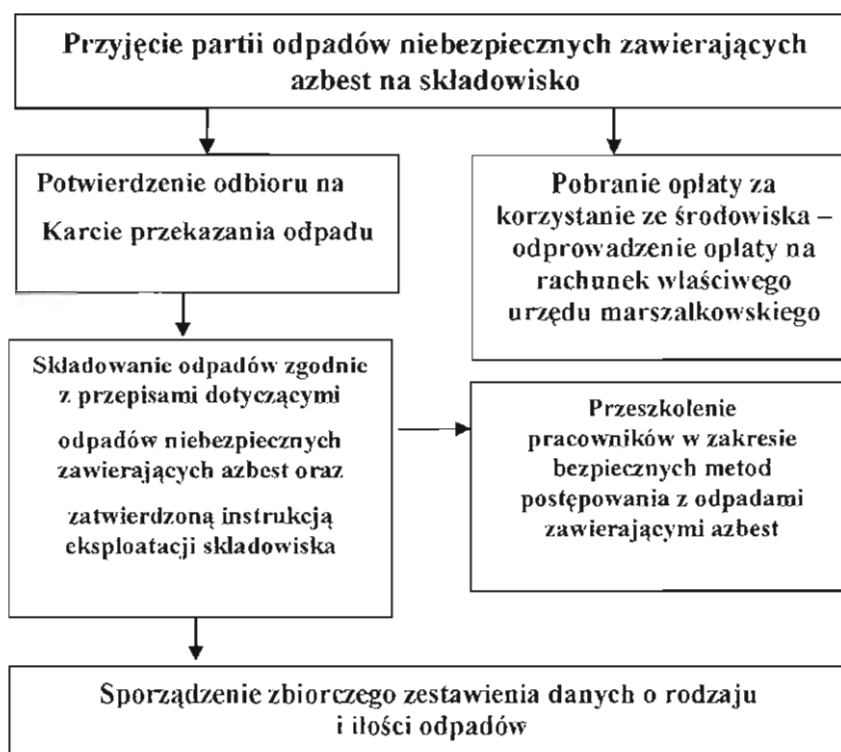
Przed każdym załadunkiem odpadów, skrzynia ładunkowa pojazdu powinna być dokładnie oczyszczona, w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. gwoździ, śrub) nie stanowiących integralnej części nadwozia pojazdu. Wskazane jest wyłożenie podłogi skrzyni ładunkowej folią, w celu zabezpieczenia przed uszkodzeniem opakowań. Załadunek i rozładunek odpadów (palet, pojemników typu „big-bag”) powinny odbywać się przy wykorzystaniu dźwigu lub podnośnika.

Transportujący odpady powinien odmówić przyjęcia przesyłki odpadów, która nie posiada oznakowania wyrobów i odpadów zawierających azbest oraz w przypadku, gdy opakowanie zostało uszkodzone przy załadunku. Sztuki przesyłki z opadami zawierającymi azbest powinny być ułożone i umocowane na pojeździe tak, aby w czasie ich przewozu nie przesunęły się oraz nie były narażone na tarcie, wstrząsy, przewracanie się i wypadnięcie

z pojazdu. W trakcie przewozu ładunek powinien być dokładnie zabezpieczony folią lub plandeką przed uszkodzeniem. Po każdym wyładunku odpadów z pojazdu, należy dokładnie sprawdzić, czy na powierzchni skrzyni ładunkowej nie znajdują się pozostałości po przewożonych odpadach. W razie stwierdzenia takiej pozostałości należy niezwłocznie ją usunąć oraz dokładnie oczyścić pojazd i jego wyposażenie z zachowaniem zasad przewidzianych dla prac przy usuwaniu azbestu. Odpady niebezpieczne zawierające azbest transportowane są na składowisko przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest. Tam następuje ich przekazanie następnemu posiadaczowi odpadów – zarządzającemu składowiskiem i potwierdzenie tego faktu na karcie przekazania odpadu.

Procedura 6.

Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu i zasad postępowania dotyczących składowania na składowiskach odpadów lub na wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk odpadów, przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje działania począwszy od przyjęcia partii odpadów na składowisko, poprzez dalsze czynności, aż do sporządzenia rocznego zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości przyjętych odpadów.

Opis szczegółowy

Do obowiązków zarządzającego składowiskiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest należy:

- *przeszkolenie pracowników w zakresie bezpiecznych metod postępowania z odpadami zawierającymi azbest,*
- *potwierdzenie w karcie przekazania odpadów przyjęcia partii odpadów na składowisko,*
- *sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów przyjętych na składowisko,*
- *składowanie odpadów zgodnie z przepisami dotyczącymi odpadów niebezpiecznych zawierających azbest oraz zatwierdzoną instrukcją eksploatacji składowiska,*
- *zapewnienie deponowania odpadów w sposób nie powodujący uszkodzenia opakowań odpadów,*
- *wykorzystywanie racjonalnie pojemności eksploatacyjnej składowiska.*

Odpady zawierające azbest pochodzące z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej oznaczone w katalogu odpadów kodami 17 06 01 i 17 06 05* mogą być unieszkodliwiane przez składowanie na składowiskach lub wydzielonych kwaterach na terenie innych składowisk, przeznaczonych do wyłącznego składowania tych odpadów.*

Składowiska lub kwatery buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się.

Zarządzający składowiskiem powinien uzyskać pozwolenie na użytkowanie składowiska po zatwierdzeniu instrukcji eksploatacji oraz po przeprowadzeniu kontroli przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Instrukcje eksploatacji składowiska odpadów niebezpiecznych zatwierdza, w drodze decyzji wojewoda.

Kierownik składowiska powinien posiadać świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami i m.in. obowiązany jest do prowadzenia ewidencji ilości odpadów przyjmowanych na składowisko.

Zarządzający składowiskiem pobiera od posiadacza odpadów zawierających azbest, opłatę za korzystanie ze środowiska, którą odprowadza na rachunek urzędu marszałkowskiego, właściwego ze względu na miejsce składowania odpadów.

Zarządzający składowiskiem posiadającym wydzielone kwatery powinien zapewnić selektywne składowanie odpadów zawierających azbest, w izolacji od innych odpadów, a miejsce składowania powinno być oznakowane i zaznaczone na planie sytuacyjnym składowiska. Odpady powinny być deponowane na składowiskach zlokalizowanych na terenach oddalonych od budynków mieszkalnych i izolowanych pasem zieleni.

Prace związane z deponowaniem odpadów zawierających azbest należy prowadzić w sposób zabezpieczający przed emisją pyłu azbestowego do powietrza, a podstawowym zadaniem jest niedopuszczenie do rozszczelnienia opakowań odpadów. Opakowania z odpadami należy zdejmować z nośnika przy pomocy urządzeń dźwigowych i ostrożnie układać w kwaterze składowiska. Niedopuszczalne jest zrzucanie lub wysypywanie odpadów z samochodów. Warstwa zdeponowanych odpadów powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem opakowań przez przykrycie folią lub warstwą gruntu o grubości około 5cm.

Opakowania z odpadami powinny być układane zgodnie z technologią składowania zatwierdzoną w instrukcji eksploatacji składowiska, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie pojemności obiektu.

Niedopuszczalne jest kompaktowanie odpadów zawierających azbest, ani poruszanie się pojazdów mechanicznych po powierzchni składowanych odpadów.

Dla składowisk odpadów zawierających azbest o kodach 17 06 01 i 17 06 05* nie stosuje się rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów.*

Po zakończeniu składowania odpadów zawierających azbest na poziomie 2 m poniżej terenu otoczenia i wypełnieniu gruntem do poziomu terenu, zarządzający składowiskiem powinien złożyć wniosek do właściwego organu w celu uzyskania zgody na zamknięcie składowiska lub jego wydzielonej części.

Zgodę na zamknięcie składowiska odpadów niebezpiecznych wydaje w drodze decyzji wojewoda po przeprowadzeniu kontroli składowiska przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

6.2. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, zobowiązany jest do przeprowadzenia kontroli stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny tych wyrobów - „OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” zgodnie z WZOREM przedstawionym w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r.

Przepisy dokładnie określają, kiedy usuwanie wyrobów zawierających azbest jest konieczne i jak należy postępować z obiektami, w których użyto azbestu, a jak wtedy, kiedy należy zabezpieczyć wyroby zawierające azbest.

7. ZAGROŻENIE DLA LUDZI WYNIKAJĄCE Z OBECNOŚCI AZBESTU W ŚRODOWISKU

7.1. Deklaracja Brukselska

W dniach 22-23 września 2005 r. w Brukseli odbyła się Europejska Konferencja nt. Azbestu. W wyniku obrad przedstawiono Deklarację Brukselską (Rezolucję wstępną) dotyczącą azbestu. W preambule Deklaracji stwierdzono, że „*azbest pozostaje w Europie⁴ głównym czynnikiem rakotwórczym w środowisku pracy. Wyroby azbestowe obecne są w europejskich domach, budynkach użyteczności publicznej i w infrastrukturze, a odpady azbestowe w naszym środowisku w dalszym ciągu, w stopniu trudnym do oszacowania, są przyczyną chorób i umieralności*”.

Deklaracja Brukselska w zakresie prewencji przed narażeniem na ekspozycję azbestu zaleca między innymi:

- rygorystyczne przestrzeganie przepisów prawnych dotyczących wszystkich aspektów zdrowotnych i bezpieczeństwa pracy z azbestem,
- zmianę oznakowania wyrobów azbestowych; wszystkie powinny być opatrzone etykietą z czaszką i skrzyżowanymi pismami, podobnie jak inne czynniki rakotwórcze; stosowane obecnie oznaczenie „a” nie stanowi dostatecznego ostrzeżenia,
- wprowadzenie obowiązkowych audytów budynków użyteczności publicznej do roku 2007 i budynków mieszkalnych do roku 2008,
- usunięcie z regulacji prawnych Unii Europejskiej określenia „sporadyczne i na niskim poziomie” narażenie na azbest, bowiem żadne narażenie na azbest nie jest bezpieczne!

Deklaracja Brukselska stwierdza również, że „Prawa człowieka i zniesienie kary śmierci są podstawowymi wartościami Unii Europejskiej, jednak setki tysięcy Europejczyków jest pozbawionych prawa do zdrowia z powodu ekspozycji na azbest. W wielu przypadkach narażenie jest równoznaczne z wyrokiem śmierci. Konieczne są działania na rzecz ochrony podstawowego prawa do pracy i życia w bezpiecznym środowisku.”

⁴ Chociaż stosowanie azbestu zostało zakazane we wszystkich krajach Unii Europejskiej z dniem 1 stycznia 2005 r. to obywatele UE w dalszym ciągu podlegają narażeniu na ten czynnik

7.2. Źródła narażenia na działanie azbestu

Ogólnie źródła narażenia na działanie azbestu, a tym samym ryzyko zachorowania wskutek wdychania przez organizm ludzki pyłu azbestowego można podzielić na źródła związane z narażeniem niezawodowym (w tym również środowiskowym) i narażeniem zawodowym człowieka.

Narażenie niezawodowe na działanie azbestu (w tym środowiskowe) może wystąpić:

- na terenach sąsiadujących z terenami przemysłowymi (np. zakłady stosujące wyroby azbestowe - chłodnie kominowe, chłodnie wieżowe, nieczynne nieoczyszczone zakłady produkujące wyroby azbestowe, dzikie składowiska odpadów zawierających azbest, nielegalne składowanie odpadów azbestowych z zmieszanyymi odpadami komunalnymi, nieprawidłowo prowadzone składowiska odpadów azbestowych),
- u członków rodzin pracowników nieprzestrzegających przepisów i zasad bezpieczeństwa przy usuwaniu, demontażu, transporcie i składowaniu wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- w obszarach miejskich przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- w obszarach miejskich i wiejskich w wyniku uszkodzeń mechanicznych i korozji chemicznej i biologicznej ścian osłonowych i pokryć dachowych,
- w obiektach, pomieszczeniach wewnętrznych w wyniku użytkowania wyrobów azbestowych stosowanych jako izolacje ognioodporne, akustyczne, wentylacyjne i klimatyzacyjne.

Narażenie zawodowe na działanie azbestu może wystąpić na stanowiskach:

- poboru prób do badań wyrobów azbestowych,
- demontażu wyrobów azbestowych,
- pakowania odpadów azbestowych,
- załadunku/rozładunku odpadów azbestowych,
- unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

7.3. Skutki narażenia na działanie pyłu azbestowego

Azbest stanowi minerał o działaniu szkodliwym na organizm. Udowodniono działanie kancerogenne (rakotwórcze) na organizm ludzki. Aktualnie azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia

z dnia 2 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. Nr 201, poz. 1674) pod numerem indeksowym 650-013-00-6 jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii I, stanowiącym poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe.

Głównie azbest może być wchłaniany przez organizm przez drogi oddechowe, a w niewielkim stopniu przez skórę.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne tzn. takie, które w postaci aerozolu dostają się z wdychanym powietrzem do płuc, do pęcherzyków płucnych. Włókna respirabilne mają grubość nie większą niż 3 μm i jednocześnie takie, których stosunek długości do średnicy jest większy od 3. Najbardziej niebezpiecznym dla organizmu jest azbest - krokidolit (azbest niebieski), natomiast można przyjąć, że wszystkie gatunki azbestu są dla ludzi kancerogenne (rakotwórcze).

W wyniku przedostania się do organizmu pyłu azbestowego przez układ oddechowy mogą nastąpić zmiany chorobowe głównie u ludzi zawodowo narażonych na pył azbestowy, w tym:

- pylica azbestowa (azbestoza),
- nowotwory złośliwe - rak płuca i opłucnej (międzybłonniak),
- zgrubienia opłucnej,

Skutkiem oddziaływania azbestu na skórę może być wystąpienie zapaleń skórnych, dermatoz, brodawek.

8. PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009-2032 – ZAŁOŻENIA OGÓLNE

8.1. Krótka charakterystyka „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”

Uchwała Rady Ministrów nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r. zmieniła w/w uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”. „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”, zwany dalej „Programem”, utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. „*Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*”:

- 1) *usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;*
- 2) *minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;*
- 3) *likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.*

„Program” określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Cele te osiągane będą przez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym), finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki. „Program” grupuje zadania przewidziane do realizacji, w pięciu blokach tematycznych:

- 1) zadania legislacyjne;
- 2) działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii uniestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- 3) zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do uniestwiania włókien azbestowych;

-
- 4) monitoring realizacji „Programu” przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;
 - 5) działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji „Programu” jest Minister Gospodarki, który powołuje:

- 1) Głównego Koordynatora, jako osobę odpowiedzialną za współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji oraz podejmowanie inicjatyw dotyczących uaktualniania „Programu”;
- 2) Radę Programową, która działając, jako organ opiniotawczy - doradczy Ministra Gospodarki – skupia przedstawicieli wszystkich istotnych dla realizacji „Programu” organów, urzędów, instytucji i organizacji.

8.2. Kompetencje oraz współpraca poszczególnych organów administracji publicznej wynikające z „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

Na poziomie lokalnym zgodnie z „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” zadania realizują samorządy poprzez:

Samorząd gminny:

- 1) *gromadzenie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego www.bazaazbestowa.pl;*
- 2) *przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;*
- 3) *organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm;*
- 4) *organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie”;*
- 5) *inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;*

-
- 6) współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
 - 7) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
 - 8) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu”;
 - 9) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

Samorząd powiatowy:

- 1) przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami;
- 2) współpraca z gminami oraz marszałkiem województwa w zakresie opracowywania programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie weryfikacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest;
- 3) organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w „Programie”;
- 4) inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- 5) współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- 6) współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację „Programu”;
- 7) współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

9. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA LATA 2011-2015 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020

- **Ilość wyrobów i odpadów zawierających azbest wg Programu**

„Dokładna analiza źródeł dotyczących faktycznych zasobów azbestowych województwa warmińsko-mazurskiego ukazuje istotne różnice pomiędzy danymi w nich zawartymi. Rządowy program usuwania azbestu z terytorium kraju z roku 2002 szacował całkowitą ilość nagromadzenia wyrobów zawierających azbest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego na poziomie ok. 622 tys. Mg. Z uwagi na zły poziom inwentaryzacji nie ma możliwości określenia ani rozgraniczenia ilości, rodzajów i stanu funkcjonujących wyrobów zawierających azbest. Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2007-2010 określa ilość wyrobów azbestowych znajdujących się na terenie województwa na ok. 85 tys. Mg. Obecnie w Wojewódzkiej Bazie Danych o Wyrobach i Odpadach Zawierających Azbest (WBDA) figuruje ok. 113,31 tys. Mg wyrobów zawierających azbest.”

Wg Tabeli 3. Ilość wyrobów zawierających azbest w gminach województwa warmińsko-mazurskiego (wg WBDA) dla gminy Elbląg wynosi 1690 Mg.

- **Składowiska odpadów azbestowych**

„Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują obecnie dwa składowiska odpadów niebezpiecznych zawierających azbest zlokalizowane w Elblągu (ul. Mazurska 42) oraz w m. Półwieś (gm. Zalewo). Pierwsze z nich zarządzane jest przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. z siedzibą w Elblągu przy ul. Szańcowej 1 i według informacji pochodzących z WBDA oraz dokumentacji może jeszcze przyjąć 800 m³ odpadów azbestowych. Drugie zarządzane przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. z siedzibą w Ostródzie przy ul. 3-go Maja 8 może przyjąć wg WBDA ok. 19 000 m³. Składowisko w Elblągu posiada decyzję na unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest o kodach 17 06 01 i 17 06 05* wydaną przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego w dniu 16 lutego 2007 r. Zapisy w tej decyzji określają ilości odpadów możliwe do zeskładowania w skali roku, a ponadto ograniczają całkowitą pojemność kwatery do 5000 Mg. Wartości wymienione w decyzji zostały określone zbyt optymistycznie. W toku eksploatacji kwatery okazało się bowiem, że jej całkowita pojemność wyniesie ok. 1200 Mg. Aktualnie na tej*

kwaterze zdeponowano łącznie ok. 400 Mg odpadów zawierających azbest, a więc do zakończenia jej eksploatacji pozostało do deponowania miejsce na około 800 Mg odpadów. Regulamin składowiska i cennik wydany/zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Elbląga przewiduje przyjmowanie odpadów jedynie z terenu Miasta Elbląga (odpady wytworzone z wyrobów się na terenie miasta). Wysokość opłaty za przyjmowanie ww. odpadów ustalono w wysokości 350 zł/Mg. Z uwagi na brak możliwości budowy kolejnej kwatery nie przewiduje się kontynuowania działalności składowiska w zakresie deponowania odpadów azbestowych w przyszłości. Na chwilę obecną można więc stwierdzić, że możliwości wykorzystania tego składowiska w skali wojewódzkiej są praktycznie zerowe. Z uwagi na uwarunkowania terenowe i skalę potrzeb w zakresie możliwości odbioru odpadów zawierających azbest należy rozważyć urządzenie w przyszłości miejsca tymczasowego gromadzenia odpadów do czasu zgromadzenia ilości transportowej na składowisko docelowe. Przepisy dopuszczają pod odpowiednimi warunkami takie rozwiązanie z możliwością składowania odpadów do 12 miesięcy."

- **Opis aktualnie funkcjonującego systemu zbiórki, transportu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest**

„W województwie warmińsko-mazurskim nie istnieje ogólnowojewódzki system dofinansowania czynności związanych z usuwaniem, transportem i unieszkodliwieniem/utylizacją poprzez umieszczenie na składowisku odpadów niebezpiecznych wyrobów zawierających azbest dedykowany osobom fizycznym. Systemy takie pojawiały się lokalnie w niektórych gminach kraju, lecz w związku ze zmianami dotyczącymi likwidacji powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska aktualna sytuacja uległa poważnemu skomplikowaniu. Stanowisko organów skarbowych o konieczności opodatkowywania podatkiem dochodowym dotacji udzielanych osobom fizycznym na odbiór, pakowanie i utylizację odpadów azbestowych dodatkowo powoduje, że usuwanie azbestu może być utrudnione. Dotychczasowe doświadczenia z całego kraju pokazują, że bez choćby najmniejszego wsparcia proces eliminowania azbestu z otoczenia posuwa się w sposób niezwykle powolny, zaś wdrożenie choćby najprostszych mechanizmów finansowych intensyfikuje go lub wręcz nawet uruchamia."

• **Założenia Programu**

„Program podzielono na 3 przedziały czasowe: • przedział I: obejmuje lata 2009-2012 w tym czasie założono usuwanie wyrobów zawierających azbest w ilości ok. 1500 Mg rocznie, • przedział II: obejmuje lata 2013 - 2022; w tym czasie założono usuwanie wyrobów zawierających azbest w ilości ok. 3000 Mg rocznie • przedział III: obejmuje lata 2023 - 2032; przewiduje się unieszkodliwienie pozostałej ilości wyrobów zawierających azbest.”

• **Cel programu**

„Za główny i nadrzędny cel Programu przyjęto:

Usunięcie i unieszkodliwienie do 2032 r. wszystkich wyrobów i odpadów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

Podstawowe cele Programu:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko,
4. monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
5. organizowanie kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie prawidłowego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
6. wskazanie potencjalnych źródeł finansowania, które pozwolą na bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa.

Cele te są zgodne z zapisami zawartymi w POKZA, jako dokumentem nadrzędnym dla tego opracowania.

Realizacja tak sformułowanych celów wymaga podjęcia niżej wymienionych zadań:

1. budowa nowych składowisk lub kwater na już istniejących składowiskach,
2. sukcesywne usuwanie wyrobów i unieszkodliwianie odpadów azbestowych,
3. przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów i odpadów zawierających azbest w gminach i konstruowanie programów usuwania azbestu,
4. organizowanie tzw. „gminnych zbiórek odpadów azbestowych” oraz usuwanie „dzikich wysypisk” odpadów zawierających azbest,
5. uzupełnienie Programu o plan sytuacyjny rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest po uzyskaniu brakujących danych zbiorczych pochodzących z inwentaryzacji,

-
6. usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest powstałych w wyniku klęsk żywiołowych,
 7. aktualizacja PUA dla województwa warmińsko-mazurskiego,
 8. monitorowanie realizacji założeń Programu i WBDA,
 9. opracowanie i przyjęcie przez wszystkie gminy w województwie programów usuwania azbestu,
 10. działalność informacyjna i szkoleniowa,
 11. wytworzenie mechanizmów dofinansowania procesów usuwania i unieszkodliwiania azbestu dla firm oraz indywidualnych gospodarstw domowych,
 12. udzielanie pomocy finansowej procesów usuwania i unieszkodliwiania azbestu dla firm oraz indywidualnych gospodarstw domowych.

Monitoring będzie prowadzony w oparciu o niżej wymienione wskaźniki, natomiast wyniki monitoringu realizacji Programu będą stanowiły integralną część „Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego”.

10.DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY ELBLĄG

10.1.Wstęp

Diagnoza aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg analizowana została w aspekcie:

- ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy/miasta występujących w:
 - budynkach mieszkalnych i gospodarczych jednorodzinnych,
 - budynkach wielorodzinnych,
 - obiektach użyteczności publicznej,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.
- stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na rodzaj obiektu budowlanego,
- miejsca występowania odpadów zawierających azbest,
- rejonów szczególnego zagrożenia związanego z użytkowaniem wyrobów zawierających azbest i magazynowaniem, nielegalnym składowaniem odpadów,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Nowy wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest wprowadzony w życie z dniem 18 września 2010 r. rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 162, poz. 1089) zmienił dotychczasową punktację pozwalającą określić stopień pilności ich usunięcia:

- **Stopień pilności I** od 120 punktów wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie, przy dotychczasowej punktacji 65 i więcej punktów i wymianie lub naprawie bezzwłocznej,
- **Stopień pilności II** od 95 do 115 punktów wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku, przy dotychczasowej punktacji powyżej 35 punktów do 60 punktów i ponownej ocenie wymaganej w czasie do 1 roku,

-
- **Stopień pilności III** do 90 punktów wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat, przy dotychczasowej punktacji do 35 punktów i ponownej ocenie w 5 lat.

Poniżej przedstawiono przykładowe wyliczenia stopnia pilności usunięcia wyrobów zawierających azbest dla typowych zastosowań tych materiałów. Według obowiązującej punktacji w ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest dla obiektów budowlanych z płytami azbestowo – cementowymi dla pokryć dachowych zawierających azbest występujących **na terenie nieruchomości osób fizycznych (zabudowa jednorodzinna – budynek mieszkalny)**, aby uzyskać **I stopień pilności** punktacja powinna kształtować się następująco (przyjmując optymalne warunki i stan wyrobów zawierających azbest w pokryciach dachowych):

- Sposób zastosowania azbestu: pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne) - 10 pkt,
- Struktura powierzchni wyrobu z azbestem: duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien - 60 pkt,
- Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem: wyrób bezpośredni dostępny (do wysokości 2 m) - 15 pkt lub narażony na czynniki atmosferyczne – 10 pkt.
- Miejsce usytuowania wyroby w stosunku do pozostałych pomieszczeń: bezpośrednio w pomieszczeniu - 30 pkt lub na zewnątrz obiektu – 20 pkt. lub elementy obiektu – 10 pkt.
- Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej: stałe lub częste (np. zamieszkanie) – 30 pkt.

Otrzymana punktacja 145 lub 130, lub 120 punktów klasyfikuje pokrycie dachowe zawierające azbest do I stopnia pilności.

Przypadki o stopniu pilności wyrobów zawierających azbest zabudowanych w obiektach zamieszkałych przez osoby fizyczne na terenie gminy Elbląg występują sporadycznie.

10.2. Określenie ilości wyrobów i odpadów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz uwzględnieniem nieruchomości na których występują - inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg

W zestawieniu poniżej na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji – spis z natury – oraz aktualizacji niniejszego Programu, przedstawiono diagnozę stanu występowania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg.

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY FALISTE, AZBESTOWO - CEMENTOWE

Budynki. mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbestowe luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
50 378,0	106 572,0	1 499,5	158 449,5

Budynki. mieszkalne [kg]	Budynki gospodarcze. [kg]	Odpady azbestowe luzem [kg]	Razem na posesji [kg]
708 239,5	1 428 388,2	18 853,2	2 155 480,9

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTKI KARO

Budynki. mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbestowe luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
1 208,0	296,0	0	1 504,0

Budynki. mieszkalne [kg]	Budynki gospodarcze. [kg]	Odpady azbestowe luzem [kg]	Razem na posesji [kg]
9 784,8	2 397,6	0,0	12 182,4

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL

Budynki. mieszkalne	Budynki gospodarcze	Odpady azbestowe luzem	Razem na posesji
[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m ²]
0,0	40,0	0,0	40,0

Budynki. mieszkalne	Budynki gospodarcze.	Odpady azbestowe luzem	Razem na posesji
[kg]	[kg]	[kg]	[kg]
0,0	400,0	0,0	400,0

Łączna ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Elbląg w wynosi:

OSOBY FIZYCZNE RODZAJ WYROBÓW	Budynki mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbestowe luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
	[kg]	[kg]	[kg]	[kg]
PLYTY FALISTE AZBESTOWO- CEMENTOWE	50 378,0	106 572,0	1 499,5	158 449,5
	708 239, 5	1 428 388,2	18 853,2	2 155 480,9
PLYTKI KARO	1 208,0	296,0	0,0	1 504,0
	9 784,8	2 397,6	0,0	12 182,4
PLYTY AZBESTOWO CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL	0,0	40,0	0,0	40,0
	0,0	400,0	0,0	400,0
RAZEM: m²	51 586,0	106 908,0	1 499,5	159 993,5
RAZEM: kg	718 024,3	1 431 185,8	18 853,2	2 168 063,3

**ŁĄCZNIE WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST NA POSESJACH OSÓB
FIZYCZNYCH NA TERENIE GMINY ELBLĄG:**

159 993, 5 m²

2 168, 06 Mg

**W TYM ILOŚĆ ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUZEM NA POSESJACH
OSÓB FIZYCZNYCH NA TERENIE GMINY ELBLĄG**

1 499,5 m²

18,85 Mg

10.3. Określenie stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz stopień pilności ich usunięcia – ocena stanu technicznego

Poniżej przedstawiono stan wyrobów zawierających azbest z określeniem stopnia pilności ich usuwania.

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, FALISTE

Liczba posesji zinventoryzowanych	Pilność	Stopień	Razem dla pilności [m ²]
6	Pilność	I	3 418,5
23	Pilność	II	5 794,5
478	Pilność	III	149 236,5
507	Razem		158 449,5

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTKI KARO

Liczba posesji zinventoryzowanych	Pilność	Stopień	Razem dla pilności [m ²]
0	Pilność	I	0,0
0	Pilność	II	0,0
10	Pilność	III	1504,0
10	Razem		1504,0

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL

Liczba posesji zinventoryzowanych	Pilność	Stopień	Razem dla pilności [m ²]
0	Pilność	I	0,0
0	Pilność	II	0,0
1	Pilność	III	40,0
1	Razem		40,0

Aktualizacja wyników przeprowadzonej bezpośredniej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i oceny stanu technicznego tych wyrobów oraz inwentaryzacji odpadów zawierających azbest zgromadzonych na terenie posesji osób fizycznych.

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PŁYTY FALISTE, AZBESTOWO – CEMENTOWE

Miejscowość	Nr	[m2] bud. mieszkalny	[m2] bud. gosp.	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pilności dla posesji (I,II,III)
Adamowo	10	0,0	266,0	0,0	266,0	III
Adamowo	11	282,0	562,0	0,0	844,0	III
Adamowo	9	144,0	0,0	0,0	144,0	III
Adamowo	4	0,0	1060,0	0,0	1060,0	III
Adamowo	6	0,0	536,0	0,0	536,0	III
Adamowo	1a	0,0	118,0	0,0	118,0	III
Adamowo	2	0,0	357,0	0,0	357,0	III
Adamowo-Osiedle	14/15	180,0	51,0	0,0	231,0	III
Adamowo-Osiedle	12/13	226,0	12,0	0,0	238,0	III
Adamowo-Osiedle	10	0,0	56,0	0,0	56,0	III
Adamowo-Osiedle	16/17	220,0	23,0	14,0	257,0	III
Adamowo-Osiedle	20/21	164,0	0,0	0,0	164,0	III
Adamowo-Osiedle	19	0,0	28,0	0,0	28,0	III
Adamowo-Osiedle	22/27	650,0	257,0	26,0	933,0	III
Batorowo	22	0,0	462,0	0,0	462,0	III
Batorowo	23	0,0	444,0	0,0	444,0	III
Batorowo	35	12,0	76,0	0,0	88,0	III
Batorowo	36	225,0	0,0	0,0	225,0	III
Batorowo	37	225,0	0,0	0,0	225,0	III
Batorowo	38	225,0	0,0	0,0	225,0	III
Batorowo	39	169,0	98,0	0,0	267,0	III
Batorowo	41	169,0	98,0	0,0	267,0	III
Batorowo	40	169,0	0,0	0,0	169,0	III
Batorowo	45	169,0	17,0	0,0	186,0	III
Batorowo	46b	135,0	0,0	0,0	135,0	III
Batorowo	42	140,0	8,5	0,0	148,5	III
Batorowo	44	225,0	45,0	0,0	270,0	III
Batorowo	34	0,0	1400,0	0,0	1400,0	III
Bielnik Drugi	8	31,0	0,0	0,0	31,0	III
Bielnik Drugi	13	0,0	0,0	0,0	0,0	III
Bielnik Drugi	20	0,0	6,0	0,0	6,0	III

Bielnik Drugi	4...6	304,0	0,0	0,0	304,0	III
Bielnik Drugi	11	445,0	0,0	0,0	445,0	III
Bielnik Drugi	18	186,0	205,0	0,0	391,0	III
Bielnik Drugi	17	0,0	17,0	0,0	17,0	III
Bielnik Drugi	27	0,0	96,0	0,0	96,0	III
Bielnik Drugi	26	0,0	62,0	0,0	62,0	III
Bielnik Drugi	29	170,0	0,0	0,0	170,0	III
Bielnik Pierwszy	19	135,0	62,0	0,0	197,0	III
Bielnik Pierwszy	17	112,0	0,0	0,0	112,0	III
Bielnik Pierwszy	16	186,0	0,0	0,0	186,0	III
Bielnik Pierwszy	8	0,0	110,0	0,0	110,0	III
Bielnik Pierwszy	21	0,0	34,0	0,0	34,0	III
Bielnik Pierwszy	1	0,0	28,0	0,0	28,0	III
Bielnik Pierwszy	4	0,0	30,0	0,0	30,0	III
Bielnik Pierwszy	5	211,0	0,0	0,0	211,0	III
Bielnik Pierwszy	6	225,0	28,0	0,0	253,0	III
Bielnik Pierwszy	3	0,0	912,0	0,0	912,0	III
Bielnik Pierwszy	2	0,0	28,0	70,0	98,0	III
Bogaczewo	4	0,0	1184,0	0,0	1184,0	III
Bogaczewo	6a	0,0	51,0	0,0	51,0	III
Bogaczewo	18	210,0	0,0	0,0	210,0	III
Bogaczewo	p.Tęcza	0,0	140,0	0,0	140,0	III
Bogaczewo	11	162,0	0,0	0,0	162,0	III
Bogaczewo	12	0,0	9,0	0,0	9,0	III
Bogaczewo	13	0,0	10,0	14,0	24,0	III
Bogaczewo	22	808,0	4,0	0,0	812,0	III
Cieplice	6	0,0	385,0	0,0	385,0	III
Cieplice	4	90,0	512,0	0,0	602,0	III
Cieplice	20	0,0	346,0	0,0	346,0	III
Cieplice	17	126,5	34,0	0,0	160,5	III
Cieplice	16	8,5	0,0	0,0	8,5	III
Cieplice	14	183,0	564,0	0,0	747,0	III
Cieplice	13	140,0	211,0	0,0	351,0	III
Cieplice	10	169,0	602,0	0,0	771,0	III
Cieplice	3	84,0	574,0	0,0	658,0	III
Cieplice	1	42,0	68,0	0,0	110,0	III
Cieplice	30	55,0	858,0	0,0	913,0	III
Cieplice	29	140,0	8,5	0,0	148,5	III
Cieplice	19	0,0	300,0	0,0	300,0	III
Cieplice	18	21,0	183,0	0,0	204,0	III
Cieplice	12	23,0	498,0	0,0	521,0	III

Cieplice	11	0,0	281,0	15,0	296,0	II
Cieplice	8	0,0	450,0	0,0	450,0	III
Cieplice	36	0,0	51,0	0,0	51,0	III
Cieplice	35	236,0	220,0	0,0	456,0	III
Cieplice	27	0,0	60,0	0,0	60,0	III
Cieplice	25	0,0	21,0	0,0	21,0	III
Cieplice	23	152,0	343,0	211,0	706,0	III
Cieplice	21 ?	146,0	215,0	0,0	361,0	III
Czechowo	2	0,0	392,0	0,0	392,0	III
Czechowo	16	236,0	0,0	0,0	236,0	III
Czechowo	7	70,0	800,0	0,0	870,0	III
Czechowo	4	0,0	296,0	0,0	296,0	III
Czechowo	6	0,0	304,0	0,0	304,0	III
Czechowo	15	169,0	330,0	0,0	499,0	III
Czechowo	14	0,0	261,0	0,0	261,0	III
Czechowo	12	0,0	130,0	0,0	130,0	III
Dłużyna	34	338,0	0,0	0,0	338,0	III
Dłużyna	35	11,0	188,0	0,0	199,0	III
Dłużyna	19	56,0	130,0	0,0	186,0	III
Dłużyna	16	0,0	405,0	0,0	405,0	III
Dłużyna	17	0,0	2110,0	0,0	2110,0	III
Dłużyna	31	0,0	135,0	0,0	135,0	III
Dłużyna	28	0,0	92,0	0,0	92,0	III
Dłużyna	27	0,0	6,0	12,0	18,0	III
Dłużyna	25	0,0	26,0	0,0	26,0	III
Dłużyna	24	170,0	720,0	0,0	890,0	III
Dłużyna	23	148,0	0,0	1,5	149,5	III
Dłużyna	14	0,0	396,0	7,0	403,0	III
Dłużyna	8	12,0	25,0	0,0	37,0	III
Dłużyna	7	152,0	120,0	0,0	272,0	III
Družno	4	211,0	112,0	0,0	323,0	III
Družno	9	0,0	317,0	0,0	317,0	III
Družno	13	3,0	116,0	0,0	119,0	III
Družno	12a	0,0	54,0	0,0	54,0	III
Družno	11a	0,0	60,0	2,0	62,0	II
Družno	2a	0,0	248,0	0,0	248,0	III
Družno	1a	0,0	24,0	0,0	24,0	III
Družno	1b	60,0	0,0	0,0	60,0	III
Helenowo	11	138,0	0,0	0,0	138,0	III
Helenowo	12	138,0	0,0	0,0	138,0	III
Helenowo	13/14/15	304,0	24,0	0,0	328,0	III

Helenowo	5..6..7..	450,0	0,0	0,0	450,0	III
Helenowo	4	0,0	30,0	0,0	30,0	III
Helenowo	10	10,0	0,0	0,0	10,0	III
Jagodno	2	0,0	17,0	6,0	23,0	III
Jagodno	5	47,0	42,0	0,0	89,0	III
Jagodno	16	202,0	0,0	0,0	202,0	III
Jagodno	21	0,0	104,0	0,0	104,0	III
Jagodno	3	84,0	42,0	0,0	126,0	II
Janowo	24	0,0	245,0	0,0	245,0	III
Janowo	26	276,0	0,0	0,0	276,0	III
Janowo	28	360,0	210,0	0,0	570,0	III
Janowo	29	0,0	146,0	0,0	146,0	III
Janowo	16	170,0	0,0	0,0	170,0	III
Janowo	31	0,0	45,0	0,0	45,0	III
Janowo	15	186,0	0,0	0,0	186,0	III
Janowo	14	253,0	354,0	0,0	607,0	III
Janowo	12	186,0	287,0	0,0	473,0	III
Janowo	10	0,0	340,0	0,0	340,0	III
Janowo	10a	220,0	60,0	0,0	280,0	III
Janowo	8	25,0	21,0	9,0	55,0	II
Janowo	5	300,0	430,0	0,0	730,0	III
Janowo	3	118,0	177,0	0,0	295,0	III
Janowo	2	0,0	146,0	0,0	146,0	III
Janowo	17	232,0	84,0	0,0	316,0	III
Janowo	13	203,0	436,0	0,0	639,0	III
Janowo	9	169,0	203,0	0,0	372,0	III
Janowo	6	0,0	246,0	0,0	246,0	III
Janowo	4	0,0	112,0	0,0	112,0	III
Janowo	1	211,0	23,0	0,0	234,0	III
Janów	23	158,0	115,0	40,0	313,0	III
Kazimierzowo	21	73,0	304,0	30,0	407,0	III
Kazimierzowo	32a	380,0	0,0	0,0	380,0	III
Kazimierzowo	31	140,0	80,0	0,0	220,0	III
Kazimierzowo	22	0,0	138,0	0,0	138,0	III
Kazimierzowo	38	0,0	338,0	24,0	362,0	III
Kazimierzowo	37	177,0	456,0	8,0	641,0	III
Kazimierzowo	36	0,0	260,0	0,0	260,0	III
Kazimierzowo	6a	23,0	52,0	0,0	75,0	III
Kazimierzowo	15a	247,0	63,0	3,0	313,0	II
Kazimierzowo	15	53,0	200,0	0,0	253,0	III
Kazimierzowo	13	204,0	278,0	0,0	482,0	III

Kazimierzowo	12	226,0	326,0	0,0	552,0	III
Kazimierzowo	24a	158,0	0,0	0,0	158,0	III
Kazimierzowo	24	0,0	225,0	0,0	225,0	III
Kazimierzowo	28	0,0	256,0	15,0	271,0	III
Kazimierzowo	30a	0,0	154,0	0,0	154,0	III
Kazimierzowo	34a ?	281,0	282,0	0,0	563,0	III
Kazimierzowo	17	0,0	155,0	0,0	155,0	III
Kazimierzowo	18	0,0	371,0	0,0	371,0	III
Kazimierzowo	18a	0,0	62,0	0,0	62,0	III
Kazimierzowo	20	307,0	442,0	0,0	749,0	III
Kazimierzowo	7	0,0	436,0	3,0	439,0	III
Kazimierzowo	6b	0,0	31,0	18,0	49,0	III
Kazimierzowo	4	0,0	98,0	0,0	98,0	III
Kazimierzowo	5	0,0	84,0	0,0	84,0	III
Kazimierzowo	3	84,0	218,0	0,0	302,0	III
Kazimierzowo	9b	202,0	0,0	0,0	202,0	III
Kazimierzowo	10	14,0	112,0	0,0	126,0	III
Kępa Rybacka	20	0,0	158,0	7,0	165,0	II
Kępa Rybacka	Obok 20	236,0	344,0	0,0	580,0	III
Kępa Rybacka	19	236,0	380,0	0,0	616,0	III
Kępa Rybacka	18a	307,0	196,0	0,0	503,0	III
Kępa Rybacka	17	0,0	45,0	0,0	45,0	III
Kępa Rybacka	28	0,0	45,0	0,0	45,0	III
Kępa Rybacka	29	0,0	50,0	0,0	50,0	III
Kępa Rybacka	27	335,0	204,0	0,0	539,0	III
Kępa Rybacka	26	0,0	484,0	0,0	484,0	III
Kępa Rybacka	24	0,0	225,0	0,0	225,0	III
Kępa Rybacka	21	0,0	6,0	0,0	6,0	III
Kępa Rybacka	22	112,0	0,0	0,0	112,0	III
Kępa Rybacka	16	310,0	293,0	0,0	603,0	III
Kępa Rybacka	15	140,0	0,0	0,0	140,0	III
Kępa Rybacka	13	352,0	492,0	0,0	844,0	III
Kępa Rybacka	11	0,0	253,0	0,0	253,0	III
Kępa Rybacka	9	140,0	478,0	0,0	618,0	III
Kępa Rybacka	8	0,0	31,0	0,0	31,0	III
Kępa Rybacka	6	155,0	560,0	0,0	715,0	III
Kępa Rybacka	2	253,0	512,0	0,0	765,0	III
Kępa Rybacka	36	0,0	30,0	0,0	30,0	III
Kępa Rybacka	23	0,0	332,0	0,0	332,0	III
Kępa Rybacka	12	0,0	675,0	0,0	675,0	III
Kępa Rybacka	5	0,0	112,0	0,0	112,0	III

Kępa Rybacka	3	274,0	158,0	0,0	432,0	III
Kępiny Wielkie	10	198,0	12,0	0,0	210,0	III
Kępiny Wielkie	12	0,0	17,0	0,0	17,0	III
Kępiny Wielkie	13	276,0	0,0	0,0	276,0	III
Kępiny Wielkie	15	202,0	198,0	0,0	400,0	III
Kępiny Wielkie	16	155,0	410,0	0,0	565,0	III
Kępiny Wielkie	20	375,0	0,0	0,0	375,0	III
Kępiny Wielkie	5a	0,0	414,0	0,0	414,0	III
Kępiny Wielkie	4	405,0	0,0	0,0	405,0	III
Kępiny Wielkie	za 5a	169,0	0,0	0,0	169,0	III
Kępiny Wielkie	1	197,0	394,0	0,0	591,0	III
Kępiny Wielkie	6	0,0	422,0	0,0	422,0	III
Kępiny Wielkie	7	253,0	280,0	0,0	533,0	III
Kępiny Wielkie	9	0,0	169,0	0,0	169,0	III
Kępiny Wielkie	14	183,0	230,0	0,0	413,0	III
Kępiny Wielkie	17	0,0	630,0	0,0	630,0	III
Kępiny Wielkie	19	0,0	740,0	0,0	740,0	III
Kępiny Wielkie	5	143,0	177,0	0,0	320,0	III
Kępiny Wielkie	4	169,0	267,0	0,0	436,0	III
Klepa	6a	0,0	0,0	16,0	16,0	Luzem
Klepa	5	0,0	118,0	0,0	118,0	III
Klepa	4	178,0	472,0	0,0	650,0	III
Klepa	3	0,0	702,0	6,0	708,0	III
Klepa	1	0,0	287,0	0,0	287,0	III
Komorowo Żuławskie	1	0,0	96,0	0,0	96,0	III
Komorowo Żuławskie	2	12,0	0,0	0,0	12,0	III
Komorowo Żuławskie	3a	0,0	880,0	0,0	880,0	III
Komorowo Żuławskie	11a	0,0	532,0	0,0	532,0	III
Komorowo Żuławskie	11b	0,0	35,0	0,0	35,0	III
Komorowo Żuławskie	9	0,0	224,0	0,0	224,0	III
Komorowo Żuławskie	13	0,0	910,0	0,0	910,0	III
Komorowo Żuławskie	15	0,0	284,0	0,0	284,0	III
Komorowo Żuławskie	26	146,0	0,0	0,0	146,0	III
Komorowo Żuławskie	27	167,0	0,0	0,0	167,0	III
Komorowo Żuławskie	10	0,0	172,0	45,0	217,0	III
Komorowo Żuławskie	8	286,0	0,0	0,0	286,0	III
Komorowo Żuławskie	16	0,0	298,0	3,0	301,0	III
Komorowo Żuławskie	19	150,0	8,0	0,0	158,0	III
Komorowo Żuławskie	20	158,0	90,0	0,0	248,0	III
Komorowo Żuławskie	22	210,0	0,0	0,0	210,0	III
Komorowo Żuławskie	23	8,0	259,0	30,0	297,0	III

Komorowo Żuławskie	24	0,0	405,0	0,0	405,0	III
Lisów	29/30	0,0	84,0	0,0	84,0	III
Lisów	28	0,0	74,0	0,0	74,0	III
Lisów	21	12,0	0,0	0,0	12,0	III
Lisów	22	0,0	37,0	0,0	37,0	III
Lisów	23	236,0	50,0	0,0	286,0	III
Lisów	24	189,0	0,0	0,0	189,0	III
Lisów	25	12,0	28,0	0,0	40,0	III
Lisów	26	3,0	12,0	0,0	15,0	III
Lisów	27	0,0	62,0	0,0	62,0	III
Lisów	31	386,0	34,0	0,0	420,0	III
Lisów	32	386,0	0,0	0,0	386,0	III
Lisów	33	386,0	0,0	0,0	386,0	III
Lisów	34	386,0	36,0	0,0	422,0	III
Lisów	35	386,0	0,0	0,0	386,0	III
Lisów	36	0,0	36,0	0,0	36,0	III
Myślecin	3	0,0	50,0	0,0	50,0	III
Myślecin	2a	0,0	54,0	0,0	54,0	III
Myślecin	1	13,0	0,0	0,0	13,0	III
Myślecin	1a	17,0	412,0	0,0	429,0	III
Myślecin	5	202,0	0,0	0,0	202,0	III
Myślecin	6	240,0	216,0	0,0	456,0	III
Myślecin	21	0,0	140,0	0,0	140,0	III
Myślecin	9	12,0	0,0	5,0	17,0	III
Myślecin	11	0,0	332,0	0,0	332,0	III
Myślecin	7a	0,0	46,0	0,0	46,0	III
Nowa Pilonia	8	304,0	30,0	10,0	344,0	III
Nowa Pilonia	12	0,0	45,0	0,0	45,0	III
Nowakowo	3	0,0	42,0	0,0	42,0	III
Nowakowo	33	0,0	126,5	0,0	126,5	III
Nowakowo	34	0,0	86,0	0,0	86,0	III
Nowakowo	55	214,0	396,0	0,0	610,0	III
Nowakowo	50	0,0	140,0	0,0	140,0	III
Nowakowo	21	60,0	169,0	0,0	229,0	III
Nowakowo	22a	0,0	59,0	0,0	59,0	III
Nowakowo	22	155,0	163,0	0,0	318,0	III
Nowakowo	25	211,0	23,0	0,0	234,0	III
Nowakowo	26	0,0	398,0	0,0	398,0	III
Nowakowo	27	0,0	101,0	0,0	101,0	III
Nowakowo	29	140,0	38,0	0,0	178,0	III
Nowakowo	40	180,0	79,0	0,0	259,0	III

Nowakowo	41	342,0	112,0	0,0	454,0	III
Nowakowo	42	0,0	216,0	0,0	216,0	III
Nowakowo	43	200,0	17,0	0,0	217,0	III
Nowakowo	44	0,0	202,0	0,0	202,0	III
Nowakowo	5	47,0	42,0	0,0	89,0	III
Nowakowo	16	202,0	56,0	0,0	258,0	III
Nowakowo	57	0,0	86,0	0,0	86,0	III
Nowakowo	58	0,0	76,0	0,0	76,0	III
Nowakowo	59	135,0	42,0	0,0	177,0	III
Nowakowo	60	394,0	42,0	0,0	436,0	II
Nowakowo	61	394,0	140,0	0,0	534,0	II
Nowakowo	62	450,0	23,0	0,0	473,0	III
Nowakowo	63	253,0	464,0	0,0	717,0	III
Nowakowo	31	135,0	0,0	0,0	135,0	III
Nowakowo	16	0,0	62,0	0,0	62,0	III
Nowakowo	56	0,0	304,0	0,0	304,0	III
Nowakowo	49a	225,0	200,0	0,0	425,0	III
Nowakowo	52	0,0	87,0	0,0	87,0	III
Nowakowo	51	0,0	84,0	0,0	84,0	III
Nowakowo	13a	169,0	0,0	0,0	169,0	III
Nowakowo	13	183,0	0,0	0,0	183,0	III
Nowakowo	11	281,0	0,0	0,0	281,0	III
Nowakowo	15	194,0	101,0	0,0	295,0	III
Nowakowo	19	0,0	240,0	0,0	240,0	II
Nowe Batorowo	14	0,0	708,0	0,0	708,0	III
Nowe Batorowo	18	169,0	562,0	0,0	731,0	III
Nowe Batorowo	1	0,0	28,0	0,0	28,0	III
Nowe Batorowo	5	162,0	22,5	0,0	184,5	III
Nowe Batorowo	7	0,0	121,0	14,0	135,0	III
Nowe Batorowo	9	162,0	280,0	0,0	442,0	III
Nowe Batorowo	11	0,0	481,0	0,0	481,0	III
Nowe Batorowo	26	0,0	315,0	0,0	315,0	III
Nowe Batorowo	27	0,0	124,0	0,0	124,0	II
Nowe Batorowo	29	25,0	338,0	0,0	363,0	III
Nowe Batorowo	20	0,0	136,0	0,0	136,0	III
Nowe Batorowo	19lub21	0,0	450,0	0,0	450,0	III
Nowe Batorowo	15	0,0	770,0	0,0	770,0	III
Nowe Batorowo	16	0,0	400,0	0,0	400,0	III
Nowe Batorowo	17	186,0	638,0	0,0	824,0	III
Nowe Batorowo	19	312,0	0,0	0,0	312,0	III
Nowe Batorowo	25	177,0	101,0	0,0	278,0	III

Nowe Batorowo	25a	98,0	0,0	0,0	98,0	III
Nowe Batorowo	4	197,0	23,0	0,0	220,0	III
Nowe Batorowo	6	112,0	0,0	0,0	112,0	III
Nowe Batorowo	10	186,0	560,0	0,0	746,0	III
Nowe Batorowo	12	0,0	572,0	0,0	572,0	III
Nowe Batorowo	13	202,0	858,0	0,0	1060,0	III
Nowe Pole	4	141,0	0,0	0,0	141,0	III
Nowina	27	0,0	124,0	0,0	124,0	III
Nowina	19	0,0	338,0	0,0	338,0	III
Nowina	11	0,0	197,0	0,0	197,0	III
Nowina	12	0,0	0,0	7,0	7,0	Luzem
Nowina	13	0,0	268,0	0,0	268,0	III
Nowina	14	0,0	76,0	0,0	76,0	III
Nowina	15	0,0	405,0	0,0	405,0	III
Nowina	15b	225,0	0,0	0,0	225,0	III
Nowina	16	112,0	0,0	0,0	112,0	III
Nowina	21	64,0	0,0	0,0	64,0	III
Nowina	3	230,0	618,0	50,0	898,0	III
Nowina	5	0,0	414,0	0,0	414,0	III
Nowina	24	45,0	35,0	2,0	82,0	III
Nowina	25	0,0	27,0	5,0	32,0	III
Nowina	26	0,0	120,0	9,0	129,0	III
Nowotki	4	13,0	0,0	0,0	13,0	III
Nowotki	6	306,0	127,0	0,0	433,0	III
Nowotki	10	169,0	56,0	0,0	225,0	III
Nowotki	25	0,0	60,0	0,0	60,0	III
Nowotki	24	0,0	152,0	0,0	152,0	III
Nowotki	27	165,0	0,0	0,0	165,0	III
Nowotki	29	240,0	14,0	0,0	254,0	III
Nowotki	35	310,0	0,0	0,0	310,0	III
Nowotki	3	0,0	335,0	0,0	335,0	III
Nowotki	8	174,0	22,5	0,0	196,5	III
Nowotki	9	121,0	73,0	0,0	194,0	III
Nowotki	7	0,0	336,0	0,0	336,0	III
Nowotki	11	140,0	248,0	0,0	388,0	III
Nowotki	22	18,0	0,0	0,0	18,0	III
Nowotki	28	165,0	116,0	0,0	281,0	III
Nowotki	33	152,0	40,0	0,0	192,0	III
Nowy Dwór	41	0,0	159,0	0,0	159,0	III
Nowy Dwór	40	0,0	50,0	0,0	50,0	III
Nowy Dwór	przy 39i40	0,0	28,0	0,0	28,0	III

Nowy Dwór	36	364,0	202,0	84,0	650,0	III
Nowy Dwór	37	6,0	230,0	0,0	236,0	III
Pasieki	3	400,0	224,0	0,0	624,0	III
Pasieki	2	278,0	194,0	0,0	472,0	III
Pasieki	1	0,0	36,0	0,0	36,0	III
Pilona	4	270,0	574,0	0,0	844,0	III
Pilona	9	455,0	94,0	0,0	549,0	III
Pilona	7	183,0	0,0	0,0	183,0	III
Pilona	6	0,0	12,0	0,0	12,0	III
Pilona	11	0,0	613,0	0,0	613,0	III
Pilona	10	0,0	310,0	0,0	310,0	III
Pilona	21	0,0	1294,0	0,0	1294,0	III
Pilona	20	150,0	24,0	0,0	174,0	I
Pilona	15a	0,0	457,0	0,0	457,0	III
Pilona	15	220,0	576,0	0,0	796,0	III
Pilona	13	266,0	60,0	0,0	326,0	III
Pilona	brak nr	0,0	155,0	0,0	155,0	III
Przezmark	21	17,0	255,0	0,0	272,0	II
Przezmark	14	0,0	565,0	0,0	565,0	III
Przezmark	19a	0,0	10,0	0,0	10,0	III
Przezmark	18	14,0	45,0	3,0	62,0	III
Przezmark	17a	0,0	208,0	0,0	208,0	III
Przezmark	23	0,0	30,0	0,0	30,0	III
Przezmark	31	0,0	21,0	0,0	21,0	III
Przezmark	30	627,0	0,0	0,0	627,0	III
Przezmark	28	540,0	14,0	0,0	554,0	III
Przezmark	27	0,0	10,0	0,0	10,0	III
Przezmark	29	0,0	10,0	0,0	10,0	III
Przezmark	26a	452,0	80,0	0,0	532,0	II
Przezmark	26b	452,0	34,0	0,0	486,0	III
Przezmark	26c	452,0	56,0	0,0	508,0	III
Przezmark	11	0,0	42,0	0,0	42,0	III
Przezmark	9	0,0	25,0	7,0	32,0	III
Przezmark	8	26,0	56,0	0,0	82,0	III
Przezmark	4	0,0	211,0	0,0	211,0	III
Przezmark	5a	98,0	0,0	0,0	98,0	II
Przezmark	1	0,0	150,0	0,0	150,0	III
Przezmark	3	169,0	6,0	0,0	175,0	III
Raczki Elbląskie	3	0,0	155,0	0,0	155,0	III
Raczki Elbląskie	30a	0,0	364,0	0,0	364,0	III
Raczki Elbląskie	31	0,0	606,0	0,0	606,0	III

Raczki Elbląskie	34	0,0	352,0	5,0	357,0	II
Raczki Elbląskie	24b	312,0	957,0	0,0	1269,0	I
Raczki Elbląskie	25	148,0	155,0	0,0	303,0	III
Raczki Elbląskie	p.Rak	0,0	40,0	0,0	40,0	III
Raczki Elbląskie	26	0,0	50,0	0,0	50,0	III
Raczki Elbląskie	27	0,0	0,0	15,0	15,0	Luzem
Raczki Elbląskie	29	186,0	186,0	0,0	372,0	III
Raczki Elbląskie	28	220,0	402,0	0,0	622,0	III
Raczki Elbląskie	20a	0,0	230,0	225,0	455,0	III
Raczki Elbląskie	20b	192,0	200,0	0,0	392,0	III
Raczki Elbląskie	15b	338,0	288,0	0,0	626,0	III
Raczki Elbląskie	15a	0,0	140,0	0,0	140,0	III
Raczki Elbląskie	22b	0,0	232,0	0,0	232,0	III
Raczki Elbląskie	17	8,5	270,0	0,0	278,5	III
Raczki Elbląskie	4	0,0	660,0	0,0	660,0	III
Raczki Elbląskie	5	0,0	436,0	34,0	470,0	III
Raczki Elbląskie	6	0,0	242,0	127,0	369,0	III
Raczki Elbląskie	7	197,0	198,0	0,0	395,0	I
Raczki Elbląskie	16	0,0	720,0	0,0	720,0	III
Raczki Elbląskie	9	135,0	349,0	0,0	484,0	III
Raczki Elbląskie	Obok 9	0,0	40,0	0,0	40,0	III
Sierpin	2	166,0	30,0	0,0	196,0	II
Sierpin	15	0,0	320,0	40,0	360,0	II
Sierpin	8	4,5	312,0	3,0	319,5	II
Sierpin	9	0,0	17,0	0,0	17,0	II
Tropy Elbląskie	3	236,0	393,0	0,0	629,0	III
Tropy Elbląskie	35	96,0	0,0	0,0	96,0	III
Tropy Elbląskie	12	0,0	366,0	0,0	366,0	III
Tropy Elbląskie	10	36,0	463,0	0,0	499,0	III
Tropy Elbląskie	8	0,0	322,0	0,0	322,0	III
Tropy Elbląskie	7	315,0	404,0	7,0	726,0	III
Tropy Elbląskie	14	0,0	352,0	0,0	352,0	III
Tropy Elbląskie	13	135,0	0,0	0,0	135,0	III
Tropy Elbląskie	1	160,0	214,0	14,0	388,0	II
Tropy Elbląskie	22	220,0	94,0	9,0	323,0	II
Tropy Elbląskie	23	0,0	767,0	0,0	767,0	III
Tropy Elbląskie	25	0,0	0,0	20,0	20,0	Luzem
Tropy Elbląskie	16	155,0	492,0	0,0	647,0	III
Tropy Elbląskie	Brak ?	167,0	0,0	0,0	167,0	III
Tropy Elbląskie	30	0,0	80,0	0,0	80,0	III
Tropy Elbląskie	28	0,0	116,0	0,0	116,0	III

Tropy Elbląskie	29	0,0	70,0	0,0	70,0	III
Tropy Elbląskie	34	228,0	734,0	0,0	962,0	III
Tropy Elbląskie	33	140,0	278,0	0,0	418,0	III
Tropy Elbląskie	p.Slawecki	0,0	40,0	0,0	40,0	III
Tropy Elbląskie	31	0,0	422,0	0,0	422,0	III
Tropy Elbląskie	p.Socha	0,0	253,0	0,0	253,0	III
Węzina	4	211,0	0,0	0,0	211,0	III
Węzina	12	0,0	90,0	0,0	90,0	III
Węzina	15	220,0	520,0	0,0	740,0	III
Węzina	14	0,0	166,0	0,0	166,0	III
Węzina	16	0,0	17,0	0,0	17,0	III
Węzina	18	11,0	110,0	0,0	121,0	III
Węzina	1	0,0	650,0	0,0	650,0	III
Węzina	6	0,0	93,0	0,0	93,0	III
Węzina	9	198,0	163,0	0,0	361,0	III
Węzina	7	186,0	92,0	12,0	290,0	II
Węzina	8	150,0	98,0	0,0	248,0	III
Węzina	11	0,0	365,0	0,0	365,0	III
Węzina	20	0,0	876,0	0,0	876,0	III
Węzina	21	328,0	394,0	0,0	722,0	I
Węzina	23	0,0	374,0	10,0	384,0	I
Węzina	30	0,0	17,0	0,0	17,0	III
Węzina	29	197,0	950,0	12,0	1159,0	III
Węzina	24	0,0	20,0	0,0	20,0	III
Wieklice	4	232,0	0,0	0,0	232,0	III
Wieklice	13	0,0	945,0	0,0	945,0	III
Wieklice	9	0,0	6,0	0,0	6,0	III
Wieklice	14	0,0	212,0	0,0	212,0	III
Wieklice	15	0,0	403,0	0,0	403,0	III
Wieklice	1	0,0	860,0	0,0	860,0	III
Wieklice	2	0,0	295,0	23,0	318,0	III
Wieklice	17	0,0	40,0	0,0	40,0	III
Wieklice	12	0,0	62,0	0,0	62,0	III
Władysławowo	3d	0,0	27,0	0,0	27,0	III
Władysławowo	2	0,0	63,0	0,0	63,0	III
Władysławowo	27	0,0	1730,0	0,0	1730,0	III
Władysławowo	25	0,0	510,0	0,0	510,0	III
Władysławowo	26	522,0	546,0	50,0	1118,0	III
Władysławowo	Obok 29	0,0	30,0	0,0	30,0	III
Władysławowo	13	156,0	260,0	0,0	416,0	I
Władysławowo	12	0,0	102,0	0,0	102,0	III

Władysławowo	32	0,0	320,0	0,0	320,0	III
Władysławowo	36	155,0	0,0	0,0	155,0	III
Władysławowo	14	142,0	565,0	0,0	707,0	III
Władysławowo	14a	0,0	690,0	0,0	690,0	III
Władysławowo	14c	225,0	450,0	0,0	675,0	III
Władysławowo	15	0,0	364,0	0,0	364,0	III
Władysławowo	16	347,0	601,0	0,0	948,0	III
Władysławowo	17	0,0	425,0	0,0	425,0	III
Władysławowo	18	0,0	439,0	0,0	439,0	III
Władysławowo	5	0,0	780,0	0,0	780,0	III
Władysławowo	7	0,0	305,0	38,0	343,0	III
RAZEM		50 378,0	106 572,0	1 499,5	158 449,5	

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, FALISTE

Miejscowość, ulica dotyczy m. Gronowo	Nr	[m2] bud. mieszkalny	[m2] bud. gosp.	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pilność dla posesji
Agatowa	48	0	506	0	506	III
Agatowa	25	84	26	0	110	III
Agatowa	42	0	335	0	335	III
Agatowa	29	234	0	0	234	III
Agatowa	58	0	394	0	394	III
Diamantowa	1	90	220	14	324	III
Koralowa	8	23	0	0	23	III
Koralowa	10	112	0	0	112	III
Koralowa	12	116	0	0	116	III
Koralowa	4	112	0	0	112	III
Kryształowa	1	122	0	0	122	II
Kryształowa	12	0	292	0	292	III
Kryształowa	10	169	0	0	169	II
Perłowa	7	0	168	0	168	III
Szafirowa	4	0	310	10	320	III
Szafirowa	21	0	186	0	186	III
Szafirowa	29	0	168	0	168	III
Topazowa	3	225	0	0	225	III
RAZEM		1287	2605	24	3916	

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTKI KARO

Miejscowość	nr	[m2] bud. mieszkalny	[m2] bud. gosp.	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pilności dla posesji
Janowo	8	68	0	0	0	III
Kępiny Wielkie	za 5a	0	20	0	20	III
Batorowo	39	480	0	0	480	III
Helenowo	13/15	360	0	0	360	III
Nowakowo	21	40	0	0	40	III
Nowakowo	16	0	76	0	76	III
Bielnik Drugi	8	50	0	0	50	III
Bielnik Drugi	28	140	0	0	140	III
Bielnik Drugi	27	70	0	0	70	III
Nowakowo	60	0	200	0	200	III
RAZEM		1208	296	0	1 504	

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL

Miejscowość	nr	[m2] bud. mieszkalny	[m2] bud. gosp.	[m2] azbest luzem	Razem na posesji m2	Stopień pilności dla posesji
Družno	9	0	40	0	40	III
RAZEM		0	40	0	40	

10.4. Baza danych problematyki azbestowej

Na zlecenie Ministerstwa Gospodarki została utworzona strona internetowa www.bazaazbestowa.pl, z której zasobów mogą korzystać wszystkie jednostki samorządu terytorialnego. Jest to narzędzie informatyczne przeznaczone do prowadzenia inwentaryzacji na poziomie gminy i województwa.

Baza azbestowa jest narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Dane inwentaryzacyjne wprowadzają urzędy gminne i urzędy marszałkowskie po zalogowaniu. Korzystanie z niej jest bezpłatne. Baza jest również miejscem gdzie można znaleźć informacje o gminnych, powiatowych i wojewódzkich Programach Usuwania Azbestu.

Ogólnodostępne są zbiory zawierające informacje o:

- firmach uprawnionych do wykonywania prac w kontakcie z azbestem - zbiór „Firmy”
- składowiskach odpadów zawierających azbest - zbiór „Składowiska”
- obowiązujących aktach prawnych dotyczących problematyki azbestu - zbiór „Akty prawne”
- sposobie przedkładania informacji o posiadanych wyrobach zawierających azbest przez ich właścicieli - zbiór „Słownik”
- definicjach stosowanych pojęć - zbiór „Słownik”
- stosowanych przelicznikach ilościowych - zbiór „Słownik”

W zakładce „Pliki do pobrania” umieszczono dokumenty, publikacje książkowe – poradniki, filmy przybliżające problematykę związaną z usuwaniem wyrobów azbestowych od strony praktycznej i finansowej. Wprowadzania danych inwentaryzacyjnych dokonują uprawnieni użytkownicy po zalogowaniu. Graficzną prezentację wyników inwentaryzacji ilości i przestrzennego rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest umożliwia Elektroniczny System Informacji Przestrzennej (ESIP).

10.5. Określenie rejonów szczególnie zagrożonych wyrobami zawierającymi azbest

Do określenia rejonów szczególnie zagrożonych wyrobami zawierającymi azbest przyjęto założenie, że są to:

- miejsca gdzie użytkowane są wyroby zawierające azbest o stopniu pilności I,
- miejsca występowania magazynowania odpadów zawierających azbest luzem.

W związku z powyższym rejonami szczególnie zagrożonymi wyrobami i odpadami zawierającymi są ich miejsca użytkowania wyrobów i miejsca magazynowania odpadów.

10.6. Określenie dalszego sposobu gospodarki odpadami azbestowymi z uwzględnieniem ich transportu oraz możliwościami ich unieszkodliwiania

10.6.1. Obowiązki wykonawców prac związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest

- **Obowiązki wytwórców odpadów zawierających azbest:**

obowiązki wytwórcy odpadów wynikające z ustawy o odpadach:

- opracowanie programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest (jeśli wytwarza odpady azbestowe w ilości powyżej 0,1 Mg rocznie),
- uzyskanie decyzji zatwierdzającej program j.w. przez właściwego marszałka województwa lub starostę,
- opracowanie i przedłożenie informacji o wytwarzanych odpadach zawierających azbest oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami w terminie 30 dni przed rozpoczęciem działalności powodującej powstawanie odpadów zawierających azbest (poniżej 0,1 Mg/rok),
- prowadzenie ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i listą odpadów niebezpiecznych oraz ewidencję miejsc przeznaczenia odpadów,
- przedłożenie informacji zbiorczej o rodzajach i ilościach odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi marszałkowi województwa właściwemu ze względu na miejsce wytwarzania w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy,
- zawarcie umowy lub porozumienia na transport i unieszkodliwianie odpadów azbestowych.

obowiązki wytwórcy odpadów w wyniku prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wynikające z aktów prawnych dotyczących azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością:

- uzyskanie odpowiednio zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi,
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzeganie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informację o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
- posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
- zgłoszenie prac polegających na usunięciu wyrobów zawierających azbest właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy, które powinno zawierać:
 - rodzaj lub nazwę wyrobów zawierających azbest,
 - termin rozpoczęcia i planowanego zakończenia prac,
 - adres obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej,
 - kopię aktualnej oceny stanu wyrobów zawierających azbest,
 - określenie liczby pracowników, którzy przebywać będą w kontakcie z azbestem,

- zobowiązanie wykonawcy prac do przedłożenia nowego zgłoszenia w przypadku zmiany warunków prowadzenia robót,
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia,
- stosowanie opakowania i przygotowania odpadów zawierających azbest do transportu,
- zapewnienie ochrony pracowników zatrudnionych przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest przed szkodliwym działaniem włókien azbestu i pyłu zawierającego azbest,
- oczyszczenie terenu z pyłu azbestowego i złożenie właścicielowi, użytkownikowi lub zarządcy obiektu, dokumentu stwierdzającego o prawidłowości wykonania prac i o oczyszczeniu z azbestu.

10.6.2. Transport odpadów zawierających azbest

Zbieranie, transport wyrobów zawierających azbest:

- wytwórca odpadów może zlecić wykonanie obowiązku gospodarowania odpadami innemu posiadaczowi odpadów,
- posiadacz odpadów (w tym również wytwórca odpadów) może przekazywać odpady wyłącznie podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami,
- zlecający usługę transportu odpadów jest obowiązany wskazać prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów miejsce odbioru odpadów oraz posiadacza odpadów, do którego należy dostarczyć te odpady,
- prowadzący działalność w zakresie transportu odpadów jest obowiązany dostarczyć te odpady do posiadacza odpadów, który został mu wskazany przez zlecającego usługę,
- prowadzenie działalności w zakresie zbierania odpadów oraz prowadzenie działalności w zakresie transportu odpadów wymaga uzyskania zezwolenia,
- zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania lub transportu odpadów wydaje starosta w drodze decyzji na wniosek:
 - w przypadku zbierania - starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów,
 - w przypadku transportu - starosta właściwy ze względu na miejsce siedziby lub zamieszkania posiadacza odpadów.

-
- prowadzący działalność wyłącznie w zakresie transportu odpadów prowadzi ewidencję z zastosowaniem tylko karty przekazania odpadów i jest obowiązany do poświadczenia na karcie przekazania tej usługi,
 - do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się odpowiednie przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych,
 - transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, dla których przepisy o transporcie towarów niebezpiecznych nie ustalają szczególnych warunków przewozowych, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska.

10.6.3. Możliwości i miejsca składowania odpadów zawierających azbest

Zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania odpadów wydawane jest w trybie ustawy o odpadach, natomiast w przypadku unieszkodliwiania odpadów azbestowych aktualnie na terenie Polski dopuszczone jest ich składowanie na oddzielnych składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych kwaterach na terenie składowisk innych niż obojętne, unieszkodliwianie metodami fizykochemicznymi oraz składowanie odpadów zawierających azbest pod ziemią.

W województwie warmińsko – pomorskim składowisko odpadów azbestowych zlokalizowane jest w

- Składowisko odpadów zawierających azbest Półwieś gm. Zalewo Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. , ul. 3-go Maja 8,14-100 Ostróda, wolna pojemność składowiska [m3] -19 500, stan maj 2009r.
- Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Szańcowa 1 ,82-300 Elbląg , wolna pojemność składowiska [m3] , 3 984, stan maj 2009r.

Na składowiska odpadów niebezpiecznych zawierających azbest przyjmowane są odpady o kodach:

- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

Wykaz pozostałych składowisk bądź wydzielonych kwater przyjmujących odpady zawierające azbest dostępny jest w bazie utworzonej na zlecenie Ministerstwa Gospodarki - strona internetowa www.bazaazbestowa.pl

11. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, przyjmuje, że usunięcie wyrobów azbestowych ma zostać zakończone do 2032 r.

Pomyślna realizacja *Programu* zależy od zaangażowania organów administracji państwowej i jednostek samorządu terytorialnego.

Opracowując „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg” uwzględniono politykę, cele i zadania:

- „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
- Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko -Mazurskiego

Ustalając politykę, cele i zadania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg” kierowano się zasadami:

- dokładnej, szczegółowej wiedzy w zakresie występowania wyrobów i odpadów azbestowych na terenie Gminy Elbląg,
- zapobiegania narażenia na ekspozycję pyłu azbestowego ludzi i środowiska,
- realności przyjmowanych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych na terenie Gminy Elbląg,
- współpracy w rozwiązaniu „problematyki azbestowej” na poziomie regionalnym i poziomie Gminy Elbląg,

Przyjęto następujące zadania w zakresie realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg”:

- Wprowadzenie zapisów w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest do regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku na terenie Gminy Elbląg,
- Opracowanie zasad współfinansowania i wsparcia finansowego w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest, w tym regulaminu przyznawania dotacji/dofinansowania kosztów związanych z usuwaniem wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów budowlanych ze szczególnym uwzględnieniem osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej na terenie Gminy Elbląg, wzoru wniosku dla osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej o

dofinansowanie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg, wzoru umowy z Wnioskodawcą o dofinansowanie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg, wzór umowy z Wykonawcą związanej z demontażem wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest w obiektach Gminy Elbląg,

- Ustalenie zasad i możliwości odbioru odpadów azbestowych,
- Ustalenie kolejności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- Oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej z wyrobów zawierających azbest,
- Oczyszczanie pozostałych obiektów, urządzeń i instalacji z wyrobów zawierających azbest,
- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne),
- Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg,
- Monitoring realizacji „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg”.

12. HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Zadania	Koszty źródło finansowania odpowiedzialny za realizację	Termin
1.	Wprowadzenie zapisów w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest do regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku na terenie Gminy Elbląg	bez kosztów Gmina Elbląg	2011 – 2010
2.	Opracowanie zasad współfinansowania i wsparcia finansowego w zakresie usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest	bez kosztów Gmina Elbląg	2011 – 2012
3.	Ustalenie zasad i możliwości odbioru odpadów azbestowych	bez kosztów Gmina Elbląg	2011 – 2012
4.	Ustalenie kolejności usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest	bez kosztów Gmina Elbląg	2011 – 2012
5.	Oczyszczanie obiektów osób fizycznych z wyrobów i odpadów zawierających azbest	szczegóły pkt.13) środki właścicieli nieruchomości, inne, właściciele nieruchomości, Gmina Elbląg	2011 – 2032
6.	Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową tj. o szkodliwości azbestu i bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne)	wg potrzeb, środki właścicieli nieruchomości, inne, właściciele nieruchomości, Gmina Elbląg	Systematycznie 2011 - 2032
7.	Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg	wg potrzeb Gmina Elbląg	2011 - 2032

8.	Aktualizacja „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gmina Elbląg	W przypadku zaistnienia konieczności Gmina Elbląg	2011- 2032
9.	Monitoring realizacji „Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie	bez kosztów Gmina Elbląg	na bieżąco
10.	Aktualizacja oceny ilości, występowania i stanu technicznego wyrobów zawierających azbest na terenie Gmina Elbląg	wg potrzeb gminny fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej Gmina Elbląg	2011-2032

13. KOSZTY USUNIĘCIA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z OBIEKTÓW OSÓB FIZYCZNYCH

Koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy aktualnego stanu użytkowania wyrobów zawierających azbest jak również szczegółowej inwentaryzacji tych wyrobów.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych i szacunek kosztów nowych inwestycji z obiektów osób fizycznych (nowe pokrycia dachowe przedstawiono poniżej.

Szacunkowy koszt usunięcia i unieszkodliwienia 1 Mg wyrobów zawierających azbest przyjęto za wojewódzkim programem - na poziomie ok.2 100 PLN za 1 Mg.

Szacunek kosztów realizacji Programu postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terenie Gminy Elbląg koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych

Lp.	Rodzaj obiekt/rodzaj wyrobu/ odpady	Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest [tys. PLN]	Szacunkowe koszty nowego pokrycia Szacunkowe koszty nowego rurociągu [tys. PLN]
1.	Wyroby zawierające azbest z obiektów osób fizycznych Płyty faliste	4 486,9	7 535,6
2.	Wyroby zawierające azbest z obiektów osób fizycznych Płyty karo	25,6	68,9
3.	Wyroby zawierające azbest z obiektów osób fizycznych Płyty płaskie	0,9	2,2
4.	Odpady-luzem, zawierające azbest z obiektów osób fizycznych	18,8	0,0
	RAZEM	4 532,2	7 606,7

14. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

14.1. Wstęp

Zarządzanie „Programem postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest na terenie Gmina Elbląg” odnosi się do jego wdrożenia i realizacji, monitoringu i oceny realizacji programu.

Przyjętymi zasadami wdrażania i realizacji programu są:

- zasada odpowiedzialności za wdrożenie programu - tj. wybór osoby (osób), lub jednostki odpowiedzialnej(ych) za realizację programu,
- zasada spójności z programami i planami na poziomie kraju, województwa, powiatu, Gmina Elbląg,
- zasada aktualizacji programu,
- zasada współpracy w realizacji programu zarówno z organami szczebla publicznego i prywatnego,
- zasada ciągłej edukacji ekologicznej i dostępu do informacji w zakresie realizacji programu społeczeństwa i bezpośrednich uczestników w realizacji programu.

14.2. Określenie wskaźników monitorowania i oceny skuteczności realizacji programu

Poniżej przedstawiono listę wskaźników przyjętych do oceny wdrażania i realizacji programu.

Niniejsza tabela zostanie i będzie uzupełniana po wdrożeniu niniejszego programu w trakcie jego realizacji.

Wskaźniki monitorowania i oceny skuteczności realizacji

„Programu postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest
na terenie Gmina Elbląg”

Lp	Wskaźnik	Jednostka	Wielkość obecna	Wielkość wynikająca z realizacji programu
I WSKAŹNIKI ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ				
1.	Liczba, jakość i skuteczność wydawnictw, publikacji, kampanii edukacyjno-informacyjnych z zakresu usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest	ilość/opis		
2.	Liczba szkół uczestniczących w konkursach związanych z „problematyką azbestową”	ilość/opis		
3.	Szkolenia kadry administracyjnej jednostek samorządowych, firm budowlano-montażowych w zakresie „problematyki azbestowej”	ilość/opis		
4.	Inicjatywy społeczności lokalnych w zakresie „problematyki azbestowej”	ilość/opis		
5.	Interwencje podejmowania przez jednostki kontrolne (Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Inspekcja Ochrony Środowiska, Inspekcja Sanitarna, PIP)	ilość/opis		

II WSKAŹNIKI PRESJI ŚRODOWISKOWEJ III WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ ODPADAMI				
Lp	Wskaźnik	Jednostka	Wielkość obecna	Wielkość wynikająca z realizacji programu
1.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji z wyrobami zawierającymi azbest	szt.		
2.	Stopień pilności w użytkowaniu wyrobów zawierających azbest: I II III	Szt.		
3.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji objętych zabezpieczeniem wyrobów(zabudowa wyrobów)	szt.		
4.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji objętych usuwaniem wyrobów	szt.		
5.	Wskaźnik zabezpieczanych i usuwanych wyrobów	m ² , Mg, kg		
6.	Ilość wytworzonych odpadów azbestowych	Mg.		
8.	Ilość odpadów składowana przeznaczona do składowania	Mg		

14.3. Określenie sposobu monitorowania i zarządzania programem

Do głównych zadań monitorowania i zarządzania programem należy;

- gromadzenie danych i informacji w zakresie problematyki azbestowej, w tym ilość i stan wyrobów zawierających azbest,
- cykliczna kontrola stopnia realizacji programu wraz ze sprawozdawczością z realizacji programu (sprawozdanie dla Rady Miasta, marszałek województwa),
- współpraca z marszałkiem województwa, starostą powiatu, z mediami,
- nadzór nad wykorzystywanymi środkami przeznaczonymi na realizację programu.

15. FINANSOWE ASPEKTY REALIZACJI PROGRAMU - ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Sposób i źródło finansowania zadań realizowanych w ramach „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg” uzależniony jest od możliwości Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie.

Możliwości pozyskiwania środków finansowych ze źródeł krajowych, zwłaszcza z odpowiednich funduszy Unii Europejskiej przedstawiono w poradniku „Stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest” wydanym przez Ministerstwo Gospodarki, Departament Przemysłu, Warszawa 2006.

W 2008 r. na zlecenie Ministerstwa Gospodarki został opracowany i rozesłany do wszystkich samorządów poradnik dotyczący finansowania usuwania azbestu.

16. ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik nr 1 WZÓR INFORMACJI O WYBORACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
- Załącznik nr 2 WZÓR OCENY STANU I MOŻLIWOŚCI BEZPIECZNEGO UŻYTKOWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (W ZAŁĄCZENIU),
- Załącznik nr 3 WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

Załącznik nr 1

WZÓR INFORMACJI O WYBORACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:

2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:

3. Rodzaj zabudowy³⁾:4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:8. Stopień pilności⁷⁾:9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:

a) nazwa i numer dokumentu:

b) data ostatniej aktualizacji:

10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:

11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁹⁾:

(podpis)

data

¹⁾ Za wyrob zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczelnie azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w szczególności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Gospodarki
z dnia 5 sierpnia 2010 r. (poz. 1089)

WZÓR

OCENA

stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

Rodzaj zabudowy¹⁾:Numer działki ewidencyjnej²⁾:Numer obrębu ewidencyjnego³⁾:Nazwa, rodzaj wyrobu⁴⁾:Ilość wyrobów⁵⁾:Data sporządzenia poprzedniej oceny⁶⁾:

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
1	2	3	4
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieuszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wentylacji pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	

1	2	3	4
20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stale lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nie użytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów
wymagane pilne usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie
Stopień pilności II od 95 do 115 punktów
wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku
Stopień pilności III do 90 punktów
wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

Oceniający
(nazwisko i imię)

Właściciel/Zarządca
(podpis)

(niepewność, data)

(adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienie:

- ¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.
- ²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.
- ³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - rury i płacra azbestowo-cementowe,
 - izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - wyroby cieme azbestowo-kaucukowe,
 - przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrabiane,
 - szczeliska azbestowe,
 - taśmy tkane i płócione, sznury i sznurki,
 - wyroby azbestowo-kaucukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - papier, tektura,
 - inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.
- ⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).
- ⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

Wykaz aktów prawnych⁵, stan 10 grudnia 2011 r.

Ustawy

Lp.	MIEJSCE PUBLIKACJI	AKT	WPROWADZONE ZMIANY
1	Dz.U.83.35.163	USTAWA z dnia 24 czerwca 1983 r. o społecznej inspekcji pracy (Dz. U. 1983 nr 35 poz. 163)	tekst jednolity
2	Dz.U.98.21.94	USTAWA z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. 1998, nr 21, poz. 94 j.t.)	tekst jednolity
3	Dz.U.01.100.1085	USTAWA z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. 2001, nr 100, poz. 1085 j.t.)	tekst jednolity
4	Dz.U.02.101.926	USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2002, nr 101, poz. 926 j.t.)	tekst jednolity
5	Dz.U.02.199.1671	USTAWA z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. 2002, nr 199, poz. 1671 j.t.)	tekst jednolity
6	Dz.U.04.3.20	USTAWA z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004, nr 3, poz. 20 j.t.)	tekst jednolity
7	Dz.U.04.92.881	USTAWA z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. 2004, nr 92, poz. 881 j.t.)	zmiany: Dz.U.11.102.586
8	Dz.U.05.108.908	USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2005, nr 108, poz. 908 j.t.)	zmiany: Dz.U.11.171.1016
9	Dz.U.05.180.1495	USTAWA z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. 2005, nr 180, poz. 1495)	tekst jednolity

⁵ bazaazbestowa

		j.t.)	
10	Dz.U.05.228.1947	USTAWA z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. 2005, nr 228, poz. 1947 j.t.)	zmiany: M.P.10.56.766 M.P.10.56.767
11	Dz.U.05.236.2008	USTAWA z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2005, nr 236, poz. 2008 z późn. zm)	tekst jednolity
12	Dz.U.05.249.2104	USTAWA z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2005, nr 249, poz. 2104)	tekst jednolity
13	Dz.U.07.44.287	USTAWA z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2007, nr 44, poz. 287 t.j.)	tekst jednolity
14	Dz.U.07.89.589	USTAWA z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. 2007, nr 89, poz. 589 t.j.)	tekst jednolity
15	Dz.U.07.124.859	USTAWA z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. 2007, nr 124, poz. 859)	tekst jednolity
16	Dz.U.08.25.150	USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008, nr 25, poz. 150 j.t)	zmiany: M.P.10.74.945 M.P.10.78.965
17	Dz.U.08.164.1027	USTAWA z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2008, nr 164, poz. 1027 j.t.)	tekst jednolity
18	Dz.U.08.199.1227	USTAWA z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008, nr 199, poz. 1227)	tekst jednolity
19	Dz.U.09.157.1240	USTAWA z dnia 27 sierpnia 2009r.	tekst jednolity

		o finansach publicznych (Dz. U. 2009, nr 157, poz. 1240)	
20	Dz.U.09.178.1380	USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 2009, nr 178, poz. 1380 j.t.)	tekst jednolity
21	Dz.U.10.185.1243	USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. 2007, nr 39, poz. 251 z późn. zm)	tekst jednolity
22	Dz.U.10.243.1623	USTAWA z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2006, nr 156, poz. 1118 j.)	tekst jednolity
23	Dz.U.11.63.322	USTAWA z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. 2011, nr 62, poz.332 j.t.)	tekst jednolity
24	Dz.U.11.63.322	USTAWA z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) (Dz. U. 2011, nr 178, poz.1060 j.t.)	tekst jednolity
25	Dz.U.11.122.695	USTAWA z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji do gazów cieplarnianych (Dz. U. 2011, nr 122, poz. 695 j.t.)	tekst jednolity

Rozporządzenia

Lp.	MIEJSCE PUBLIKACJI	AKT	WPROWADZONE ZMIANY
1	Dz.U.96.69.332	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzenia badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. 1996, nr 69, poz. 332)	1997.06.29 zm. Dz.U.97.60.375 § 1 1999.01.01 zm. Dz.U.98.159.1057 § 1 2001.05.12 zm. Dz.U.01.37.451 § 1 2002.07.01 zm. wyn. z Dz.U.01.128.1405 art. 1 pkt 11, art. 7 2010.12.21 zm. Dz.U.2010.240.1611 § 1
2	Dz.U.96.101.473	ROZPORZĄDZENIE	2002.02.15 zm. wyn. z Dz.U.01.11.84

		MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 12 lipca 1996 r. w sprawie wykazu jednostek upoważnionych do przeprowadzania badań materiałów i procesów technologicznych w celu ustalenia stopnia ich szkodliwości dla zdrowia oraz zakresu tych badań (Dz. U. 1996, nr 101, poz. 473)	art. 41 pkt 1
3	Dz.U.97.109.704	ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 1997, nr 109, poz. 704)	2005.07.01 zm. Dz.U.04.246.2468 § 1
4	Dz.U.01.112.1206	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. 2001, nr 112, poz. 1206)	tekst aktualny
5	Dz.U.01.138.1554	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 19 listopada 2001 r. w sprawie rodzajów obiektów budowlanych, przy których realizacji jest wymagane ustanowienie inspektora nadzoru inwestorskiego (Dz. U. 2001, nr 138, poz. 1554)	tekst aktualny
6	Dz.U.02.108.953	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. 2002, nr 108, poz. 953)	2004.09.25 zm. Dz.U.04.198.2042 § 1
7	Dz.U.02.122.1055	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczące zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. 2002, nr 122, poz. 1055)	tekst aktualny
8	Dz.U.02.132.1121	ROZPORZĄDZENIE	tekst aktualny

		MINISTRA ZDROWIA z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie sposobu dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dz. U. 2002, nr 132, poz. 1121)	
9	Dz.U.02.191.1595	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. 2002, nr 191, poz. 1595)	tekst aktualny
10	Dz.U.02.217.1833	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środkowisku pracy (Dz. U. 2002, nr 217, poz. 1833)	2005.11.12 zm. Dz.U.05.212.1769 § 1 2007.09.21 zm. Dz.U.07.161.1142 § 1 2009.07.17 zm. Dz.U.09.105.873 § 1 2010.08.21 zm. Dz.U.2010.141.950 § 1
11	Dz.U.02.220.1858	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. 2002, nr 220, poz. 1858)	2011.01.01 zm. Dz.U.2010.238.1588 § 1
12	Dz.U.02.236.1986	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz. U. 2002, nr 236, poz. 1986)	tekst aktualny
13	Dz.U.02.237.2011	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. 2002, nr 237, poz. 2011)	2005.10.14 zm. Dz.U.05.187.1572 § 1 2010.08.13 zm. Dz.U.2010.137.917 § 1
14	Dz.U.03.32.262	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków	2004.04.04 zm. Dz.U.04.34.300 § 1 2004.05.01 zm. Dz.U.04.103.1085 § 1 2004.08.14 zm. Dz.U.04.169.1773 § 1 2007.05.31 zm. Dz.U.07.90.604 § 1 2007.10.20 zm. Dz.U.07.192.1393 § 1

		technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. 2003, nr 32, poz. 262)	2009.06.20 zm. Dz.U.09.75.639 § 1 2011.04.04 zm. Dz.U.11.47.242 § 1
15	Dz.U.03.47.401	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. 2003, nr 47, poz. 401)	tekst aktualny
16	Dz.U.03.61.549	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. 2003, nr 61, poz. 549)	2009.03.28 zm. Dz.U.09.39.320 § 1
17	Dz.U.03.66.620	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 2003, nr 66, poz. 620)	2006.04.05 zm. Dz.U.06.46.333 § 1
18	Dz.U.03.120.1126	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. 2003, nr 120, poz. 1126)	tekst aktualny
19	Dz.U.03.169.1650	OBWIESZCZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 28 sierpnia 2003 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 2003, nr 169, poz. 1650)	2007.06.21 zm. Dz.U.07.49.330 § 1 2008.07.09 zm. Dz.U.08.108.690 § 1 2011.09.06 zm. Dz.U.11.173.1034 § 1
20	Dz.U.03.171.1666	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu	2004.11.30 zm. Dz.U.04.243.2440 § 1 2007.10.09 zm. Dz.U.07.174.1222 § 1 2009.03.18 zm. Dz.U.09.43.353 § 1

		klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. 2003, nr 171, poz. 1666)	
21	Dz.U.04.71.649	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004, nr 71, poz. 649)	2010.09.18 zm. Dz.U.10.162.1089 § 1
22	Dz.U.04.100.1024	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 29 kwietnia 2004 r. sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. 2004, nr 100, poz. 1024)	tekst aktualny
23	Dz.U.04.180.1860	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 2004, nr 180, poz. 1860)	2005.07.01 zm. Dz.U.05.116.972 § 1 2007.11.24 zm. Dz.U.07.196.1420 § 1
24	Dz.U.04.183.1896	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz. U. 2004, nr 183, poz. 1896)	tekst aktualny
25	Dz.U.04.185.1920	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004, nr 185, poz. 1920)	2005.08.02 zm. Dz.U.05.131.1100 § 1

26	Dz.U.04.195.2011	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności, oraz sposobu oznaczania wyrobów budowlanych oznakowaniem CE (Dz. U. 2004, nr 195, poz. 2011)	tekst aktualny
27	Dz.U.04.198.2041	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. 2004, nr 198, poz. 2041)	2006.12.31 zm. Dz.U.06.245.1782 § 1
28	Dz.U.04.200.2047	ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz. U. 2004, nr 200, poz. 2047)	2005.08.09 zm. Dz.U.05.136.1145 § 1 2006.07.12 zm. Dz.U.06.107.724 § 1
29	Dz.U.04.280.2771	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. 2004, nr 280, poz. 2771)	2005.09.08 zm. Dz.U.05.160.1356 § 1
30	Dz.U.05.11.86	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz. U. 2005, nr 11, poz. 86)	2008.12.02 zm. Dz.U.08.203.1275 § 1
31	Dz.U.05.13.109	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla	tekst aktualny

		osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. 2005, nr 13, poz. 109)	
32	Dz.U.05.72.642	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie list substancji niedozwolonych lub dozwolonych z ograniczeniami do stosowania w kosmetykach oraz znaków graficznych umieszczanych na opakowaniach kosmetyków (Dz. U. 2005, nr 72, poz. 642)	2005.10.06 zm. Dz.U.05.181.1521 § 1 2006.01.01 zm. Dz.U.05.265.2228 § 1 2006.05.22 zm. Dz.U.06.85.593 § 1 2007.03.31 zm. Dz.U.07.47.316 § 1 2007.06.19 zm. Dz.U.07.107.743 § 1 2007.11.22 zm. Dz.U.07.207.1504 § 1 2008.05.31 zm. Dz.U.08.85.520 § 1 2009.07.07 zm. Dz.U.09.107.898 § 1 2010.02.05 zm. Dz.U.09.222.1772 § 1 2010.05.29 zm. Dz.U.2010.81.536 § 1 2010.08.23 zm. Dz.U.2010.153.1030 § 1
33	Dz.U.05.81.716	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki (Dz. U. 2005, nr 81, poz. 716)	2008.04.05 zm. Dz.U.08.48.288 § 1
34	Dz.U.05.110.935	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. 2005, nr 110, poz. 935)	tekst aktualny
35	Dz.U.05.186.1553	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 7 września 2005 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. 2005, nr 186, poz. 1553)	2006.03.22 zm. Dz.U.06.38.264 § 1 2007.07.21 zm. Dz.U.07.121.832 § 1
36	Dz.U.05.187.1571	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów kształcących dla kierowców przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. 2005, nr 187, poz. 1571)	tekst aktualny
37	Dz.U.05.189.1603	ROZPORZĄDZENIE	tekst aktualny

		MINISTRA ZDROWIA z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. 2005, nr 189, poz. 1603)	
38	Dz.U.05.201.1673	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 3 października 2005 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać dokumentacje hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie (Dz. U. 2005, nr 201, poz. 1673)	tekst aktualny
39	Dz.U.05.216.1824	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. 2005, nr 216, poz. 1824)	tekst aktualny
40	Dz.U.05.238.2010	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 24 października 2005 r. w sprawie homologacji typu pojazdów samochodowych i przyczep (Dz. U. 2005, nr 238, poz. 2010)	2006.11.23 zm. Dz.U.06.205.1512 § 1 2008.03.01 zm. Dz.U.08.29.166 § 1
41	Dz.U.06.49.356	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. 2006, nr 49, poz. 356)	tekst aktualny
42	Dz.U.06.49.356	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 21 marca 2006 r. w sprawie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów poza instalacjami i urządzeniami (Dz. U. 2006, nr 49, poz. 356)	tekst aktualny
43	Dz.U.07.101.687	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 25 maja 2007 r.	tekst aktualny

		w sprawie warunków i zakresu dostępu do wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami (Dz. U. 2007, nr 101, poz. 687)	
44	Dz.U.07.133.930	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie niezbędnego zakresu informacji objętych obowiązkiem zbierania i przetwarzania oraz sposobu prowadzenia centralnej i wojewódzkiej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami (Dz. U. 2007, nr 133, poz. 930)	tekst aktualny
45	Dz.U.07.163.1156	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 22 sierpnia 2007 r. w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów na składowiska podziemne (Dz. U. 2007, nr 163, poz. 1156.)	tekst aktualny
46	Dz.U.07.186.1322	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY z dnia 22 lipca 2002 r. w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów (Dz. U. 2007, nr 186, poz. 1322 j.t.)	2009.06.03 zm. Dz.U.09.74.634 § 1 2010.02.16 zm. Dz.U.10.14.72 § 1 2011.01.01 zm. Dz.U.2009.74.634 § 1 2011.03.21 zm. Dz.U.2011.36.183 § 1
47	Dz.U.07.209.1514	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 26 października 2007 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane nieselektywnie na składowiskach podziemnych (Dz. U. 2007, nr 209, poz. 1514)	tekst aktualny
48	Dz.U.08.37.212	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 27 lutego 2008 r. w sprawie uposażenia strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 2008, nr 37, poz. 212)	2009.03.18 zm. Dz.U.09.43.352 § 1
49	Dz.U.08.119.769	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 24 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów odpadów,	tekst aktualny

		których przywóz w celu unieszkodliwiania jest zabroniony (Dz. U. 2008, nr 119, poz. 769)	
50	Dz.U.08.206.1291	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. 2008, nr 206, poz. 1291)	tekst aktualny
51	Dz.U.09.105.869	ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. 2009, nr 105, poz. 869)	tekst aktualny
52	Dz.U.09.124.1033	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. 2009, nr 124, poz. 1033)	tekst aktualny
53	Dz.U.10.249.1673	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. 2010, nr 249, poz. 1673)	tekst aktualny
54	Dz.U.10.249.1674	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach (Dz. U. 2010, nr 249, poz. 1674)	tekst aktualny
55	Dz.U.11.8.31	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest	tekst aktualny

		(Dz. U. 2011, nr 8, poz. 31)	
56	Dz.U.11.33.166	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. 2011, nr 33, poz. 166)	tekst aktualny
57	Dz.U.11.95.558	ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. 2011, nr 95, poz. 558)	tekst aktualny

Pozostałe

Lp.	MIEJSCE PUBLIKACJI	AKT	WPROWADZONE ZMIANY
1	Konwencja	KONWENCJA Nr 162 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca bezpieczeństwa w stosowaniu azbestu z dnia 24 czerwca 1986 r. (proces ratyfikacji przez Polskę jest w toku postępowania)	tekst aktualny
2	Dz.U.06.194.1433	KONWENCJA Nr 170 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotycząca bezpieczeństwa przy używaniu substancji i preparatów chemicznych w pracy, przyjęta w Genewie dnia 25 czerwca 1990 r. (Dz. U. 2006, nr 194, poz. 1433)	tekst aktualny
3	M.P.96.19.231	ZARZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 12 marca 1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. 1996, nr 19, poz. 231)	tekst aktualny
4	M.P.10.101.1183	UCHWAŁA RADY MINISTRÓW Nr 217 z dnia 24 grudnia 2010 r. w sprawie "Krajowego planu gospodarki odpadami 2014" (M.P. 2010, nr 101, poz. 1183)	tekst aktualny

5	Dz.U.09.27.162	OŚWIADCZENIE RZĄDOWE z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. z dnia 5 czerwca 2007 r.)	zmiany: 2010.04.16 zm. Dz.U.10.63.395 ogólne 2011-01-01 zm. Dz.U.2011.110.641 ogólne
6	M.P.09.50.735	KOMUNIKAT MINISTRA GOSPODARKI z dnia 29 lipca 2009 r. o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały w sprawie programu wieloletniego pod nazwą "Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032" (M.P. z dnia 7 sierpnia 2009 r.)	tekst aktualny
7	M.P.10.74.945	OBWIESZCZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 4 października 2010 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze składowiska na rok 2011 (M.P. 2010.74.945)	tekst aktualny
8	Program Uchwała 122/2009 Uchwała 39/2010	"Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009- 2032"	tekst aktualny

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XX/145/2012

Rady Gminy Elbląg
z dnia 13.09.2012 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji
programu usuwania wyrobów zawierających azbest
dla Gminy Elbląg na lata 2011-2032

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1. Podstawa prawna i cel opracowania prognozy	5
1.2. Zawartość merytoryczna Prognozy	5
2. Informacja o zawartości, głównych celach Programu i powiązaniach z innymi dokumentami.....	7
2.1. Zawartość Programu	7
2.2. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi	9
3. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	10
4. Analiza stanu środowiska naturalnego	15
4.1. Diagnoza aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest na terenie gminy Elbląg	15
4.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	17
4.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie	21
4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011-2032” ..	21
5. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko w tym na obszar Natura 2000	24
6. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją Programu.....	28
7. Oddziaływanie transgraniczne związane z realizacją Programu	29
8. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania	29

9. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu.....	30
10. Metody wykorzystane przy sporządzaniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	30
11. Podsumowanie.....	32
Streszczenie w języku niespecjalistycznym	33

1. Wstęp

Zgodnie z art. 48 ust. 1 i 2 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy Elbląg opracowujący projekt dokumentu w tym przypadku „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Elbląg na lata 2011 -2032” może wystąpić z wnioskiem do: *Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie i Warmińsko – Mazurski Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie* o wyrażenie zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Elbląg na lata 2011 -2032”.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 46 pkt 2 oraz art. 50 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przeprowadzenie strategicznej oceny wymagane jest dla projektów polityk, strategii, planów oraz programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowanych lub przyjmowanych przez organ administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także w przypadku wprowadzania zmian do przyjętych dokumentów.

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Elbląg na lata 2011 -2032”, ma za zadanie przedstawienie stanu bieżącego, wyznaczenie zadań mających na celu stopniowe usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy oraz dostosowanie ich do rzeczywistych uwarunkowań i możliwości technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych.

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Elbląg na lata 2011 -2032”, nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (składowiska lub kwatery na odpady zawierające azbest), a realizacja postanowień tego dokumentu, przy przestrzeganiu odpowiednich procedur bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz przepisów bhp w zakresie bezpiecznego usuwania i transportu wyrobów azbestowych, nie powinna spowodować wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi. Ponadto wszelkie ustalenia zawarte w ww. dokumencie dotyczą obszaru mieszczącego się w granicach wyłącznie Gminy Elbląg. Odpady zawierające azbest usuwane będą przez specjalistyczne firmy, które posiadają zezwolenie na demontaż i transport odpadów do miejsce ich unieszkodliwiania. Na terenie Gminy Elbląg nie planuje się budowy składowiska lub kwatery dla odpadów zawierających azbest. Charakter planowanych działań, rodzaj i skala oddziaływań na środowisko oraz cechy obszaru objętego spodziewanym oddziaływaniem powodują, że realizacja zadań proponowanych w Programie, nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

W związku z wystąpieniem Wójta Gminy Elbląg do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie i Warmińsko – Mazurski Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie, organy te określiły zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032”, odpowiednio pismami RDOS - znak WOOS.411.15.2012.MT z dn.17.01.2012 i PWIS- znak ZNS.9082.2.8.2012.KM z dn.24.01.2012r. co znajduje odzwierciedlenie w niniejszym dokumencie Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032”.

1.1. Podstawa prawna i cel opracowania prognozy

Podstawą prawną wykonania prognozy są przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r nr 199 poz. 1227 z późn. zm.). Art. 46 powyższej ustawy nakłada obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektów planów, programów, strategii i polityk sektorowych opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Prognozy oddziaływania na środowisko sporządzane są, jako jeden z wymaganych elementów procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej dla takich dokumentów.

Z przepisów tych wynika, że organ zlecający opracowanie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” zobowiązany jest do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, w ramach którego powstanie prognoza oddziaływania na środowisko tego dokumentu. Ustawa ta narzuca regulacje dotyczące oceny oddziaływania na środowisko planów i programów zawarte w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny skutków niektórych planów i programów. Ponadto, wymóg przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jest zgodny z dyrektywą 2003/4/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

Celem przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jest określenie korzystnych i niekorzystnych wpływów środowiskowych spowodowanych realizacją projektowanego „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” przed ostatecznym podjęciem decyzji o przyjęciu Programu do realizacji przez władze samorządowe gminy.

Prognoza oddziaływania na środowisko współtworzy ostateczną wersję dokumentu podstawowego, jakim jest Program. Wnioski i rekomendacje w niej zawarte powinny być włączone w ostateczny kształt „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032”.

Celem przeprowadzenia niniejszej Prognozy jest:

- ocena stopnia i sposobu uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032”.
- ocena potencjalnych skutków środowiskowych wdrażania zapisów Programu.

1.2. Zawartość merytoryczna Prognozy

Zgodnie z art. 51 z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r nr 199 poz. 1227 z późn. zm.), Prognoza powinna zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- Ponadto, Prognoza powinna określać, analizować i oceniać:
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Dz.U.09.151.1220 z późn. zm),
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

Prognoza powinna też przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

2. Informacja o zawartości, głównych celach Programu i powiązaniach z innymi dokumentami

2.1. Zawartość Programu

„Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” jest dokumentem, który ma zagwarantować oczyszczenie terytorium województwa z azbestu w terminie do 2032 roku, wyeliminowanie spowodowanych azbestem negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców, a także likwidację oddziaływania azbestu na środowisko.

„Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” po uzyskaniu wymaganych opinii, zostanie przyjęty Uchwałą Rady Gminy Elbląg.

Program zawiera 16 rozdziałów oraz załącznik.

W rozdziale 1 przedstawiono dane ogólne i cele Programu. Celem Programu jest spowodowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu Gminy Elbląg z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym. Następnie przedstawione zostały zadania oraz zakres Programu. Rozdział 2 przedstawia zagadnienia prawne i rodzaje oraz klasyfikację odpadów zawierających azbest. omawia rodzaje i klasyfikację odpadów zawierających azbest. Odpady te powstają w wyniku demontażu, rozbiórki, wyburzeń, usunięcia wyrobów zawierających azbest z obiektów, budowli i urządzeń. Wszystkie te odpady należą do grupy odpadów niebezpiecznych

Rozdział 3 i 4 zostały poświęcone dokładnej charakterystyce wyrobów zawierających azbest włącznie z właściwościami fizyko-chemicznymi azbestu, klasyfikacją oraz zastosowaniem. Omawia rodzaje i klasyfikację odpadów zawierających azbest.

Rozdział 5 przedstawia obowiązki wszystkich użytkowników wyrobów zawierających azbest.

Rozdział 6 poświęcony został tematyce bezpiecznego postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w trakcie użytkowania oraz usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest. W szczególności podane zostały procedury proponowane przez Ministerstwo Gospodarki w ramach realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Procedury te odnoszą się do kilku grup działań związanych z azbestem. Są to w szczególności:

Procedura 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Procedura 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Procedura 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Procedura 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.

Procedura 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Procedura 6. Składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

Opis każdej procedury zawiera cel, zakres procedury oraz opis szczegółowy, który przedstawia zasady postępowania z azbestem, technologie oraz wymagania formalno-prawne. Zachowanie procedur powinno w znacznym stopniu zapewnić bezpieczeństwo zdrowotne i środowiskowe działań związanych z azbestem.

Rozdział 7 opisuje zagrożenie dla ludzi wynikające z obecności azbestu w środowisku.

Narażenie niezawodowe na działanie azbestu (w tym środowiskowe) może wystąpić:

- na terenach sąsiadujących z terenami przemysłowymi (np. zakłady stosujące wyroby azbestowe - chłodnice kominowe, chłodnice wieżowe, nieczynne nie oczyszczone zakłady produkujące wyroby

azbestowe, dzięki składowiska odpadów zawierających azbest, nielegalne składowanie odpadów azbestowych ze zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nieprawidłowo prowadzone składowiska odpadów azbestowych),

- u członków rodzin pracowników nie przestrzegających przepisów i zasad bezpieczeństwa przy usuwaniu, demontażu, transporcie i składowaniu wyrobów i odpadów zawierających azbest,
- na obszarach miejskich przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- na obszarach miejskich i wiejskich w wyniku uszkodzeń mechanicznych i korozji chemicznej i biologicznej ścian osłonowych i pokryć dachowych,
- w obiektach, pomieszczeniach wewnętrznych w wyniku użytkowania wyrobów azbestowych stosowanych jako izolacje ognioodporne, akustyczne, wentylacyjne i klimatyzacyjne.

W wyniku przedostania się do organizmu pyłu azbestowego przez układ oddechowy mogą nastąpić zmiany chorobowe głównie u ludzi zawodowo narażonych na pył azbestowy, w tym:

- pylica azbestowa (azbestoza),
- nowotwory złośliwe - rak płuca i opłucnej (międzybłonniak),
- zgrubienia opłucnej,

Skutkiem oddziaływania azbestu na skórę może być wystąpienie zapaleń skórnych, dermatoz, brodawek.

Rozdział 8 omawia „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

Rozdział 9 przedstawia „i przedstawia stan aktualny użytkowania wyrobów zawierających azbest i gospodarki odpadami azbestowymi w województwie warmińsko- mazurskim.

Rozdział 10 przedstawia diagnozę aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg, która została przeanalizowana została w aspekcie:

- ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy/miasta występujących w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i budynkach gospodarczych,
- stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na rodzaj obiektu budowlanego,
- miejsca występowania odpadów zawierających azbest,
- rejonów szczególnego zagrożenia związanego z użytkowaniem wyrobów zawierających azbest i magazynowaniem, nielegalnym składowaniem odpadów,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Na podstawie przeprowadzonych inwentaryzacji, dane dotyczące ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg, ilość płyt azbestowo - cementowych - osoby fizyczne to :

2 168, 06 Mg.

Zgodnie z „Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” (POKA) przyjęto, że następujące ilości odpadów zawierających azbest powinny być wycofane z użytkowania na terenie Gminy Elbląg:

- w latach 2009 – 2012 około 28% odpadów tj. 607 Mg
- (w latach 2013 – 2022 około 35% odpadów tj. 759 Mg
- w latach 2023 – 2032 około 37% odpadów tj. 802 Mg

W celu określenia rejonów szczególnie zagrożonych wyrobami zawierającymi azbest przyjęto założenie, że są to tereny, gdzie występowanie wyrobów zawierających azbest płyt azbestowo cementowych jest największe przyjmując powierzchnię powiatu, liczbę ludności i ilość tych wyrobów. Płyty azbestowo – cementowe stanowią 98,5% wszystkich wyrobów przyjętych w Programie.

Rozdział 11 przedstawia zadania służące realizacji celów zawartych w Programie.

Ustalając politykę, cele i zadania Programu kierowano się zasadami:

- zapobiegania narażenia na ekspozycję pyłu azbestowego ludzi i środowiska,
- realności przyjmowanych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych na terenie Gminy Elbląg.

Przyjęto następujące zadania w zakresie realizacji Programu:

- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne),
- Aktualizacja bazy informacyjnej dotyczącej występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg,
- Monitoring realizacji Programu.

Rozdział 12 zawiera harmonogram realizacji Programu.

W rozdziale 13 przedstawiono koszty usunięcia wyrobów i odpadów zawierających azbest z obiektów osób fizycznych.

Rozdział 14 omawia zasady zarządzania Programem z określeniem wskaźników monitorowania i oceny skuteczności realizacji zadań Programu.

Rozdział 15 zawiera omówienie źródeł finansowania realizacji zadań Programu.

Rozdział 16 zawiera załączniki.

2.2. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi

Podstawowym dokumentem określającym ramy prawne gospodarki odpadami w Unii Europejskiej jest Dyrektywa Rady 74/442/EEC, nakładająca na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia odzysku i usuwania odpadów w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu oraz nie powodujący szkód w środowisku. Ponadto nakłada ona obowiązek zapobiegania tworzeniu się lub ograniczaniu ilości odpadów i ich szkodliwości.

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” (Program) został opracowany z uwzględnieniem celów zawartych w dokumentach strategicznych odnoszących się do rozwoju gospodarczego oraz do ochrony środowiska a w szczególności do gospodarki odpadami w tym odpadami niebezpiecznymi a więc również azbestem.

Problem usuwania azbestu jest uwzględniany w dokumentach strategicznych unijnych, krajowych i wojewódzkich. Poza Dyrektywą Rady 74/442/EEC i innymi dyrektywami nakreślającymi ogólnie obowiązki krajów członkowskich w zakresie w szczególności gospodarowania odpadami azbestowymi, istotne przy opracowywaniu Programu były takie dokumenty jak:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015,
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013,
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami KPGO 2010,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032,
- Projekt "Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2016"
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020,
- Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla Powiatu Elbląskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021,
- Program oczyszczania Powiatu Elbląskiego z azbestu na lata 2010-2032,
- Plan gospodarki odpadami Gminy Elbląg na lata 2006-2015,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Elbląg na lata 2006-2015.

Cele zawarte w tych dokumentach są zgodne z celami przedstawionymi w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032”, które szczegółowo omówiono w pkt.3 prognozy.

3. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Głównym celem **Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015** jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Program realizuje ten cel ze względu na swoje działania ukierunkowane na poprawę zdrowotności mieszkańców Polski oraz życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym poprzez oczyszczenie kraju z azbestu - substancji stanowiącej zagrożenie dla środowiska.

Działania zawarte w Programie są powiązane z następującymi Priorytetami SRK:

- 1) z Priorytetem 1: *Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* w zakresie podniesienia poziomu technologicznego gospodarki przez rozwój badań oraz innowacje, w tym eko-innowacje jako inwestycje przyszłości, wśród których wymienia się wycofywanie substancji uznanych za toksyczne i niebezpieczne;
- 2) z Priorytetem 2: *Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* w zakresie kształtowania warunków dla rozwoju inwestycji w mieszkalnictwie m.in. przez wspieranie działań na rzecz inwentaryzacji zasobów, w których zastosowano materiały niebezpieczne dla zdrowia i zastępowanie tych materiałów nowoczesnymi oraz w zakresie infrastruktury ochrony środowiska przez przedsięwzięcia związane m.in. z zagospodarowaniem odpadów i rekultywacją terenów zdegradowanych;
- 3) z Priorytetem 6: *Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej* przez działania związane m.in. z wyrównaniem szans rozwoju obszarów problemowych, w tym obszarów wymagających szczególnych działań na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierają wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Formułują najważniejsze wyzwania dla kraju w perspektywie kolejnych lat oraz określają cele zmierzające do osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej z krajami i regionami Wspólnoty. Program realizuje cel 3 NSRO: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski, który jest spójny ze Strategicznymi Wytycznymi Wspólnoty w zakresie wzmocnienia synergii między ochroną środowiska a wzrostem gospodarczym. Kluczowe znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju polskiej gospodarki ma także infrastruktura ochrony środowiska, np. składowiska odpadów azbestowych, oraz bezpieczeństwo ekologiczne, np. procedury dotyczące demontażu wyrobów zawierających azbest oraz transportu i składowania odpadów azbestowych. Zwiększanie świadomości ekologicznej, np. działania edukacyjno-informacyjne prowadzone w ramach realizacji Programu, przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców Polski. Rozwój nowych technologii, także w zakresie unicestwiania włókien azbestu, przyczynia się do zapewnienia jakości środowiska w ramach poszanowania zasad zrównoważonego rozwoju.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.

Program jest spójny z podstawowym kierunkiem działań Polityki Ekologicznej Państwa w zakresie ochrony, kształtowania i zrównoważonego wykorzystania zasobów środowiska: „Środowisko i zdrowie, dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego”. Program wpisuje się w działanie 2: „Realizacja programów unieszkodliwiania odpadów szczególnie niebezpiecznych”.

Zapisy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” są zgodne z przyjętymi w powyższych dokumentach.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami KPGO 2010

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 uchwalony został przez Radę Ministrów uchwałą nr 233 z 29 grudnia 2006 r. (M.P. z 2006 r. Nr 90, poz. 946). Określono w nim następujące cele główne:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich krajowych składowisk nie spełniających wymagań technicznych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce.

Zapisy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” są zgodne z przyjętymi w KPGO.

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*” (POKA).

Uchwała Rady Ministrów nr 39/2010 z dnia 15 marca 2010 r. zmieniła w/w uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”. „*Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”, utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. „*Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” tj:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Określa jednak nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Realizuje wnioski zawarte w „Raporcie z realizacji w latach 2003-2007 Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” poprzez wprowadzenie priorytetowych zadań legislacyjnych, uruchomienie wsparcia finansowego dla działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz usprawnienie systemu monitoringu realizacji POKA.

POKA grupuje zadania przewidziane do realizacji na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym, w pięciu blokach tematycznych:

- 1) Zadania legislacyjne,
- 2) Działania edukacyjno-informacyjne obejmujące: działania skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ocenę i promocję technologii uniecznawiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, organizację krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji, kongresów i udział w nich,
- 3) Zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest obejmujące: usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, oczyszczanie terenów nieruchomości, oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej, miejsc publicznych, terenów byłych zakładów produkujących wyroby zawierające azbest, budowę składowisk odpadów azbestowych oraz budowę instalacji i urządzeń do uniecznawiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, zadania wspierające, w tym wsparcie finansowe opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczania terenów z azbestu na wszystkich szczeblach,
- 4) Monitoring realizacji POKA w postaci elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- 5) Działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

Zapisy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” są zgodne z przyjętymi w POKA.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013

OŚ PRIORYTETOWA 6: ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Działanie 6.1. Poprawa i zapobieganie degradacji środowiska poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony środowiska

Poddziałanie 6.1.1 Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Cel poddziałania:

Celem poddziałania jest ochrona powierzchni ziemi poprzez: likwidację zagrożeń wynikających ze składowania odpadów, zagospodarowanie odpadów komunalnych i niebezpiecznych zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Warmińsko-Mazurskiego (WPGO) oraz nieczystości ciekłych.

Zapisy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” są zgodne z powyższym dokumentem.

Projekt "Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2016" oraz „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020”

Według informacji zawartych w *Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski* szacuje się, że na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego w 2000 roku znajdowało się 622,16 tys. Mg wyrobów zawierających azbest.

W 2010 r. w *Rejestrze ilości, rodzaju i miejsc występowania substancji szczególnie uciążliwych dla środowiska* prowadzonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz w Wojewódzkiej Bazie Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest (WBDA), na terenie województwa zinwentaryzowano 123,9 tys. Mg wyrobów zawierających azbest, w tym około 106,0 tys. Mg wyrobów zawierających azbest pozostaje w posiadaniu osób fizycznych. Powyższe dane pochodzą z informacji przedstawionych przez gminy (uzyskane od osób fizycznych) i podmioty prawne.

Zgodnie z informacjami zawartymi w WSO, w 2010 roku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wytworzono 712,35 Mg odpadów zawierających azbest, na terenie województwa zebrano 2272,61 Mg tych odpadów a unieszkodliwieniu poprzez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych poddano 1 220,18 Mg odpadów azbestowych.

Dnia 15 listopada 2011 roku uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 59/737/11/IV przyjęty został *Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020*.

Jako podstawowe cele *Programu usuwania azbestu dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą na lata 2016-2020* przyjęto:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
3. likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko,
4. monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
5. organizowanie kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie prawidłowego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
6. wskazanie potencjalnych źródeł finansowania, które pozwolą na bezpieczne usunięcie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa.

W przypadku odpadów zawierających azbest celem długoterminowym do roku 2032 jest realizacja zadań zawartych „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”.

Długookresowe zadania w programie wojewódzkim usuwania wyrobów zawierających azbest są następujące:

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032”

- sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest,
- ochrona zdrowia ludzi,
- ochrona środowiska.

Zapisy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” są zgodne z przyjętymi w projekcie „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2016” oraz „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020”.

Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla Powiatu Elbląskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021 oraz Program oczyszczania Powiatu Elbląskiego z azbestu na lata 2010-2032,

Głównym źródłem danych o rozmieszczeniu i ilości wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu elbląskiego były informacje z poszczególnych Urzędów Gmin oraz Urzędów Miasta znajdujących się na terenie powiatu elbląskiego. Całkowita ilość zinwentaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu elbląskiego 565 333,9 m².

Celem nadrzędnym w zakresie odpadów zawierających azbest jest wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców powiatu spowodowanych azbestem oraz likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele do roku 2012:

1. Weryfikacja skali problemu obecności wyrobów zawierających azbest na obszarze powiatu elbląskiego,
2. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
3. Bezpieczne usunięcie ok. 25% aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.
4. Opracowanie oraz uchwalenie programów usuwania azbestu przez gminy, którego jeszcze takiej dokumentacji nie posiadają.

Cel na lata 2013-2022 - bezpieczne usunięcie ok. 65 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.

Cele na lata 2023-2032 - bezpieczne usunięcie ok. 65 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.

W Programie Oczyszczania Powiatu Elbląskiego z Azbestu na lata 2010-2032 utrzymane zostaną następujące cele:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zapisy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” są zgodne z przyjętymi w „Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla Powiatu Elbląskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021” oraz „Programie oczyszczania Powiatu Elbląskiego z azbestu na lata 2010-2032”.

Plan gospodarki odpadami Gminy Elbląg na lata 2006-2015 oraz Program ochrony środowiska dla Gminy Elbląg na lata 2006-2015

Założono systematyczne zmiany ukierunkowane na:

- zapobieganie i minimalizację powstawania odpadów,
- poddawanie odzyskowi odpadów, których powstawania w danych warunkach techniczno – ekonomicznych nie da się uniknąć,
- unieszkodliwianie odpadów,
- bezpieczne dla zdrowia ludzkiego i środowiska składowanie odpadów, których nie da się z uwagi na warunki techniczno – ekonomiczne poddać odzyskowi bądź unieszkodliwić.

Priorytet 8 - Programu ochrony środowiska dla Gminy Elbląg na lata 2006-2015 to usprawnienie systemu gospodarki odpadami.

Zapisy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” są zgodne z przyjętymi w „Planie gospodarki odpadami Gminy Elbląg na lata 2006-2015” oraz „Programie ochrony środowiska dla Gminy Elbląg na lata 2006-2015”.

4. Analiza stanu środowiska naturalnego

4.1. Diagnoza aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Elbląg

Diagnoza aktualnego stanu użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Elbląg analizowana została w aspekcie:

- ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy/miasta występujących w:
 - budynkach mieszkalnych i gospodarczych jednorodzinnych,
 - budynkach wielorodzinnych,
 - obiektach użyteczności publicznej,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.
- stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na rodzaj obiektu budowlanego,
- miejsca występowania odpadów zawierających azbest,
- rejonów szczególnego zagrożenia związanego z użytkowaniem wyrobów zawierających azbest i magazynowaniem, nielegalnym składowaniem odpadów,
- rozwiązań dotyczących odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów azbestowych.

Łączna ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Elbląg w wynosi:

OSOBY FIZYCZNE RODZAJ WYROBÓW	Budynki mieszkalne [m ²]	Budynki gospodarcze [m ²]	Odpady azbestowe luzem [m ²]	Razem na posesji [m ²]
	[kg]	[kg]	[kg]	[kg]
PLYTY FALISTE AZBESTOWO- CEMENTOWE	50 378,0	106 572,0	1 499,5	158 449,5
	708 239,5	1 428 388,2	18 853,2	2 155 480,9
PLYTKI KARO	1 208,0	296,0	0,0	1 504,0
	9 784,8	2 397,6	0,0	12 182,4
PLYTY AZBESTOWO CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL	0,0	40,0	0,0	40,0
	0,0	400,0	0,0	400,0
RAZEM: m²	51 586,0	106 908,0	1 499,5	159 993,5
RAZEM: kg	718 024,3	1 431 185,8	18 853,2	2 168 063,3

Określenie stanu wyrobów zawierających azbest z podziałem na poszczególne rodzaje oraz Stopień pilności ich usunięcia – ocena stanu technicznego

Poniżej przedstawiono stan wyrobów zawierających azbest z określeniem stopnia pilności ich usuwania.

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, FALISTE

Liczba posesji zinventaryzowanych	Pilność	Stopień	Razem dla pilności [m ²]
6	Pilność	I	3 418,5
23	Pilność	II	5 794,5
478	Pilność	III	149 236,5
507	Razem		158 449,5

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTKI KARO

Liczba posesji zinventaryzowanych	Pilność	Stopień	Razem dla pilności [m ²]
0	Pilność	I	0,0
0	Pilność	II	0,0
10	Pilność	III	1504,0
10	Razem		1504,0

OSOBY FIZYCZNE – budynki mieszkalne i gospodarcze

PLYTY AZBESTOWO- CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL

Liczba posesji zinventaryzowanych	Pilność	Stopień	Razem dla pilności [m ²]
0	Pilność	I	0,0
0	Pilność	II	0,0
1	Pilność	III	40,0
1	Razem		40,0

Odpady azbestowe z terenu gmin będą wywożone na składowiska w Elblągu przy ul. Mazurskiej 42, administrowanym przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. lub na składowisku odpadów w miejscowości Półwieś (gm. Zalewo), należącego do Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Ostródzie.

4.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Do opracowania niniejszego podrozdziału wykorzystano materiały „Programu ochrony środowiska dla GMINY ELBLĄG na lata 2006 – 2011”.

Krajobraz, klimat i formy użytkowania terenu

Położenie

Elbląg jest gminą wiejską, położoną w granicach powiatu elbląskiego, w województwie warmińsko – mazurskim. Geograficznie jest ona częścią Żuław Wiślanych. Powierzchnia gminy obejmuje ok. 192 km². Gmina nie posiada swojego naturalnego centrum, a Urząd Gminy jest zlokalizowany w obrębie Miasta Elbląg – sąsiadującej z gminą Elbląg gminy miejskiej o tej samej nazwie. Terytorium gminy w znacznej części stanowi więc otoczenie miasta. Od północy graniczy z gminą Tolkmicko, od wschodu z gminami: Młynary i Pastłęk, a od południa z gminami: Gronowo Elbląskie i Rychliki.

Rzeźba terenu

Obszar gminy Elbląg rozciąga się diagonalnie (NW-SE) u podnóża zachodniego i południowo-zachodniego skłonu Wysoczyzny Elbląskiej. Część północno-zachodnia gminy obejmuje ujściowy odcinek Nogatu i rzeki Elbląg (Zatoka Elbląska) do Zalewu Wiślanego i leży w granicach Żuław Elbląskich. Rejon ujściowy Nogatu stanowi równina deltowa, a rejon tzw. Zatoki Elbląskiej równina torfowa. Ta część gminy położona jest na wysokości zerowej lub stanowi często obszar lekko depresyjny (0,1 m p.p.m.). Wyjątkiem jest bardzo niewielki fragment gminy, położony pomiędzy Jagodnem i Próchnikiem, który leży już na północnozachodnim skłonie Wysoczyzny Elbląskiej. Teren w tej części gminy wznosi się w kierunku Próchnika maksymalnie do wysokości około 100 m n.p.m. Występująca tutaj wysoczyzna morenowa falista jest silnie porożcinana przez kilka erozyjnych dolinek. Również południowo-wschodnia część gminy, obejmująca miejscowości Gronowo Górne, Przezmark i Weklice, leży na południowo-zachodnim skłonie Wysoczyzny Elbląskiej. Wysokości w rejonie Przezmarku dochodzą do 89,4 m n.p.m., a w rejonie Weklic są już rzędu tylko 30 m n.p.m. Występująca tutaj rzeźba w wyższej części odpowiada wysoczyźnie morenowej falistej, w niższej została określona jako równina egzaracyjno-denuwacyjna (Makowska, 1991). Również i ten południowo-zachodni skłon wysoczyzny rozcinają doliny Burzanki, Kowalewki oraz innych bezimiennych cieków. Najbardziej południowo-wschodni fragment gminy Elbląg, przylegający od wschodu do Jeziora Drużno, stanowi najbardziej zewnętrzną, południowo-wschodnią część Żuław Elbląskich. W tej części Żuław uchodzą do Jeziora Drużno rzeki Elszka i Wąska. Należy dodać, że przez Jezioro Drużno wiedzie trasa Kanału Elbląskiego. W sąsiedztwie jeziora występują tereny depresyjne, leżące na rzędnej do 1 m p.p.m. Cała powierzchnia tego jeziora jest zarośnięta roślinnością wodną. Jego głębokość dochodzi do 1,2 m, ale osady dennie mają miąższość dochodzącą do kilkunastu metrów.

Gleby

Na obszarze gminy Elbląg wykształciły się następujące typy i podtypy gleb:

- brunatne właściwe, brunatne wylugowane i kwaśne,
- czarne ziemie właściwe i czarne ziemie zdegradowane,
- mady,
- gleby glejowe.

Znaczną przewagę stanowią gleby brunatne właściwe i wylugowane, wytworzone z glin lekkich pylastych, często na podłożu gliny ciężkiej lub ilów. W obniżeniach terenowych i dolinach rzecznych występują gleby torfowe, murszowe, czarne ziemie oraz mady i gleby glejowe.

Powierzchniowo dość licznie reprezentowany jest drugi kompleks przydatności rolniczej gleb

– pszenno-dobry. Na terenie gminy Elbląg, należącej do obszarów wybitnie rolniczych, przeważają gleby klas IVa i IV b. W wysoczyznowej części gminy występują osady plejstoceńskie. Powierzchniowe rozmieszczenie jest dość zróżnicowane. Dominującym osadem jest glina zwalowa przemieszana z utworami piaszczysto – żwirowymi. W zagłębieniach terenu powstały osady organiczne przede wszystkim torfy. W dolinach rzecznych zalegają osady piaszczyste, żwirowe

i mulkowe (często z zawartością humusu), z których zbudowane są tarasy nadzalewowe. W żuławskiej części gminy warstwę powierzchniową tworzą wyłącznie osady holocenu. Żuławy zbudowane są z piasków, żwirów, ilów, mulków oraz utworów pochodzenia organicznego i torfów. Namuły stanowią główną masę aluwiiw żuławskich, na których wytworzyły się żyzne mady

Struktura użytkowania gruntów

We wszystkich gospodarstwach rolnych gminy największą powierzchnię gruntów obejmują użytki rolne (stanowi ona ponad 90,0 % ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych powiatu), a następne w kolejności są sady, łąki i pastwiska, które łącznie obejmują 9,7 % powierzchni tych gospodarstw. Dla gospodarstw rolnych charakterystyczna jest również mała powierzchnia zajmowana przez lasy (od około 4 % do 6,7 %).

Klimat

Obszar gminy Elbląg należy wg Atlasu hydrologicznego Polski, (Stachy 1987) do pomorsko-warmińskiego regionu klimatycznego. W obrębie gminy występują znaczne różnice cech klimatycznych. Teren Żuław charakteryzuje się szczególnie dużą wilgotnością powietrza i gruntu, wynikającą z płytkiego zalegania wód gruntowych i gęstej sieci cieków powierzchniowych.

Częstym zjawiskiem jest inwersja temperatury, wywołana splotem chłodnego powietrza z sąsiednich wysoczyzn. Ponadto występują w tym rejonie silne prądy powietrza, wynikające z rozległości obszaru i braku zadrzewienia. Warunki termiczne nie wykazują większego zróżnicowania.

Średnia roczna temperatura powietrza w latach 1951–1960, mierzona na stacji badawczej w Elblągu wynosiła 7,5oC, na stacji w Starym Połu 7,3oC i w Tolkmicku 7,8oC. Średnia roczna temperatura powietrza w latach 1975–1994 dla stacji badawczej w Elblągu wynosiła 7,8oC.

Charakterystyczna jest stosunkowo mała ilość opadów atmosferycznych w stosunku do otaczających wysoczyzn. Średnie roczne sumy opadów dla Żuław Elbląskich wynoszą około 550–600 mm

i wzrastają w kierunku wschodnim, osiągając w Elblągu 659 mm. Najintensywniejsze opady przypadają na miesiące letnie: lipiec, sierpień. Pokrywa śnieżna w rejonie Żuław utrzymuje się około 60 dni w roku (Stachy, 1987). Klimat wysoczyzny w stosunku do obszaru Żuław odznacza się znacznie większymi i bardziej kontynentalnymi amplitudami temperatur. Większe są opady atmosferyczne, dłuższy czas zalegania pokrywy śnieżnej oraz krótszy czas wegetacji. Średnia temperatura roczna wynosi od 7,0 - 7,6oC. Na obszarach wysoczyznowych opady atmosferyczne dochodzą do 700 mm. Średnie sumy opadów półroczna letniego są wyższe niż na Żuławach i wynoszą 400–450 mm. Czas zalegania pokrywy śnieżnej na obszarach wysoczyznowych wynosi około 70–80 dni w roku. Okres wegetacyjny trwa 205 do 210 dni. Średnie sumy roczne parowania terenowego obliczone metodą Konstantinowa na całym obszarze gminy wynoszą około 480–500 mm. Na całym obszarze gminy w latach 1985–1994 przeważały wiatry z kierunków SW. W i S, jednak na przestrzeni roku występuje ich zróżnicowanie. Wiosną i wczesnym latem wiatry wieją z kierunków NW. N i NE. Średnia prędkość wiatrów w skali rocznej utrzymuje się w granicach od 3,2 do 4,0 m/s. Najwyższe prędkości wiatrów (3,5–4,4 m/s) występują zimą i na początku wiosny. Na terenie gminy Młynary średnia roczna liczba dni z silnym wiatrem (powyżej 10m/s) wynosi 40 a 50, w tym 4 do 6 dni w roku mają miejsce wiatry bardzo silne, powyżej 15m/s. Ilość dni występowania ciszy i wiatrów słabych jest dość niska.

Zasoby wodne

Wody powierzchniowe

Gmina pod względem hydrograficznym w przeważającej części należy do dorzecza rzeki Elbląg, która wypływa z jeziora Drużno i uchodzi do Zalewu Wiślanego. Dorzecze rzeki Elbląg ma rozgałęziony układ hydrograficzny, a przeważającą jego część stanowi zlewnia jeziora Drużno. Północną granicę gminy wyznacza linia brzegowa Zalewu Wiślanego. Ważnym elementem hydrograficznym na terenie gminy są obszary podmokłe w postaci bagien i mokradeł. Obszary te spełniają bardzo ważną rolę retencyjną, oddając nadmiar wody w okresach suchych. Bagna te tworzą się przez zarastanie jezior i zbiorników wodnych roślinnością przy wysokim poziomie wód zaskórnych i utrudnionym powierzchniowym odpływie. Na terenie gminy Elbląg bagna występują głównie nad jeziorem Drużno oraz w strefie brzegowej Zalewu Wiślanego.

Wody gruntowe

Na obszarze gminy wyróżnia się cztery zasadnicze poziomy wodonośne: kredowy, trzeciorzędowy, plejstoceński, holoceniński.

- Wody kredowe nie są wykorzystywane ze względu na nadmierne zasolenie na Żuławach\ oraz dużą miąższość utworów polodowcowych na wysoczyźnie.
- Utwory piętra trzeciorzędowego wykorzystywane są w ograniczonym zakresie z uwagi na ich fragmentaryczne rozprzestrzenienie.
- Piętro wodonośne plejstocenske jest podstawowym i powszechnie eksploatowanym piętrem. Bogata budowa geologiczna epoki lodowcowej powoduje występowanie dużych różnicowań w miąższości warstw wodonośnych, ich rozprzestrzenieniu i zasobności. Wydajność studni ujmujących wodę z tym poziomów jest zróżnicowana i kształtuje się od kilku do ponad 100 m³/h. Wody plejstocenske zarówno na wysoczyźnie jak i Żuławach znajdują się pod ciśnieniem artezyjskim. Południowa część gminy znajduje się na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 204. Jest to zbiornik międzymorenowy o głębokości ujęć 80 – 100 m i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 70 tys. m³/d. Wody są zanieczyszczone i wymagają uzdatnienia. Poważnym mankamentem tego poziomu wodonośnego na Żuławach jest duża zawartość żelaza i magnezu.
- Utworu holocenske występują jako wody gruntowe płytkiego poziomu. Są to często wody zaskórne, których zwierciadło dochodzi do powierzchni gruntu. Liczne kanały i rowy melioracyjne służą do obniżenia tego poziomu, umożliwiając jednocześnie infiltrację wód powierzchniowych z reguły zanieczyszczonych pod względem bakteriologicznym. Sama obecność w podłożu namulów i torfów powoduje silne zanieczyszczenie wód płytkiego poziomu tlenkami żelaza, siarczanami, azotanami i metanami. Z tych też względów wody te nie nadają się do picia zarówno dla ludzi jak i zwierząt. Ponadto wody płytkiego poziomu zagrożone są antropogenicznymi zanieczyszczeniami zarówno obszarowymi jak i punktowymi. Ponadto na terenie gminy występują wody mineralne. Pierwszy poziom z wodami mineralnymi tworzą utwory kredowe, których strop występuje na głębokości około 100 – 125 m poniżej poziomu morza. Znajdują się tam wody chlorkowo – sodowe o mineralizacji do 4 g/l, nadające się do celów rozlewniczych (butelkowanie). Następny poziom wód mineralnych tworzą utwory jury występujące na głębokości 450 – 800 m. Poziom jurajski charakteryzuje się wysokim ciśnieniem wody, co ułatwia jej eksploatację, która może być prowadzona samowypływem. Triasowy poziom wodonośny występujący na głębokości 800 – 1000 m tworzą dwie lub trzy warstwy o łącznej miąższości kilkudziesięciu metrów. Wydajność otworu szacuje się na 10 – 50 m³/h. Ciśnienie wody jest bardzo wysokie, gdyż zwierciadło wody ustala się na wysokości około 40 m powyżej terenu. Wody charakteryzują się temperaturą powyżej 20oC i w związku z tym uznawane są jako termalne. Są to wody chlorkowo – sodowe o mineralizacji około 40 g/l. W wodach tego poziomu występuje jod, brom, bor i radon powyżej progów farmakodynamicznych, co pozwala określić te wody jako potencjalnie lecznicze.

Obszary chronione

Rezerwat przyrody – Zatoka Elbląska – jest to rezerwat ornitologiczny spełniający kryteria Konwencji z Ramsar; rezerwat został utworzony Rozporządzeniem Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z dnia 28 maja 2001 r. w celu ochrony ptaków wodno – błotnych oraz ich siedlisk; powierzchnia rezerwatu obejmuje wody Zatoki Elbląskiej oraz fragment „Złotej Wyspy”.

Rezerwat przyrody (faunistyczny) „Jezioro Drużno” – założony w 1967 r. w wyniku Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 29.12.1966r.; rezerwat położony jest częściowo na terenie gminy Markusy i Elbląg; rezerwat obejmuje ochroną jezioro wraz z otaczającymi zbiorowiskami roślinności szuwarowej, zarośli wierzbowych i lasu olsowego; został utworzony dla zachowania miejsc lęgowych ptactwa wodnego i błotnego ze względu na piękno krajobrazu oraz ze względów naukowych i dydaktycznych; jest to obszar wodno – błotny o randze międzynarodowej ze względu na bogactwo przyrodnicze i bioróżnorodność; zarówno jezioro jak i tereny przyległe charakteryzują się znacznym bogactwem flory; występują tu ok. 693 gatunki roślin naczyniowych; większość z nich to gatunki pospolite, łąkowe i szuwarowe; występują także gatunki unikatowe w skali Polski; jezioro i jego obszar odznacza się również bogactwem fauny, szczególnie ptactwa wodnego;

Rezerwat przyrody „Ujście Nogatu” – rezerwat ptactwa utworzony w 2001 r.; obejmuj obszar blisko 360 ha. z czego 78 ha stanowią wody Zalewu Wiślanego. pozostałe to tereny ujścia rzeki Nogat.

Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej – utworzony przez Wojewodę Elbląskiego w 1985 r. w celu ochrony obszarów cennych przyrodniczo ; wzniesienia Elbląskie to falisty, mocno zalesiony, wysoczyznowy obszar, wyniesiony nad otaczające go tereny Żuław Wiślanych, Równiny Warmińskiej

i Zalewu Wiślanego: charakteryzuje się on urozmaiconą rzeźbą; w parku występują pejzaże wyżynne, nadmorskie, a w strefie krawędziowej z elementami rzeźby górskiej; najwyższa część wzniesień – Maślana Góra, osiąga 197 m n.p.m.; obszar wysoczyzny pocięty jest licznymi, silnie rozczłonkowanymi dolinkami erozyjnymi, parowami i wąwozami; na wierzchołkach występują liczne zagłębienia bezodpływowe, a sieć hydrograficzna parku cechuje się obecnością krótkich rzek i potoków o charakterze górskim, małymi jeziorami (oczkami) i mokradłami; lasy zajmują około 50% powierzchni parku; występują tu lasy bukowo-dębowo – sosnowe, legi i olsy.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Rzeki Nogat” – utworzony został w 1985 r. uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Drużno – zajmuje powierzchnię 13 068 ha; został utworzony w 1985 r. w celu zachowania istniejących walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych otoczenia jeziora (tereny przywala, lasy olsowe).

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Jezioro Drużno PLB280013. Ostoja ptasia o randze europejskiej E15. Występuje co najmniej 18 gatunków ptaków. Obszar obejmuje rezerwat przyrody Jezioro Drużno (3 021,6 ha; 1966). W całości na terenie I Obszaru Chronionego Krajobrazu województwa warmińsko-mazurskiego.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Zalew Wiślany PLB280010. Ostoja ptasia o randze europejskiej E 14. Występuje co najmniej 27 gatunków ptaków. Występują następujące formy ochrony: Rezerwat Przyrody: Ujście Nogatu (356,7 ha) Zatoka Elbląska (420,0 ha) Park Krajobrazowy: Mierzeja Wiślana, cz. nadzalewowa (4410,0 ha) Wysoczyzny Elbląskiej (13460,0 ha).

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Jezioro Drużno PLH280008. Obszar Puszczy Piskiej.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007. Obszar Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej.

Pomniki przyrody.

Na terenie Gminy Elbląg znajdują się następujące pomniki przyrody: jesion – 4 szt., daglezja – 1 szt., buk – 10 szt., dąb – 38 szt., grab – 3 szt., brzoza – 2 szt., wierzba 1 szt.

Powietrze atmosferyczne

Wykonana ocena roczna jakości powietrza zakwalifikowała strefę powiat elbląski (w tym gminę Elbląg) do klasy A (nie zostały przekroczone normy dotyczące dopuszczalnych stężeń dla żadnego z branych pod uwagę wskaźników zanieczyszczeń).

Na terenie gminy Elbląg najistotniejszym źródłem zanieczyszczeń powietrza są lokalne kotłownie i piece domowe, opalane węglem o często niskiej jakości. Paliwa stale są i jeszcze przez długi okres czasu będą podstawowym nośnikiem energii (głównie ze względów ekonomicznych), wobec czego szczególną uwagę należy zwrócić na zagadnienia ograniczenia emisji zanieczyszczeń w procesie ich spalania, a więc na kierunki modernizacji samych źródeł ciepła, substitucję paliw, wprowadzenie nowych technik i technologii spalania, a także sprawdzone metody oczyszczania spalin i unieszkodliwianie odpadów paleniskowych.

Emisja komunikacyjna jest najbardziej uciążliwa dla mieszkańców ulic położonych przy ruchliwych trasach komunikacyjnych i w gęstej zabudowie mieszkalnej. Nie jest obecnie możliwa zmiana organizacji ruchu dla najbardziej uciążliwych dróg w gminie (np. drogi krajowe i wojewódzkie), również wiele działań poprawiających stan powietrza jest niezależnych od władz gminnych (stan techniczny samochodów, jakość benzyny, płynność i organizacja jazdy, stan techniczny dróg). Na terenie gminy istotne znaczenie ma turystyka weekendowa, przyczyniająca się do zanieczyszczenia powietrza na terenach atrakcyjnych turystycznie. Z tego względu istotne jest promowanie turystyki rowerowej, budowa nowych ścieżek rowerowych, pieszych i konnych, a także organizacja tzw. dojazdów kombinowanych (dojazd do miejsca przeznaczenia środkami komunikacji zbiorowej, następnie możliwość wynajęcia roweru). Źródłem zanieczyszczenia powietrza jest także działalność gospodarcza, szczególnie przemysł. W celu ograniczenia emisji przemysłowej podejmowane powinny być działania przez samych sprawców zanieczyszczeń, m.in. zainstalowanie urządzeń ochronnych, wdrożenie nowych technologii.

Zagrożenie wywołane gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi

W różnych porach roku na obszarze gminy mogą wystąpić gwałtowne i obfite opady deszczu lub śniegu. Może to spowodować utrudnienia komunikacyjne i w prowadzeniu działalności gospodarczej, szczególnie w rolnictwie może być przyczyną zniszczeń zasiewów i plonów. Silne wiatry i huragany połączone z wyładowaniami atmosferycznymi oraz ze wzmożonymi opadami mogą mieć miejsce w okresie wiosenno - letnim i jesiennym. Mogą powodować inne niebezpieczne zdarzenia, jak np. uszkodzenia przesyłowych linii energetycznych, napowietrzanych linii telekomunikacyjnych, vzniecać pożary lasów i zabudowań od uderzeń piorunów i spięć (zwarć) przewodów energetycznych, zawał na szlakach komunikacyjnych, obiektów wysokościowych różnego przeznaczenia, zniszczenia w uprawach polowych i uszkodzenia dróg.

4.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie

Najistotniejsze problemy dla środowiska wynikające z obecnością wyrobów zawierających azbest:

- niepełne informacje o ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest;
- nieprzestrzeganie przepisów zawartych w aktach prawnych dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- brak całkowitej eliminacji narażenia środowiska na azbest, narażenie takie powstaje na skutek emisji do powietrza włókien azbestu z uszkodzonych wyrobów zawierających azbest oraz ich odpadów, a także na skutek niewłaściwie prowadzonych procesów eksploatacji i usuwania tych wyrobów;
- poważne zanieczyszczenie środowiska naturalnego powstaje również na skutek emisji azbestu z tzw. „dzikich” wysypisk odpadów – głównie w lasach.

W odniesieniu do potencjalnego zagrożenia obszarów chronionych, wynikającego z działań w zakresie usuwania azbestu można rozważać ewentualne konflikty między tymi obszarami a lokalizacją obiektów magazynowania oraz składowania odpadów azbestowych.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują obecnie dwa składowiska odpadów niebezpiecznych zawierających azbest zlokalizowane w Elblągu (ul. Mazurska 42 – teren miasta Elbląg) oraz w m. Półwieś (gm. Zalewo).

W przypadku „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” nie przewiduje się składowania usuwanego azbestu, na terenie gminy i w obszarach chronionych.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032”

Azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych stanowiących załącznik do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674) pod numerem indeksowym 650-013-00-6, jako substancja o udokumentowanym działaniu rakotwórczym kategorii I, stanowiąca poważne zagrożenie zdrowia w następstwie narażenia na długotrwałe oddziaływanie na drogi oddechowe. Do najważniejszych wyrobów azbestowych znajdujących się na terenie województwa należą wyroby azbestowo – cementowe, takie jak:

- płyty faliste (eternity),
 - płyty karo,
 - płyty elewacyjne
- zawierające od 10 do 35% azbestu.

Program prezentuje konkretne działania, pozwalające na zminimalizowanie, w pewnych przypadkach nawet wyeliminowanie negatywnego oddziaływania odpadów zawierających azbest na zdrowie ludzi i środowisko. Brak tych działań skutkowałby dalszym zanieczyszczeniem środowiska azbestem i pogłębianiem się niekorzystnych skutków zdrowotnych oraz środowiskowych (przede wszystkim jakości powietrza). Bez wdrażania rozwiązań zaproponowanych w Programie odpady zawierające azbest będą masowo trafiać na dzikie składowiska lub wprost do lasu lub na drogi. Z kolei, wyroby zawierające azbest, takie jak np. płyty i inne elementy budowlane ulegają zużyciu, uszkodzeniom mechanicznym, erozji i wietrzeniu, mogąc uwalniać do środowiska włókna azbestu. Pozostawienie ich w dotychczasowym miejscu i sposobie użytkowania przyczyniłoby się do zwiększonego występowania chorób wywołanych wdychaniem włókien azbestu w populacji mieszkańców. Również postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, bez określonych w Programie procedur dla:

- właścicieli oraz zarządców budynków, przy użytkowaniu obiektów z wyrobami zawierającymi azbest,
- właścicieli i zarządców budynków, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z tych obiektów lub terenów,
- wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, oraz oczyszczania obiektu i terenu wokół,
- prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest, może spowodować przedostanie się do środowiska szkodliwych mikrowłókien azbestu oraz zwiększenie prawdopodobieństwa ekspozycji osób wykonujących prace remontowe czy rozbiórkowe z użyciem wyrobów i materiałów zawierających azbest.

Zaproponowane w Programie działania przeciwdziałają występowaniu możliwości wpływu wyrobów zawierających azbest na środowisko przyrodnicze i w konsekwencji na zdrowie ludzi. Gdyby nie zostały one podjęte, istnieje realne zagrożenie, że w wielu miejscach województwa stan powietrza atmosferycznego będzie ulegał pogarszaniu. Ma to związek z procesami korozji i erozji powierzchni wyrobów azbestowo – cementowych, których wiek techniczny oceniany jest na maksimum 30 lat. Po tym okresie przyjmuje się, że wyroby zaczynają pylenie samoczynne w określonych warunkach atmosferycznych.

Dodatkowe korzyści z wdrożenia Programu obejmują:

- oczyszczenie z azbestu terytorium województwa, (cel nadrzędny Programu),
- poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców i potencjalne obniżenie przypadków zachorowań spowodowanych szkodliwym działaniem azbestu,
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, przyrost wartości naniesień budowlanych i gruntów, innych obiektów i mieszkań.

Analizując cele zawarte w omawianym dokumencie, można stwierdzić, że zaniechanie ich realizacji nie tylko nie pomoże ochronie środowiska przyrodniczego, ale wręcz może stan środowiska przyrodniczego pogorszyć. Powszechnie wiadomo, że na realizację zadań mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego potrzebne są określone zasoby finansowe. „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” wskazuje źródła finansowania służące osiągnięciu założonych celów. Brak pomocy finansowej ze strony samorządu oraz środków zewnętrznych może spowodować brak zainteresowania mieszkańców usuwaniem azbestu ze względu na zbyt wysokie koszty związane z jego utylizacją. Głównym skutkiem środowiskowym takiego scenariusza będzie nie wywiązanie się z obowiązku likwidacji wyrobów zawierających azbest do roku 2032.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

5. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko w tym na obszar Natura 2000

Przeanalizowane zostały oddziaływania realizacji Programu na poszczególne komponenty środowiska i na zdrowie ludzi.

Występowanie ptaków gatunków chronionych

Na terenie gminy Elbląg w poniższych obszarach:

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Jezioro Drużno PLB280013,
Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Zalew Wiślany PLB280010,
Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Jezioro Drużno PLH28008,
Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007 – nie wymienia się występowania jerzyka objętego ochroną gatunkową ścisłą.

Jednak z informacji RDOS w Olsztynie o możliwości występowania jerzyka objętego ochroną gatunkową ścisłą na terenie województwa, w przypadku stwierdzenia występowania łęgów jerzyka w obiektach z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest przed usuwania tych wyrobów należy zapewnić zastępcze miejsca lęgowe dla tych ptaków.

Obszar Natura 2000

Usunięcie wyrobów zawierających azbest będzie odbywać się zgodnie z przyjętymi zasadami ostrożności przy demontażu i składowaniu. Azbest z terenów gminy będzie składowany na specjalnym składowisku, przyjmującym odpady niebezpieczne. Usunięcie azbestu z terenu gminy objętego obszarem Natura 2000 przyniesie pozytywny efekt ekologiczny zarówno na zdrowie ludzi, jak i stanu środowiska. Azbest występuje tylko na terenie zamieszkałym, w skupiskach siedzib ludzkich, przy ciągach komunikacyjnych, dlatego też usuwanie niebezpiecznych pokryć dachowych w tym rejonie nie powinno znacząco wpłynąć na przyrodnicze obszary chronione. Przeprowadzenie usuwania azbestowych pokryć nie będzie oddziaływać na siedliska przyrodnicze oraz chronione gatunki roślin i zwierząt.

Różnorodność biologiczna

Zagrożenia dla różnorodności biologicznej nie będą zachodzić na terenie Gminy Elbląg.

Zdrowie człowieka

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznych oraz w odpowiedni sposób zabezpieczone - nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Problem pojawia się w momencie uszkodzenia wyrobu. Wówczas do powietrza uwalniane są włókna azbestowe, a z powietrza trafiają one do ludzkiego organizmu. Zagrożenie zdrowia człowieka uzależnione jest od rodzaju azbestu, wielkości włókien i ich stężenia w powietrzu oraz czasu narażenia. Badania dowodzą, że najbardziej niebezpieczne są włókna respirabilne, których średnica jest mniejsza od 3 mikrometrów, a długość większa niż 5 mikrometrów. Pęczki włókien azbestowych mogą rozszczepiać się na włókna kilkudziesięciokrotnie cieńsze niż włos ludzi, kruszą się, łamią i przedostają do atmosfery. Niewidoczne dla oka, unosząc się w powietrzu są wdychane przez ludzi.

W momencie przedostania się włókien azbestowych do organizmu człowieka, nie można ich usunąć. Po wnikięciu do organizmu głęboko penetrują układ oddechowy i powodują w nim trwałe uszkodzenia.

Wyróżnia się trzy rodzaje narażenia na pyły azbestowe:

- ekspozycja zawodowa,
- ekspozycja parazawodowa,
- ekspozycja środowiskowa.

Ekspozycje te różnią się w istotny sposób wielkością stężeń włókien, ich rozmiarami, długością trwania narażenia, a co za tym idzie skutkami dla zdrowia i wielkością ryzyka wystąpienia określonych nowotworów złośliwych.

Szczególą cechą ekspozycji zawodowej jest to, iż okres latencji wynosi około 10-40 lat. Najczęściej więc choroba występuje wiele lat po zaprzestaniu pracy w narażeniu na pył azbestowy.

Obecnie emisja włókien azbestowych może nastąpić przy demontażu wyrobów zawierających azbest. Dlatego istotne jest zapewnienie pracownikom środków ochrony indywidualnej i przestrzeganie procedur przy postępowaniu z wyrobami zawierającymi azbest. Przy prawidłowym wykonywaniu prac i odpowiednim zabezpieczeniu zagrożenie jest minimalne.

Istotne zagrożenie stanowią zniszczone płyty azbestowo-cementowe. W tym przypadku materiał wiążący, jakim jest cement, ulega zniszczeniu i następuje emisja włókien do środowiska. Dlatego istotnym jest regularne sprawdzanie stanu wyrobów zawierających azbest i natychmiastowe usunięcie w przypadku ich niezadowalającego stanu (wyroby zawierające azbest o I stopniu pilności).

Całkowite usunięcie wyrobów zawierających azbest z danego terenu będzie miało wpływ pozytywny na zdrowie i warunki życia mieszkańców.

Zwierzęta

Bezpośrednie działanie włókien azbestowych na zwierzęta może powodować podobne schorzenia jak w przypadku oddziaływania na organizm ludzki. Przy prawidłowym usuwaniu wyrobów zawierających azbest oddziaływanie to nie ma miejsca. Bardziej istotnym zagrożeniem może być hałas powstający w wyniku prac demontażowych oraz niszczenie siedlisk ptaków przy zmianie pokryć dachowych.

Przy zachowaniu odpowiednich środków ostrożności oraz sprawnych technicznie maszyn i urządzeń można zminimalizować takie czynniki jak hałas, wibracje, emisje włókien azbestowych do środowiska.

Jednocześnie takie czynniki jak bariery migracyjne, oraz zmniejszenie populacji poprzez kolizje z jadącymi pojazdami mają charakter marginalny ze względu na niewielki udział środków transportu wyrobów zawierających azbest do całkowitego natężenia ruchu. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenów występowania zwierząt będzie miało wpływ pozytywny na ich stan zdrowia.

Rośliny

Z dotychczasowych badań wynika, że włókna azbestowe mają znikomy wpływ na organizm roślinny. Jednym z zagrożeń może być osadzanie się włókien azbestu na roślinach, co może skutkować zaburzeniami fotosyntezy. Innym zagrożeniem jest niszczenie roślin podczas prac budowlanych związanych z demontażem wyrobów zawierających azbest, a także w przypadku demontażu pokryć dachowych azbestowo-cementowych. W związku z tym, że prace będą wykonywane na terenie zabudowy mieszkaniowej brak będzie wpływu lub wpływ na florę będzie znikomy.

Woda i gleby

Czynnikami powodującymi uwalnianie włókien azbestu do środowiska, w tym do wód i do gleb, są zarówno procesy naturalnej, postępującej degradacji, erozji i starzenia się skał i gleb, jak i eksploatacja, czy obróbka mechaniczna produktów zawierających azbest wytworzonych przez człowieka.

Obecnie największe narażenie na działanie azbestu odnotowuje się w miejscach demontażu elementów izolacyjnych i konstrukcyjnych zawierających jego domieszki, a także w punktach, w których są one poddawane rozładunkowi i/lub obróbce mechanicznej. Włókna azbestu mogą przedostawać się do wody bez pośrednictwa powietrza, dzieje się tak, np. w sytuacji naturalnego kontaktu wód szczelinowych ze skałami zawierającymi azbest. Podobne zjawisko występuje także

w rurach azbestowo-cementowych, w których w podobnych warunkach mogą występować nawet 2 mln wł./l. Badania prowadzone nad określeniem ilości włókien azbestu w różnych mediach, wykazały, iż w wodzie pitnej pochodzącej z rur azbestowo-cementowych jest ok. 50 tys. wł.

Zdaniem Agencji Ochrony Środowiska (*Environmental Protection Agency*) USA azbest w wodzie nie powoduje problemów zdrowotnych, jeśli narażenie na jego oddziaływanie występuje w stosunkowo krótkim czasie, choć jednocześnie stwierdza, że azbest w wodzie może być kancerogeny, kiedy czas jego oddziaływania jest porównywalny z czasem ludzkiego życia.

Obecnie największe narażenie na działanie azbestu odnotowuje się w miejscach demontażu elementów izolacyjnych i konstrukcyjnych zawierających jego domieszki, a także w punktach, w których są one poddawane rozładunkowi i/lub obróbce mechanicznej. Grunt zanieczyszczony włóknami azbestowymi powinien być zabezpieczony przed dostępem osób postronnych a następnie zrehabilitowany poprzez wybranie zanieczyszczonej ziemi, przewiezienie jej na składowisko odpadów niebezpiecznych i zabezpieczenie odpowiednią przesypką technologiczną.

Usunięcie wyrobów zawierających azbest stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczenia wody i gleby będzie miało wpływ pozytywny na ich stan.

Powietrze

Wpływ na powietrze może nastąpić z kilku źródeł. Pierwszym źródłem będzie demontaż odpadów zawierających azbest w sposób niezgodny z przepisami (zrzucanie wyrobów zawierających azbest z dachu, używanie narzędzi mechanicznych do cięcia wyrobów zawierających azbest, nie zabezpieczenie wyrobów przed możliwością pylenia. Może wtedy nastąpić emisja włókien azbestowych do powietrza. Zagrożenia można uniknąć przez odpowiednie specjalistyczne szkolenia oraz kontrole odpowiednich służb (Nadzór Budowlany, Inspekcja Pracy).

Innym źródłem może być transport odpadów. Z jednej strony będzie to emisja spalin zawierających takie substancje jak CO₂, SO₂, Co, NO_x. W odniesieniu do emisji powstającej w wyniku całego ruchu drogowego emisja ta jest znikoma. Innym zagrożeniem może być niewłaściwy transport odpadów. Ładunek musi być zabezpieczony przed przemieszczaniem oraz foliowany zgodnie z przepisami prawa. W przeciwnym wypadku może nastąpić emisja włókien azbestowych do powietrza. Zagrożenia można uniknąć stosując kontrole (Policja, Inspekcja Transportu Drogowego).

Ostatnim źródłem mogą być składowiska odpadów zawierających azbest. Z jednej strony będzie to emisja spalin z maszyn i urządzeń pracujących na składowisku (nie będzie ona miała znaczącego wpływu na stan jakości powietrza), z drugiej strony zagrożenie może powstać w wyniku nieodpowiedniej eksploatacji składowiska (zrzut odpadów „na zsył”, deponowanie odpadów niezabezpieczonych).

Zawartość włókien azbestowych w powietrzu nigdy nie przekroczyła dopuszczalnej normy. Usunięcie wyrobów zawierających azbest stanowiących potencjalne źródło zanieczyszczenia powietrza będzie miało wpływ pozytywny na stan jego czystości.

Krajobraz

Wpływ Programu na krajobraz będzie miał miejsce podczas demontażu wyrobów zawierających azbest. Nastąpią krótkotrwale zmiany w krajobrazie powstałe w wyniku prac budowlanych. Będą tu miały miejsce zmiany spowodowane montażem specjalistycznych urządzeń (windy do zdejmowania azbestu na ziemię) oraz ewentualne rusztowania. Kolejnym elementem będą doraźnie gromadzone na miejscu demontażu wyroby zawierające azbest. Wszystkie te zmiany będą mieć charakter krótkotrwały.

Inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku budowy składowisk odpadów zawierających azbest. W tym przypadku zmiany krajobrazu będą mieć charakter długotrwały. Ograniczenie wpływu na krajobraz nastąpi dopiero po zakończeniu eksploatacji składowiska. W przedmiotowym Programie nie przewiduje się budowy składowiska, więc wpływ ograniczy się do demontażu i transportu wyrobów zawierających azbest.

Usunięcie wyrobów zawierających azbest z dachów budynków, likwidacja „dzikich wysypisk odpadów azbestowych” wpłynie pozytywnie na krajobraz.

Klimat

Dla oszacowania zmian klimatycznych należy wziąć pod uwagę jedynie emisję CO₂ powstałą w wyniku pracy środków transportu, ewentualnie maszyn budowlanych pracujących przy budowie nowych składowisk odpadów zawierających azbest. W związku ze śladową emisją w stosunku do tła zanieczyszczeń w przedmiotowym Programie wartość tę można uznać za pomijalną.

Zasoby naturalne

Nie przewiduje się wpływu realizacji Programu na zasoby naturalne.

Zabytki

Oddziaływanie Programu na zabytki będzie miało charakter znikomy. Jedyne zagrożenia mogą nastąpić na etapie prac związanych z demontażem wyrobów zawierających azbest. Na tym etapie może nastąpić zniszczenie zabytków lub zamiany ich otoczenia. Biorąc pod uwagę charakter robót nie przewiduje się zagrożenia dla zabytków.

Dobra materialne

Biorąc pod uwagę dobra materialne przewiduje się pozytywne oddziaływanie Programu na ten element. Najważniejszym i najbardziej zauważalnym efektem będzie wzrost wartości nieruchomości po zmianie pokrycia dachowego z płyt azbestowo-cementowych. Jednocześnie nastąpi poprawa wyglądu oraz przedłużenie żywotności budynków.

6. Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją Programu

„Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” za cel nadrzędny stawia usunięcie azbestu z terenu regionu, dlatego też, jeśli usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie zgodnie z przyjętymi zasadami ostrożności przy demontażu i składowaniu, nie należy wykazywać rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu i kompensacji ewentualnych negatywnych oddziaływań.

Efektem ekologicznym podejmowanych działań będzie usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Elbląg. Przyniesie ono pozytywny efekt zarówno dla zdrowia ludzi, jak i stanu środowiska.

Do najważniejszych zadań i działań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko wyrobów zawierających azbest przewidzianych w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” należą:

- szczegółowa inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy
- zapobieganie narażeniu na ekspozycję pyłu azbestowego ludzi i środowiska,
- współpraca w rozwiązaniu „problematyki azbestowej” na poziomie gminy, powiatu, województwa,
- działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne),
- eliminacja możliwości powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest,
- eliminacja wyrobów zawierających azbest składowanych w gospodarstwach domowych,
- bieżący monitoring realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom,
- okresowa aktualizacja Programu.

Program wskazuje posiadaczom materiałów zawierających azbest sposób postępowania tymi wyrobami. Działania uzależnione są od wyniku oceny stanu technicznego i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów z azbestem. W zależności od wyników oceny wyroby zawierające azbest mogą być dalej użytkowane lub muszą być zdemontowane i unieszkodliwione. W Programie opisane są procedury dotyczące szczegółowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest na poszczególnych etapach (posiadacz, demontaż, transport, unieszkodliwianie). Przedstawione zostały wszystkie akty prawne zarówno krajowe jak i europejskie regulujące zagadnienia związane z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

Na terenie gminy Elbląg w poniższych obszarach:

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Jezioro Drużno PLB280013,
Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Zalew Wiślany PLB280010,
Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Jezioro Drużno PLH28008,
Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007 – nie wymienia się występowania jerzyka objętego ochroną gatunkową ścisłą.

Jednak z informacji RDOS w Olsztynie o możliwości występowania jerzyka objętego ochroną gatunkową ścisłą na terenie województwa, w przypadku stwierdzenia występowania lęgów jerzyka w obiektach z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest przed usuwaniem tych wyrobów należy zapewnić zastępcze miejsca lęgowe dla tych ptaków.

7. Oddziaływanie transgraniczne związane z realizacją Programu

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku oraz z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku. Gmina Elbląg nie jest obszarem przygranicznym, a realizacja „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny i ewentualne oddziaływanie tych przedsięwzięć może mieć zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja omawianego Programu nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

8. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

W celu dokładnego zaplanowania oraz przeprowadzenia ze szczególnym zachowaniem zasad bezpieczeństwa działań w zakresie usuwania azbestu, w Programie został przedstawiony dokładny harmonogram realizacji tych działań na lata 2011-2032 a także przewidziany został monitoring Programu.

Na monitoring składają się wykorzystywane dotychczas formy danych pochodzących z kontroli WIOS, informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest przedkładane marszałkowi do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy (sporządzane przez gminy), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

Posiadacze wyrobów zawierających azbest będą przekazywać informacje odpowiednio marszałkowi (osoby prawne do 31 stycznia) lub władzom gmin (osoby fizyczne) oraz do właściwego terytorialnie Inspektoratu Nadzoru Budowlanego. Szczegółowa kontrola tych informacji będzie dokonywana przez właściwy terytorialnie Inspektorat Nadzoru Budowlanego oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Gmina przekazuje zebrane informacje o wyrobach zawierających azbest marszałkowi, gdzie dokonywany jest ich zapis w Bazie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

W ramach zarządzania Programem Urząd Marszałkowski przewiduje współpracę z organami rządowymi, samorządu terytorialnego, jednostek inspekcyjnych oraz organizacji pozarządowych. Niezbędne jest planowanie roczne realizacji kolejnych działań w Programie, nadzór i bieżąca aktualizacja, jeśli zaistnieje taka potrzeba. Monitorowane będą środowiskowe skutki przeprowadzania bądź zaniechania przeprowadzania przedsięwzięć.

9. Niedostatki i braki materiałów utrudniające ocenę szkodliwego oddziaływania na środowisko ustaleń projektowanego dokumentu

W trakcie prac nad „Programem usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” opierano się na wszelkich dostępnych materiałach dotyczących przepisów prawnych postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz na przeprowadzonej inwentaryzacji azbestu na terenie Gminy Elbląg oraz danych szacunkowych.

W trakcie opracowywania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania prognozy.

Podczas wdrażania działań Programu zakłada się wykorzystanie obecnie znanych i używanych metod, technik, technologii usuwania i unieszkodliwiania azbestu. Program nakreśla szacunkowe koszty usuwania wyrobów i odpadów zawierających azbest z terenu województwa oraz schemat zarządzania Programem.

10. Metody wykorzystane przy sporządzaniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Głównym celem Dyrektywy UE w sprawie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko (2001/42/WE), określonym w artykule 1 Dyrektywy jest:

zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do włączenia aspektów środowiskowych w proces przygotowania oraz formalnej akceptacji planów i programów w celu wspierania zrównoważonego rozwoju poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą Dyrektywą dokonywana jest ocena oddziaływania na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą w sposób znaczący oddziaływać na środowisko.

Główne wymogi określone bardziej szczegółowo w poszczególnych artykułach Dyrektywy są następujące:

1. Ocenę oddziaływania na środowisko należy przeprowadzić przed formalną akceptacją planu lub programu, tj. w fazie ich przygotowywania, a przy ich opracowywaniu należy wziąć pod uwagę aspekty środowiskowe (art. 3 i 8);
2. Należy przygotować raport nt. oddziaływania na środowisko (raport SOOS), przedstawiający informacje na temat oceny potencjalnego, znaczącego wpływu na środowisko (art. 5, załącznik 1);
3. W raporcie SOOS należy również przedstawić ocenę uzasadnionych rozwiązań wariantowych;
4. Państwa Członkowskie zapewniają właściwą jakość raportów SOOS (art. 12);
5. Przed formalną akceptacją planu lub programu należy go przekazać do wiadomości i skonsultować z odpowiednimi władzami ochrony środowiska oraz z opinią publiczną (art. 6);
6. Plany i programy o potencjalnym wpływie na środowisko innego Państwa Członkowskiego wymagają przeprowadzenia konsultacji transgranicznych (art. 7);
7. Plany i programy powinny być udostępnione władzom, społeczeństwu, oraz w razie konieczności innym Państwom Członkowskim, z którymi prowadzono konsultacje (art. 9);
8. W trakcie wdrażania planów i programów należy monitorować znaczące oddziaływania na środowisko (art. 10).

Oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko przeprowadzane są w Unii Europejskiej od roku 1985, tj. od kiedy przyjęto pierwszą Dyrektywę w sprawie OOS (Dyrektywa Rady 85/337/EWG). Od tego czasu procedura OOS stała się istotnym elementem procesu identyfikacji potencjalnych skutków wywieranych na środowisko przez szeroko zakrojone przedsięwzięcia. Doświadczenia związane

z OOS pokazały, że niezbędna jest ocena oddziaływania na środowisko przeprowadzana na wyższym poziomie i dotycząca planów, które stanowią podstawę (przesłankę) realizacji przedsięwzięć.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan gospodarki odpadami azbestowymi na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, jak również proponowane kierunki działań w tym zakresie. Ponadto w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach (m.in. w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”).

Przyjęta metoda sporządzenia prognozy to metoda wypracowana przez Annę Starzewską-Sikorską i Ryszarda Kowalczyka przedstawiona w publikacji „Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko w układach sektorowych” opracowanej dla Ministra Środowiska, sfinansowanej przez NFOŚiGW i opublikowanej w roku 2003.

11. Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonej analizy potencjalnych zagrożeń dla środowiska i zdrowia wynikających z realizacji Programu sformułowane zostały następujące wnioski:

1. Problem usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest jedną z pilniejszych kwestii do rozwiązania na terenie Gminy Elbląg.

2. Główna metoda unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych kwaterach przeznaczonych do składowania odpadów niebezpiecznych na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Nowelizacja ustawy o odpadach dopuściła, że odpady azbestowe można przetwarzać w urządzeniach przewoźnych. Jednak również z uwagi na brak rozporządzeń ciągle nie jest możliwe przetwarzanie ich za pomocą urządzeń wykorzystujących mikrofalę lub plazmę. Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, dopuszcza również możliwość unieszkodliwiania odpadów azbestowych przez ich składowanie w podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych.

W „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” jako metodę główną unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest przyjęto ich składowanie. Ustalone cele są zgodne z wymogami prawa polskiego i unijnego. Bardzo korzystnym dla całości realizacji Programu jest fakt istnienia ustalonych miejsc składowania odpadów. Jest to czynnik ułatwiający i przyspieszający w znacznym stopniu działania w zakresie bezpiecznego usuwania azbestu

3. Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” będzie nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań. Przy systematycznym realizowaniu zapisanych w Programie działań nie ma niebezpieczeństwa wystąpienia niekontrolowanego usuwania azbestu w niepożądane miejsca i w związku z tym powstawania tzw. „dzikich składowisk”. Jest to największe zagrożenie, dlatego bezwzględnie należy dążyć do zapewnienia miejsc bezpiecznego składowania oraz organizowania odbioru odpadów.

4. Niezbędne jest wprowadzenie skutecznych mechanizmów finansowych wspomagających funkcjonowanie tworzonego systemu. Ponadto, należy prowadzić ciągle akcje edukacyjno-informacyjne dla ogółu mieszkańców gminy. Należy uświadamiać zagrożenia dla zdrowia, jakie wiążą się z oddziaływaniem niewłaściwie usuwanych lub unieszkodliwianych wyrobów zawierających azbest, lecz bez wywoływania paniki i fobii strachu. Sugeruje się organizowanie spotkań i pogadanek, akcji plakatowych propagujących dokonania marszałka województwa w zakresie organizacji gospodarki odpadami azbestowymi a także rozważenie zorganizowania konkursu wiedzy o bezpiecznym postępowaniu z azbestem dla młodzieży szkolnej.

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” została opracowana zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Stanowi ona element procedury postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze na terenie Gminy Elbląg.

Zakres merytoryczny prognozy wynika z art. 51 w/w ustawy. Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań i skutków wykonania Programu na środowisko i stwierdzenie, czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i czy nie będzie znacząco negatywnie na nie oddziaływać.

Cele i założenia Programu – bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Elbląg – są zgodne i realizują zapisy dokumentów wyższego szczebla:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015,
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013,
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 r.,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami KPGO 2010,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032,
- Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
- Projekt "Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2016",
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020,
- Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla Powiatu Elbląskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2021,
- Program oczyszczania Powiatu Elbląskiego z azbestu na lata 2010-2032,
- Plan gospodarki odpadami Gminy Elbląg na lata 2006-2015,
- Program ochrony środowiska dla Gminy Elbląg na lata 2006-2015.

Cel Programu zostanie osiągnięty poprzez realizację zadań:

- Działania informacyjno-edukacyjne związane z problematyką azbestową (ulotki, materiały informacyjne, spotkania, seminaria, działalność w mediach i inne),
- Monitoring realizacji Programu.

W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w „Programie usuwania azbestu...” przedsięwzięć na następujące elementy: obszary Natura 2000, różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne.

Określono, czy oddziaływanie to może mieć charakter negatywny, pozytywny czy obojętny na poszczególne elementy. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych przedsięwzięć – skutki takie nie wystąpiły. Przeprowadzenie działań powinno przynieść dodatni efekt ekologiczny. Potencjalne negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z niewłaściwym, niezgodnym z Programem i obowiązującymi przepisami, usuwaniem

azbestu oraz jego nielegalnym składowaniem. Ponieważ proponowane przedsięwzięcia mają w efekcie pozytywny wpływ na środowisko proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia.

Realizacja żadnego z proponowanych działań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. W przypadku, gdy „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Elbląg na lata 2011 – 2032” nie zostanie wdrożony, może to doprowadzić do pogłębiania się problemów związanych z obowiązkiem usunięcia wyrobów zawierających azbest z terytorium Polski do roku 2032. Przeprowadzona analiza i ocena przedsięwzięć Programu stwierdza, że ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska i stanu zdrowia mieszkańców Gminy Elbląg.